

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

BROJ
685

Subotica, 3. lipnja 2016. Cijena 50 dinara

Obrazovanje na
jezicima manjina

Roditeljska inicijativa
za primjer

Žensko poduzetništvo

INTERVJU
Zoran Vidović

**Susret mladih u
Novom Slankamenu**

SADRŽAJ

SUBOTICA

17

Ksenija Petin Poljaković, kozmetičarka i humanitarka

KOZMETIČAR NJEGUJE I LICE I DUŠU

RAZGOVOR

19

vlč. Dušan Milekić

**IZAZOV JE I ZADOVOLJSTVO
RADITI S MLADIMA**

KULTURA

31

Održana manifestacija *Igrom i pjesmom kroz Srijem* u Ljubi

BOGAT I ŠAROLIK PROGRAM

KULTURA

32

Knjiga *Slikam te riječima* Željke Zelić predstavljena u Subotici

TRAGANJE ZA LJUBAVLJU I PRAVIM RIJEČIMA

KULTURA

33

Promocija knjige Katarine Firanj u Hrvatskom domu u Somboru

IZ PERA ZALJUBLJENICE U SVOJ SALAŠ

SPORT

51

Filip Krajinović, tenisač

**DO WIMBLEDONA ĆU BITI
POTPUNO SPREMAN**

Pao s Marsa

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
Hrvatska riječ, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Zvonko Sarić, Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:
dr. sc. Jasminka Dulić (hrurednik@tippnet.rs)

**POMOĆNIK I ZAMJENIK
GLAVNE I ODGOVORNE UREDNICE:**
Zvonko Sarić

LEKTOR:

Zlatko Romić

REDAKCIJA:

Davor Bašić Palković
(urednik rubrike kultura i urednik *Kužiša*)
Dražen Prčić
(urednik rubrike sport i zabava)
Željka Vukov
(urednica društvene rubrike i urednica *Hrčka*)
Zlata Vasiljević (novinarka dopisništva Sombor)
Suzana Darabašić (novinarka dopisništva Srijem)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:

Mirko Kopunović (mkopunovic@hrvatskarijec.rs)

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik)
(tsujic@hrvatskarijec.rs)
Jelena Ademi (grafička urednica)
(jademi@hrvatskarijec.rs)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević (nsudarevic@hrvatskarijec.rs)

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:

Branimir Kuntić (pravnik@hrvatskarijec.rs)
Ljubica Vujković-Lamić (tajnice@hrvatskarijec.rs)
Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarijec.rs)

KOMERCIJALISTICA:

Mirjana Dulić (komercijala@hrvatskarijec.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55;

++381 24/55-15-78;

++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: *Sajnos* doo Novi Sad

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизација
у публикацији Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

»Ja sam pao s Marsa«, pjeva Jura Stublić u jednoj od pjesama sastava *Film*. Tako se i ja osjećam ovih dana nakon ocjene guvernerke Narodne banke Srbije Jorgovanke Tabaković da boljitak u Srbiji ne mjeri samo statistika, već i da građani to osjećaju. Upitana na konferenciji za novinare kada će građani osjetiti poboljšanje ekonomskih pokazatelja, guvernerka je odgovorila: »Stabilnost nismo izmislili mi. I mi, kao i vi, živimo na istom planetu i ne znam tko to ne osjeća rast.« Jeste, živimo na istom planetu, samo što meni nije pomogla pjesma *Filma* da shvatim da sam pao s

Marsa, nego izjava guvernerke. A moram priznati da se kao Marsovac osjećam malo bezveze, jer ne osjećam taj rast na koji je mislila guvernerka.

Kako me to moje bezvezno stanje kopka, odlučio sam dokučiti te ekonomske pokazatelje poboljšanja, za što je neminovno potrebna matematika. Zbog toga sam po povratku iz dućana lucidno izvadio iz džepa račun. I evo što kažu brojke: platio sam 408 dinara. A što sam kupio? Prvo, pakiranje bijelog tost-kruha. Znam-znam, nisam morao taj, ali taj može trajati i pet-šest dana, a da ima okus približan kruhu. Zatim, dva jogurta. Jeste, priznajem, mogao sam kupiti samo jedan jogurt, ali onda ja ne bih mogao piti jogurt, jer bih ga velikodušno prepustio ženi. No, sreća je pri ovoj kupovini jogurta da ne moram kupovati i treći jogurt, jer moj sin upravo pakira kofer, ide raditi posredstvom fakulteta u Ameriku. Stižemo i do mineralne vode. Dva plastikanera, po dvije litre. Jeste, priznajem, nisam je morao kupiti, ali tako štedim na pijenju vode iz slavine. Kupio sam i cigarete. Priznajem da je to tek luksuz, a još i ubija, lijepo piše na kutiji da je pušenje rizično, tu je još i ova moja novinarska profesija u vezi s kojom postoji veliki rizični faktor od infarkta, jer i novinari imaju srce, ali da bih smanjio razne rizike, eto, nemam auto, jer je rizično voziti, na stranu ušteda od registracije, popravki i kupovine benzina. Dakle, kupio sam kruh, jogurt, mineralnu vodu i cigarete. To je sve cakum-pakum 408 dinara, pa pomnoženo s 30 jednako je 12.240 dinara. Dalje računajte sami, dodajte režijske troškove i ostale nepotrebne stvari na koje trošite i zaključite – jeste li i vi pali s Marsa kad ne osjetite boljitak?

Moje ionako bezvezno osjećanje je pojačala još jedna izjava guvernerke od prije neki dan kada je preporučila građanima da umjesto držanja deviza na štednji, kupuju državne hartije od vrijednosti, jer je zarada veća, tj. kamatna stopa. Jeste, samo što o ulaganju u državne hartije mogu razmišljati samo oni koji su uštedjeli najmanje 5.000 eura, jer se emisije obveznica ne mogu kupiti za manje od tog iznosa. Pozovemo li u pomoć stručnjake, oni će otkriti dobru stranu ove priče, koja se odnosi na državu. Stručnjaci tvrde da je prodaja obveznica isplativa i za državu, jer novac posuđuje od svojih građana, a ne od banaka, i njihovom prodajom osigurava jeftinija sredstva za pokrivanje manjka u proračunu. Međutim, postoji i loša strana ove priče. U ovoj godini je samo 28 osoba kupilo obveznice. Valjda zbog toga što građani nisu educirani o ovoj mogućnosti. Ili možda zbog nečeg drugog?

Osjećanje da sam Marsovac potaknulo je i lucidno zapažanje kolege novinara Romića da je neobično što je predsjednik Nikolić napustio konzultacije o Vladi s bivšim stranačkim kolegama iz SRS-a, jer je logički da ako te netko izvrijeđa u tvojoj kući neistinama, valjda nećeš kao domaćin izaći iz svoje kuće, nego ćeš ti njega uputiti napolje. Siguran sam da guvernerka ne bi izašla iz Narodne banke kada bih se pojavio s računom od 408 dinara iz dućana, nego bi rekla da sam s drugog planeta. I bila bi u pravu.

Z. S.

DS – neposredni izbori

Demokratska stranka održat će 24. rujna neposredne izbore za stranačke funkcije, odlučeno je na sjednici Glavnog odbora stranke 28. svibnja u Beogradu. U istom danu kada je predsjednik SNS-a **Vučić** »diktatorskim manirom izabrao potpredsjednike bez glasovanja članstva i mogućnosti da se glasa protiv, DS je odlučila omogućiti svakom njenom članu da se izjasni o ljudima koji će je voditi«, priopćila je DS. **Pajtić** je izjavio da DS ima mnogo veći potencijal od onoga što je postignuto na izvanrednim parlamentarnim izborima, ali je istaknuo da je ipak osujećen pokušaj uništenja stranke. »Ne možemo biti zadovoljni postignutim rezultatom (na izborima), ali možemo činjenicom da smo osujetili one koji su vršili represiju i pokušali nas izbaciti iz političkog života«, kazao je **Pajtić** na sjednici Glavnog odbora DS-a u Beogradu.

Novo rukovodstvo SNS-a

Na izbornoj skupštini SNS-a, održanoj 28. svibnja u Beogradu, za predsjednika stranke jednoglasno je ponovno izabran **Aleksandar Vučić**, dok je za zamjenicu predsjednika izabrana **Jorgovanka Tabaković**, čija funkcija ostaje zamrznuta dok je na čelu Narodne banke Srbije. Glavni odbor SNS-a jednoglasno je izabrao četiri potpredsjednika stranke: **Mariju Obradović**, **Marka Đurića**, **Milenka Jovanova** i **Miloša Vučevića**, dok će preostala dva potpredsjednička mjesta zauzeti članovi stranke koji se budu istaknuli svojim rezultatima u narednom razdoblju.

Opći sabor HDZ-a

Na Općem izbornom saboru HDZ-a, održanom 28. svibnja u Zagrebu, kao jedini kandidat za zamjenika predsjednika HDZ-a izabran je **Milijan Brkić**. Za potpredsjednike stranke izabrani su **Oleg Butković**, **Tomislav Tolušić**, **Ivana Maletić**, **Tomislav Čuljak**, **Darko Horvat** i **Josip Bilaver**, dok su za članove Predsjedništva stranke izabrani **Ivan Anušić**, **Pero Čosić**, **Josip Križanić**, **Žarko Tušek**, **Zlatko Hasanbegović**, **Anton Kliman**, **Darko Milinović**, **Božidar Longin**, **Zlatko Ževrnja** i **Željko Turk**. HDZ je time okončao izborni proces u kojem je, prije nešto više od mjesec dana, za predsjednika u još jednom mandatu izravnim izborom potvrđen **Tomislav Karamarko**.

PRISTUPNI PREGOVORI SRBIJE S EU

»Dogovorom riješiti prijepore«

Između Hrvatske i Europske komisije, u procesu u koji je bilo uključeno i nizozemsko predsjedništvo Europske unije, doista je postignut »načelni politički dogovor« koji će omogućiti da se otvori poglavlje 23 u pristupnim pregovorima Srbije s Europskom unijom. To su *Jutarnjem listu* potvrdili razni izvori iz EU, uz oprez da se radi o »načelnom političkom dogovoru«, koji sada treba formalizirati kroz zajedničko stajalište 28 država članica za pregovore sa Srbijom o tom poglavlju.

Time su isti izvori potvrdili ono što je rekao povjerenik za susjedstvo i pregovore o članstvu **Johannes Hahn**: da se prošloga tjedna o tome dogovorio s hrvatskim ministrom vanjskih i europskih poslova **Mirom Kovačem**. Zanimljivo je da EU diplomati ne vide ništa sporno u onome što je rekao **Hahn** i u onome što kaže ministar **Kovač**, koji još uvijek govori da su blizu rješenja, ali ono još nije postignuto.

»Dogovor o otvaranju poglavlja 23 u pregovorima o pristupanju Srbije Europskoj uniji još nije postignut, a kada bude, javnost će o tome biti obaviještena«, rekao je u Zagrebu **Miro Kovač** i naglasio da Hrvatska kao članica Europske unije pomaže da se pronade rješenje kako bi Srbija mogla krenuti naprijed.

»Mi smo u kontaktu s Europskom komisijom i članicama Europske unije, želimo biti konstruktivni i da se postigne napredak, ali ima dosta nejasnoća u tom procesu. Što je cilj? Da Srbija otvori poglavlje koje se tiče pravosuđa i temeljnih prava? To je kao da upisujete fakultet, a prije toga treba položiti prijemni ispit, nešto što se zove pregovori o kriterijima za to poglavlje, o mjerilima za to poglavlje. Nismo došli do toga, došli smo do toga da definiramo koje je štivo potrebno kako bi Srbija upisala fakultet«, rekao je **Kovač** i dodao da je Hrvatska rekla koje je to štivo, odnosno, koja su mjerila i koji su hrvatski zahtjevi. »Suradnja s Haškim tribunalom mora biti potpuna, da bude prihvaćena i presuda i odluka Haškog tribunala, te da se poštuju manjinska prava, vladavina prava, pa tako i prava hrvatske manjine, za koju želimo da bude predstavljena u Skupštini Srbije, kao i takozvana jurisdikcija Srbije za ratne zločine na teritoriju cijele bivše Jugoslavije.

Blizu smo rješenja, ali do njega dolazimo kroz konzultacije s Europskom komisijom. Mi smo ozbiljni, ne puštamo poluinformacije; začudio sam se kada sam konstatirao da su neki moji prijatelji iz EU izašli s nekim informacijama o kojima se nismo dogovorili«.

Kovač je istaknuo kako nije riječ o blokadi otvaranja poglavlja. »Poznati su naši uvjeti, to su nužni koraci da bi došlo do međuvladine konferencije na kojoj bi se razmatralo otvaranje poglavlja. Odbijamo riječ blokada, nema nikakve blokade. Sjećam se da je trebalo dvije godine da Srbija otvori prva poglavlja, velike države Europske unije su tražile da dođe do pomaćka u dijalogu s Kosovom. Treba uspostaviti odnose s Kosovom na dobrobit i jedne i druge države. Odbijamo riječ blokada; ako je moguće otvoriti poglavlja u lipnju, treba ih otvoriti, samo prethodno treba ispuniti hrvatske interese koji su i interesi Europske unije«, zaključio je **Kovač**.

Srbijanski mediji su objavili da je Hrvatska dala pismenu suglasnost Srbiji za otvaranje poglavlja 23, što je MVEP demantirao priopćivši da je riječ o propagandi u svrhu dezinformiranja javnosti. Glede napisu u srbijanskim medijima ministar **Kovač** je kazao da se u srbijanskim medijima piše puno toga bez ikakvih osnova.

Hrvatska predsjednica **Kolinda Grabar – Kitarović** i predsjednik Srbije **Tomislav Nikolić** o najnovijem sporu između dviju država razgovarali su prošlog tjedna na summitu *Brdo Brijuni* u Sarajevu. »Ono na čemu ćemo ustrajati jest ispunjavanje svih mjerila kako kopenhaaških, madridskih, tako i svih mjerila i kriterija za članstvo iz procesa stabilizacije i pridruživanja. Danas sam pozvala predsjednika **Nikolića** da Hrvatska i Srbija sjednu zajedno za stol i da dogovorom riješimo ova prijeponska pitanja u okviru poglavlja 23«, istaknula je **Grabar – Kitarović** na konferenciji za novinare nakon skupa.

Nikolić je rekao da Srbija iskreno želi postati članica EU-a, a Hrvatskoj zamjera što je odmah na prvom poglavlju pokušala ukazati da Srbija nije spremna. »Mislim da ćemo to otkloniti izravnim razgovorima«, rekao je **Nikolić**.

Z. S.

SJEDNICA VIJEĆA DSHV-A O IZBORIMA

Umjereno zadovoljstvo

Na proteklim izborima izborna je veća samostalnost i vidljivost Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini, s jasnim vizualnim identitetom i sloganima, ocjena je članova Vijeća ove stranke na sjednici koja je održana 31. svibnja.

U priopćenju, koje je nakon sjednice upućeno, navodi se da je DSHV u predizbornoj koaliciji bio »s najomraženijom strankom«.

»Zbog svoje odluke o izlasku na izbore na svim razinama sa savezom koji je predvodila Demokratska stranka, DSHV je bio izložen na samome početku bezrazložnom napadu od predsjednika SPS-a i ministra vanjskih poslova **Ivice Dačića** i dopredsjednika SNS-a i ministra unutarnjih poslova **Nebojše Stevanovića**, na što je odlučno odgovoreno od predsjednika DSHV-a«, navodi se u priopćenju.

U tekstu se također navodi da je DSHV ostvario veliku vidljivost u medijima, napose nacionalnim i onim u Hrvatskoj, pri čemu je dio njih bio u funkciji diskreditacije DSHV-a i njegova čelnika, koji su sličili rukopisima i metodama iz **Miloševićeva** vremena.

Press služba navodi i da je bilo riječi i o

»ograničenom doseg« aktivnosti stranke, zbog snažnog antihrvatskog raspoloženja u Srbiji.

»To je imalo za izravnu posljedicu manju izlaznost Hrvata na izbore, a bilo je riječi i o 'ходу u tri kolone' hrvatskih stranaka i udruga, čak i pod 'crnogorskim barjakom', koje su imale za cilj 'razvodniti glasove', ponajprije DSHV-u«, naveo je predsjednik DSHV-a **Tomislav Žigmanov** u analizi proteklih izbora.

Kao slabosti DSHV-a, na sjednici Vijeća navedena je nerazvijena infrastruktura u području političkog marketinga i PR-a, zatim nedovoljni mobilizacijski potencijal unutar zajednice, te pasivno držanje dijela članstva zbog nezadovoljstva izbora koalicijskog partnera i rezultata pregovora. Na koncu, o ostvarenim rezultatima na prethodnim izborima vijećnici su isticali da su umjereno zadovoljni.

Članovi Vijeća usvojili su i izvješće neovisnog revizora o pozitivnom materijalno-financijskom poslovanju DSHV-a u prošloj godini, a imenovan je i organizacijski odbor za pripremu obilježavanja 26. obljetnice postojanja stranke, koja će biti održana u srpnju.

Uvjeti Hrvatske obveza za Srbiju

»Hrvatska je osigurala da njeni zahtjevi uđu u pregovarački proces Srbije i Europske unije«, rekao je hrvatski šef diplomatije **Miro Kovač**, a prenosi *Jutarnji list*.

Kovač je istaknuo da Hrvatska »zaista smije biti zadovoljna svojim postignućima« i pojasnio:

»Uspjeli smo osigurati da u pregovarački proces Srbije budu ugrađeni naši legitimni zahtjevi koji su hrvatskoj javnosti poznati, puna suradnja Srbije s Haškim sudom, puna primjena domaćih i međunarodnih obveza Srbije u zaštiti manjinskih prava, znači i prava hrvatske manjine u Srbiji i isto tako izbjegavanje konflikta pravosuđa u procesuiranju ratnih zločina«, rekao je Kovač. Prema njegovim riječima, bez tih kriterijuma nema napretka u pregovaračkom procesu Srbije. »Zato će Hrvatska dozvoliti da se sada pristupi definiranju mjerila, prijelaznih mjerila za poglavlja 23 i 24 u pregovorima sa Srbijom«, rekao je Kovač. Na pitanje koliko bi to moglo trajati, Kovač je kazao kako bi to moglo biti moguće do kraja lipnja. »Ako svi budu brzi, ako sve ovo što smo rekli bude integrirano, moguće je do kraja lipnja. Ne zavisi od nas. Mi smo već u Europskoj uniji«, kazao je Kovač.

On se zahvalio Europskoj komisiji, komesaru za proširenje **Johanesu Hahnu** i nizozemskom predsjedništvu EU na suradnji u rješavanju ovog pitanja.

Drugi prosvjed zbog smjena na RTV-u

Na drugom prosvjedu potpore smijenjenim urednicima, novinarima i presenterima RTV-a, koji je održan ispred glavnog ulaza te televizije, okupilo se više od 1.000 građana, prenosi novosadski web portal *021*. Oni su kasnije prošetali od zgrade RTV-a do sjedišta uprave javnog servisa u zgradi Radio Novog Sada.

Organizatori navode da je povod za novo okupljanje to što Upravni odbor i novo rukovodstvo RTV-a nisu ispunili nijedan zahtjev s prethodnog prosvjeda. Inicijativa *Podrži RTV* zahtijeva smjenu kompletnog Upravnog odbora, popunjavanje kompletnog sastava Savjeta Republičke agencije za elektroničke medije i ispriku zbog optužbi za »neobjektivno izvještavanje«.

Na skupu su govorili predstavnici *Lokalnog fronta* iz Kraljeva, inicijative *Ne davimo Beograd*, glumac **Radoje Čupić**, profesor **Rade Veljanovski**, kolumnist **Teofil Pančić** i drugi koji su dali potporu zaposlenima, jer se ne slažu s posljednjim smjenama i potezima uprave. Ponovno su viđeni i oporbeni lideri, među kojima su bili **Bojan Pajtić**, **Dragan Šutanovac**, **Saša Radulović** i drugi.

Osim poziva da se ponište odluke novog Upravnog odbora i uredništva RTV-a, govornici su istaknuli važnost očuvanja javnog servisa, dok su posljednje smjene povezali s promjenama koje su uslijedile nakon izbora u Vojvodini, ocijenivši ih kao nastavak kampanje koju protiv medija vodi aktualna vlast.

Obnoviti dijalog BG – ZG

Premijer Srbije **Aleksandar Vučić** i predsjednik SNV-a iz Hrvatske **Milorad Pupovac** razgovarali su 31. svibnja u Beogradu o stanju odnosa Srbije i Hrvatske i aktualnom položaju Srba u Hrvatskoj, pri čemu je izraženo očekivanje da će se atmosfera promijeniti na bolje, a objektivne teškoće, s kojima se suočavaju Srbi u Hrvatskoj, rješavati u dijalogu vlasti i predstavnika srpskog naroda u Hrvatskoj.

Premijer Vučić je istaknuo opredjeljenost Srbije za izgrađivanje dobrosusjedskih odnosa s Hrvatskom, regionalnu suradnju i suradnju u okviru eurointegracija, priopćeno je iz Vlade Srbije.

PRITUŽBE O POPUNJAVANJU PRIJAVA O ROĐENJU DETETA

HNV: Kršenje ustavnih prava pacijenata

Predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća **Slaven Bačić** uputio je dopise direktoru Opće bolnice Srijemska Mitrovica prim. dr. **Miroslavu Kendrešiću** i savjetnici za zaštitu prava pacijenata u Gradskoj upravi za zdravstvenu, socijalnu i zaštitu životnog okoliša u Srijemskoj Mitrovici dipl. pr. **Katici Milovac** zbog pritužbi roditelja.

»Obraćam Vam se povodom nekoliko pritužbi koje smo primili u vezi s popunjavanjem rubrika nacionalnost i vjeroispovijest u prijavama za rođenje djeteta u Općoj bolnici Srijemska Mitrovica, da se krše ustavna prava pacijenata na taj način što bez pitanja majki, službeno osoblje (medicinske sestre) po automatizmu upisuju srpsku narodnost i pravoslavnu vjeroispovijest za roditelje djeteta.

Slobodan sam napomenuti da ovakve pritužbe ne dolaze samo od pripadnika hrvatske manjinske zajednice, već su nam dostavljeni i primjeri drugih manjina.

Iz gornjih razloga, molim Vas da poduzmete mjere iz Vaše nadležnosti u cilju poštovanja ustavnih sloboda nacionalnog izjašnjavanja i vjeroispovijesti pacijenata Opće bolnice Srijemska Mitrovica«, navodi se u dopisu.

Z. S.

OMETANJE EMITIRANJA EMISIJA HRT-A U SOMBORU

HNV: Diskriminacija prema hrvatskoj manjini

U povodu pritužbi više pripadnika hrvatske manjinske zajednice iz Sombora, koji su korisnici usluga kablovskog operatera SBB Srpske kablovske mreže, predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća **Slaven Bačić** uputio je dopise Regulatornom tijelu za elektroničke medije, direktoru SBB Srpske kablovske mreže **Goranu Vesiću** i Poslovnici Sombor iste mreže.

U dopisu se navodi kako pripadnici hrvatske manjinske zajednice iz Sombora »ističu da se određene emisije koje emitira Hrvatska radio televizija SBB 'zamrzava' (kviz *Potjera* voditelja **Tarika Filipovića**, neke inozemne serije), a na pritužbe koje su uputili poslovnici u Somboru, rečeno im je da se to radi po nalogu Regulatornog tijela za elektroničke medije. Moram istaknuti kako ovakvo postupanje držimo protivnim ne samo Europskoj konvenciji o prekograničnoj televiziji i Europskoj direktivi o njezinoj provedbi – koje propisuju da članice Vijeća Europe ni na koji način ne trebaju sprječavati da se legalni programi iz susjednih zemalja, koji imaju dozvolu za emitiranje u matičnoj zemlji, gledaju i u njihovoj zemlji, tako i bilateralnom Sporazumom o zaštiti prava manjina između Srbije i Hrvatske.«

U smislu navedenog, Bačić je u dopisima zamolio da se HNV-u dostavi kopija naloga kojim se zabranjuje ili ometa emitiranje ovih programa, »jer to smatramo diskriminirajućim prema hrvatskoj manjini, budući da drugi inozemni programi koji emitiraju slične

emisije ili serije, osobito na mađarskom i njemačkom jeziku, nisu podložni takvim drastičnim ograničenjima«.

Z. S.

PREDSTAVNICI HRVATSKE I MAĐARSKE MANJINE U SKUPŠTINI SRBIJE

Suradnja moguća, ali ne i podrazumijevajuća

Zastupnici hrvatske i mađarske nacionalne manjine **Tomislav Žigmanov** i **Bálint Pásztor** izjavili su kako ne isključuju mogućnost suradnje u Skupštini Srbije o pitanjima od interesa za nacionalne manjine, no ne tvrde da se ta suradnja podrazumijeva. Bálint Pásztor ipak smatra da prostor za suradnju postoji, te pozdravlja

ulazak predstavnika hrvatske zajednice u srbijanski parlament. On je, bez želje za miješanjem u poslove drugih nacionalnih zajednica, izrazio mišljenje da bi bilo bolje za hrvatsku zajednicu da je Demokratski savez Hrvata u Vojvodini (DSHV) samostalno izašao na izbore. Predsjednik DSHV-a Tomislav Žigmanov, novi hrvatski zastupnik u Skupštini Srbije, ističe da će prije svega zastupati interese hrvatske zajednice. Dodaje da nema prevelikog zalaganja za statute nacionalnih zajednica u Srbiji, već smo svjedoci da se pojedini problemi koji tište pripadnike manjinskih zajednica uglavnom nagodbenjački, separatno, završavaju na korist jedne ili dvije nacionalne zajednice u Srbiji.

(www.hnv.org.rs)

VINKOVAČKA TV

Kreće emisija Hrvatska rič iz Vojvodine

Na Vinkovačkoj TV danas počinje emitiranje emisije pod nazivom *Hrvatska rič iz Vojvodine*. Emisija je pokrenuta kako bi se hrvatskoj publici bolje predstavio društveno-politički i kulturni rad vojvodanskih Hrvata. Emisija će se emitirati jednom mjesečno, svakog prvog petka u mjesecu, a naknadno gledanje će biti moguće na youtube kanalu *Vinkovačke televizije*.

ŠKOLOVANJE NA HRVATSKOM JEZIKU, SLUČAJ IZ 2008. GODINE

Roditeljska inicijativa za primjer

Nekima se neke stvari nude na pladnju, pa ih ne iskoriste, a neki su tu ponudu morali sami stvarati, kako bi je iskoristili. Ta ponuda je metafora za mogućnost školovanja na hrvatskom jeziku, a prvom rečenicom bi se ukratko mogla opisati inicijativa jedne skupine roditelja koji su krajem 2007. odlučili »formirati« hrvatski odjel u subotičkoj OŠ *Matko Vuković*. Ta inicijativa je dobila pozitivan ishod na jesen 2008., a u taj su odjel (8. h) upisali svoju djecu koja su se prije toga, sedam godina, školovala na srpskom jeziku.

NACIONALNA SVIJEST I ŽELJA

»U vrijeme kada smo upisivali našu djecu u školu nije postojala mogućnost školovanja na hrvatskom jeziku. Ona se 'otvorila' godinu dana kasnije. Budući da smo željeli da nam se djeca školuju na svom materinskom, hrvatskom jeziku, za što su se u međuvremenu stvorile pretpostavke, pokrenuli smo tu inicijativu koja je urodila plodom«, prisjeća se jedna od inicijatorke ove inicijative i majki čiji je sin prepisan u novoformirani odjel **Nada Sudarević**.

U ovoj su inicijativi, kako kaže, imali potporu Hrvatskog nacionalnog vijeća, Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici i uprave škole *Matko Vuković*.

»Na početku su se oko inicijative okupili roditelji petnaestero djece, a na kraju je u taj odjel upisano manje učenika,

njih devetero. Iako je škola osigurala uvjete za rad ovog odjela, mi smo godinu dana čekali na odgovore nadležnih tijela. Na koncu smo dobili pozitivno rješenje i odjel je krenuo. Dakle, nije bilo jednostavno, sve to je zahtijevalo dodatni trud, ali su nacionalna svijest i želja nas

roditelja, prevagnuli. Stoga mi nije jasno zašto roditelji kojima je ta mogućnost dana od starata, ne koriste tu opciju«, dodaje **Nada Sudarević**.

RADOSNA PRISJEĆANJA

Dvojica učenika novoformiranog 8. h bili su **Marko Tumbas** i **Martin Sudarević**. Prvi je danas student matematike u Osijeku, a drugi geodezije u Zagrebu. Oni se s radošću prisjećaju posljednje godine svoje osnovne škole koje su proveli u tom odjelu, ističući kako im prilagodba na nastavu na hrvatskom jeziku nije bila teška.

»Pa super je bilo«, prisjeća **Marko Tumbas**. »Nas devetero u razredu, izuzetno složni i međusobno povezani. Ozračje

odlično. Tu sam stekao najboljeg prijatelja«.

Na početku je, kaže, bio pomalo sumnjičav, a ta je sumnja ubrzo nestala.

»Drago mi je što su roditelji odlučili prepisati me u taj odjel. Moj je stav da ako već imamo mogućnost školovanja

djece hrvatske nacionalnosti. To možemo vidjeti po broju učenika u kasnijem hrvatskom odjelu u subotičkoj Gimnaziji, još uvijek smo jedini s upisanih 33 učenika«.

Osmi h razred krasila je povezanost učenika.

»Vrlo brzo smo se povezali i nismo se razdvajali. Česta druženja, mora, rođendani utjecali su dodatno na to. Bilo nas je malo, a po mojim kasnijim statistikama, svi smo podigli svoj prosjek ocjena u odnosu na raniji razred. Vladala je radna atmosfera pa bi vam bilo neugodno ne učiti. Bili smo jako aktivni, gdje god je trebalo sudjelovati na nekim kulturnim aktivnostima – sudjelovali smo. Prilagođavanje na hrvatski jezik nije bilo teško, išlo je poprilično prirodno. Mada je nama i dalje međusobna komunikacija svođena na ikavicu, kao materinji govor«, prisjeća se naš sugovornik.

Petero učenika iz tog odjela nastavilo je školovanje na hrvatskom jeziku, u subotičkoj Gimnaziji *Svetozar Marković*.

»To je više od polovine odjela, a naše druženje i s preostalo četvero kolega nastavljeno je. Uvjeren sam da smo svi ponosni na dane provedene u tom osmom razredu«, smatra **Martin Sudarević**.

Učenici nekadašnjeg 8. h danas su danas na raznim stranama. Mahom studiraju, od Bačke Topole, Novog Sada i Beograda do Osijeka, Zagreba i Zadra. Pitanje je hoće li ostati, odnosno vratiti se u svoj zavičaj, ali to je već neka druga tema.

D. B. P.

OBRAZOVANJE NA JEZICIMA NACIONALNIH ZAJEDNICA

Škole su tu, a gdje su đaci?

Za godinu dana u Vojvodini broj osnovaca manji je za tisuću i praktički je nestala jedna cijela škola

Naredne školske godine u jedinoj osnovnoj školi u Somboru gdje je nastava organizirana i na mađarskom jeziku neće biti ni jednog prvašića. U povijesti to se dešava prvi puta, jer iako su odjeli na mađarskom jeziku uglavnom s manje od deset učenika đaka je uvijek bilo. Tako u ovoj jedinoj gradskoj somborskoj školi, gdje se nastava odvija i na mađarskom jeziku prvi razred sada završava petero učenika, a od prvog do osmog razreda ih je 42, ali naredne jeseni u klupe neće sjesti nijedan prvašić.

Otvora ovo pitanje kakva je budućnost obrazovanja na jezicima nacionalnih zajednica. Hoće li ono što se događa u Somboru uskoro zadesiti i seoske škole? Hoće li pravo na naobrazbu na materinskom jeziku koje imaju pripadnici nacionalnih zajednica biti pravo samo na papiru?

SOMBOR I SUBOTICA

Priču počinjemo u Školskoj upravi Sombor u čijoj su nadležnosti subotička i somborska regija i gdje se nastava, osim na srpskom, održava i na mađarskom, slovačkom, rusinskom i hrvatskom jeziku. Načelnik školske uprave **Borislav Staničkov** potvrđuje da u Somboru naredne školske godine neće biti prvog razreda na mađarskom jeziku.

»U odnosu na ostale školske uprave naša je jedinstvena po tome što se nastava održava na pet jezika. Trend je, nažalost, da se smanjuje broj učenika koji pohađaju nastavu na jezicima nacionalnih manjina. I tamo gdje imamo đaka, odjeljenja su s malim brojem učenika. Po važećem Uputstvu i Pravilniku odje-

ljenje u kome se nastava izvodi na jezicima nacionalnih zajednica može imati najmanje 15 učenika, ali uz rješenje koje donosi ministar prosvjete takva odjeljenja mogu imati i manje učenika i do sada tu nije bilo proble-

ma, jer smo takve suglasnosti uvijek dobivali. Primjerice, u Zapadnoblačkom okrugu nastavu na mađarskom jeziku pohađa 338 učenika rapoređenih u 36 odjeljenja, što znači da u jednom odjeljenju ima u prosjeku

9 učenika. U Sjevernoblačkom okrugu situacija je nešto drugačija, s obzirom na to da je mađarska populacija brojnija. Na rusinskom jeziku nastava se odvija i u osnovnoj i srednjoj školi u Ruskom Krsturu i tu

Sve je manje prvašića u školama

Pitanje vraćanja izučavanja jezika društvene sredine u škole prošle godine pokrenula je Liga socijaldemokrata Vojvodine, a tu svoju inicijativu ligaši su ponovili i u veljači ove godine u povodu obilježavanja Međunarodnog dana materinjeg jezika. Od Ministarstva prosvjete Srbije traži se da hitno u redovnu nastavu u osnovnim školama vrati izučavanje jezika društvene sredine. Ligaši ukazuju i na problem gašenja odjeljenja s manje od 15 učenika, što će, ukoliko se striktno bude primjenjivalo, dovesti do gašenja razreda u kojima se nastava odvija na jezicima nacionalnih zajednica.

»Izučavanje jezika društvene sredine tijekom sedamdesetih i osamdesetih godina prošlog stoljeća pokazalo se kao izuzetno dobro i umnogome je pridonijelo boljem razumijevanju i suživotu svih nacionalnih zajednica«, istaknuli su u priopćenju pokrajinski zastupnici LSV-a **Aleksandar Marton** i republička zastupnica **Olena Papuga**.

Srbija je 2005. godine ratificirala Europsku povelju o regionalnim ili manjinskim jezicima i obvezala se na afirmativno djelovanje u cilju očuvanja i osnaživanja pozicije manjinskih ili regionalnih jezika.

nema problema s brojem učenika po odjeljenju. Na slovačkom jeziku nastava je organizirana samo u Laliću, broj učenika je mali, ali i Ministarstvo prosvjete i Pokrajinsko tajništvo bili su na stanovištu da treba omogućiti da se ta nastava ipak održi«, kaže Staničkov.

Glede nastave na hrvatskom jeziku u Sjevernoblačkom okrugu Staničkov kaže da se ona odvija kvalitetno i sa zadovoljavajućim brojem učenika, a suradnja s Hrvatskim nacionalnim vijećem je dobra.

Naš sugovornik podsjeća i da se u slučajevima kada je broj učenika u odjeljenju tek nekoliko dozvoljava spajanje u takozvana kombinirana odjeljenja tako što se nastava organizira ili s dva razreda koja ne mogu imati više od 15 učenika ili s tri ili četiri razreda, koja mogu

imati od 10 đaka. Kombiniranje odjeljenja dozvoljeno je samo u nižim razredima.

NESTALA JEDNA ŠKOLA

Prema Analizi obrazovnog procesa, koju je za prošlu školsku godinu radio Neovisni sindikat prosvjetnih radnika Vojvodine, u Vojvodini je u školskoj 2014./15. godini bilo 150.366 đaka u osnovnim školama. To je za tisuću đaka manje nego što ih je bilo u 2013./14. godine, ili kako su prosvjetari izračunali za jednu cijelu školu. Broj učenika manji je u ukupnom broju, a manje je i đaka koji nastavu prate na jezicima nacionalnih zajednica i taj trend prisutan je kod svih nacionalnih zajednica koje imaju pravo na školovanje na svom jeziku. Primjerice, na mađarskom jeziku prošle školske godine bilo je 14.308 đaka, a u poređenju s godinom prije to je bilo 522 učenika manje.

Prema podacima Pokrajinskog tajništva za obrazovanje, upravu, propise i nacionalne zajednice u prošloj školskoj godini nastavu na slovačkom pratilo je 2.804 učenika, a to je 71 manje nego godinu dana ranije. Na rumunjskom jeziku bio je 921 učenik, što je 94 đaka manje nego godinu dana prije. Slična situacija je i u rusinskoj nacionalnoj zajednici gdje je nastavom obuhvaćeno 443 učenika ili 34 manje nego godinu ranije. Trend smanjenja broja učenika bilježi se i kod hrvatske nacionalne zajednice gdje je broj đaka s 274, koliko ih je bilo 2013./14., pao na 244 koliko ih je bilo prošle školske godine (2014./15.).

Redovitom srdenjoškolskom naobrazbom obuhvaćeno je u Vojvodini u školskoj 2014./15. godini 65.657 đaka, a samo godinu dana prije srednjoškola je bilo za skoro 3.000 više. No, ako se ovi podaci porede s onima od prije pet godina, onda je srednjoškolaca za desetak postotaka manje. Smanjenje broja srednjoškolaca iz godine u godinu bilježi se u nastavi na srpskom i mađarskom jeziku,

dok taj broj u nastavi na hrvatskom, slovačkom, rusinskom i rumunjskom varira.

PERSPEKTIVE

Kakve su onda perspektive obrazovanje na jezicima nacionalnih zajednica? Odgovor na to pitanje potražili smo od prof. dr. sc. **Josipa Ivanovića**, prodekana za nastavu i znanost na Učiteljskom fakultetu u Subotici.

»Opći je trend depopulacije kako većinskog stanovništva tako i svih manjinskih zajednica. Živimo u društvu gdje ne postoji perspektiva za mlade ljude. Oni se teško odlučuju za zasnivanje obitelji i to je jedan

trend koji traje. Posebice je to pitanje osjetljivo kod manjinskih zajednica za koje država uglavnom nema dovoljno sluha. Zato je potrebna suradnja države u kojoj žive nacionalne zajednice, matične države i nacionalnih vijeća. Tu vidim jedinu mogućnost da se održi obrazovanje na jezicima nacionalnih zajednica. Situacija je teška i jedino je rješenje uz obostranu volju i države u kojoj žive nacionalne zajednice, i kada govorimo o Mađarima i Hrvatima, matičnih država Mađarske i Hrvatske«, kaže prof. Ivanović.

Naš sugovornik dijeli bojazan da se, s obzirom na trend iseljavanja, može očekivati da za

desetak godina ne bude niko ga tko bi konzumirao pravo na obrazovanje na jezicima nacionalnih zajednica. »Srbija nije u Europskoj uniji, ali pripadnici manjinskih zajednica ili imaju hrvatsku ili mađarsku putovnicu, što znači da su oni mobilni i usmjereni k EU. Znači, vrlo je moguće da za desetak godina pravo na obrazovanje bude samo na papiru. A ako ne bude nade i perspektive za ostati ovdje, onda će mladi, sposobni i vitalni otići, a onda nema djece. A ako nema djece, što će vam i pravo na obrazovanje na meterrinskom jeziku«, zaključuje prof. Ivanović.

Zlata Vasiljević

Tablica: broj upisanih prvašića u školama u Vojvodini

Nastavni jezik	Broj učenika po školskim godinama				
	2010. - 2011.	2011. - 2012.	2012. - 2013.	2013. - 2014.	2014. - 2015.
SRPSKI	17.847	17.148	16.745	16.291	15.758
MAĐARSKI	2.027	1.927	1.793	1.828	1.586
SLOVAČKI	399	342	354	335	344
RUMUNJSKI	133	118	125	113	106
RUSINSKI	75	54	43	56	33
HRVATSKI	24	31	33	28	21
UKUPNO:	20.532	19.260	19.093	18.651	17.848

Izvor: Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice

Tablica: izborni predmet materinski jezik/govor s elementima nacionalne kulture 2014/15.

jezik/govor	broj učenika	broj jedinica lokalne samoprave
MAĐARSKI	2.604	23
ROMSKI	978	17
SLOVAČKI	621	11
HRVATSKI	430	Sombor, Subotica, Apatin, Bač, S. Mitrovica, Šid
RUSINSKI	326	8
RUMUNJSKI	317	10
BUNJEVAČKI	277	2
UKRAJINSKI	111	5
ČEŠKI	52	1
MAKEDONSKI	29	1
BUGARSKI	9	1

Izvor: Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, upravu, propise i nacionalne manjine – nacionalne zajednice

ZAMJENIK MEĐIMURSKOG ŽUPANA ZORAN VIDOVIĆ O GOSPODARSTVU, POLJOPRIVREDI I ADMINISTRATIVNOJ BUDUĆNOSTI OVE ŽUPANIJE

Obrazovanje i stručnost – problem i budućnost

Drago mi je što vidim i povećano zanimanje kod učenika za proizvodna zanimanja, a ne treba niti naglašavati da su i sami gospodarstvenici zainteresirani da imaju buduću mladu radnu snagu

Razgovor vodio: Zlatko Romić

Bлизина Mađarske, Slovenije, pa i Austrije – kako smo već pisali – svakako u značajnoj mjeri utječu na činjenicu da je Međimurska županija gospodarski među najrazvijenijima u Hrvatskoj. Zamjenik međimurskog župana **Zoran Vidović** kaže kako tome – osim velikog broja stranih investitora – pridonosi i činjenica da je gospodarstvo ove regije najvećim dijelom izvozno orijentirano, napose kada je riječ o metalnoj industriji u kojoj je i najviši prosjek plaća i najveći broj zaposlenih, a među razvijenijim granama svakako je i prehrambeno-prerađivačka industrija. S obzirom na to da je obrtništvo nekoć bilo veoma razvijeno u Međimurju, naš sugovornik kaže kako je želja Županije, kroz konkretne programe i poticaje, podići ovu granu gospodarstva na višu razinu:

»Neki podaci govore da je došlo do gašenja obrtništva u Međimurskoj županiji, međutim iza toga stoji činjenica da su se ljudi preregistrirali i formirali 'd. o. o.-e'. Zbog toga moramo pronaći poveznicu između obrazovnog i gospodarskog sustava. Naime, nama je u ovom trenutku možda i najveći problem kvalificirane i stručne radne snage, a koja je potrebna svuda: i kao obrtnici, ali i kao stručnjaci u tvrtkama koje već postoje u Međimurju. Stoga mi, naravno kroz suradnju s Ministarstvom prosvjete, moramo mijenjati upisne kvote, jer se ljudi sve više vraćaju gospodarskom sektoru. Drago mi je što vidim i povećano zanimanje kod učenika za to, a ne treba niti naglašavati da su i sami gospodarstvenici zainteresirani da imaju buduću mladu radnu snagu. Dakle, i oni sami, kroz stipendije i osigu-

ravanje budućih radnih mjesta, pridonose da se svijest kod mladih mijenja, jer su se donedavno uglavnom opredjeljivali za gimnazije.«

HR: **Koliko i sama Međimurska županija i gradovi u njoj potiču gospodarstvo i poljoprivredu?**

Kao županija, mi imamo kapital u zemljištu koje smo bez naknade dobili od Ministarstva obrane od kojega formiramo velike industrijske zone. To je naš veliki potencijal i kada se u obzir uzme činjenica da u roku nekoliko sati do jednog dana izdajemo građevinske dozvole i sve potrebite papire, onda nije čudno što je zanimanje stranih investitora baš za našu županiju veliko. Naravno, tu treba istaknuti i dobru suradnju s gradovima u smislu izgradnje potrebita komunalne infrastrukture. To se posebno vidi u Prelogu, koji

je doživio najveći gospodarski razvoj u posljednjih deset godina i koji ima najnižu stopu nezaposlenosti, na razini visokorazvijenih europskih zemalja od 4 posto. U poljoprivredi, nažalost, imamo većih problema, napose u mljekarstvu i svinjogojstvu. Želja nam je da izgradnjom prve bioenergane – koja će, nadam se, krenuti na jesen – proizvodimo toplu vodu za staklenike, a to bi usput i ojačalo kooperaciju kroz uzgoj svinja, te, ono što je najznačajnije, i ovaj vid proizvodnje električne energije uvelo u sustav Hrvatske elektroprivrede. Mi kao županija surađujemo i s krovnim udrugama poljoprivrednika, bez obzira je li riječ o govedarstvu ili povrtlarstvu i imamo formiranu svoju Razvojnu agenciju koja stoji na raspolaganju kompletnom poljoprivrednom sektoru, prije svega zbog kandidiranja odre-

đenih projekata koji idu prema fondovima Europske unije. Ono što možda »šepa«, i nadam se da će se i to promijeniti, jest komunikacija s Ministarstvom poljoprivrede. Nadam se da će prvi pozitivan korak u tom smislu biti nadoknada štete od velikih mrazeva prije mjesec dana.

HR: Čime objašnjava-te podatak da su plaće u Međimurskoj županiji za 20-30 posto niže u odnosu na prosjek u Hrvatskoj?

Na žalost, moram reći da su u tekstilnoj, kožarskoj i obućarskoj industriji primanja najniža i to u značajnoj mjeri utječe na prosjek plaća. Ali, moram reći i to da su Međimurci veoma snalažljivi i oni su spremni prihvatiti posao, jer im je bitno da se radi, a onaj »manjak« nadoknađuju ili kroz poljoprivrednu proizvodnju ili kroz neku drugu, dodatnu. Također, u obzir moramo uzeti i jednu realnu činjenicu, a to je da su Međimurci od šezdesetih do osamdesetih godina prošloga stoljeća uglavnom radili u inozemstvu i određeni dio populacije sada prima strane mirovine. Mi, naravno, ovom činjenicom nismo zadovoljni. Želimo ju promijeniti i to smo na neki način uspjeli prodajom zemljišta tvrtki Mercedes kako bismo pokrenuli nove tehnologije proizvodnje, prvenstveno vezane uz elektroniku. To će, uvjeren sam, utjecati i na podizanje prosjeka plaća, a svaka slična investicija koja je bazirana na višim tehnološkim procesima tome će sigurno dodatno pridonijeti. Naravno, kako sam već i na početku rekao, za to je potrebno i podizanje obrazovne strukture naših radnika.

HR: Koliko je ovom stanju pridonijela i propast velikog broja velikih poduzeća? Naime, u strukturi gospodarstva u Međimurju mala i srednja poduzeća upošljavaju oko 85 posto radne snage.

Međimurje je tako bilo koncipirano i sedamdesetih godina prošloga stoljeća kada je i krenuo gospodarski razvoj ove

regije. Najveći dio proizvodnje se, naime, bazirao na obrtništvu, te malom i srednjem poduzetništvu iako mi i sada imamo četiri-pet velikih tvrtki od kojih svaka zapošljava više od 250 radnika. S jedne strane, to je i dobro jer se veliki sustavi teško prilagođavaju promjenama dok su mali i srednji daleko fleksibilniji. Ipak, meni osobno je žao zbog propasti građevinskog giganta Međimurje koji je zapošljavao oko 9.000 radnika, ali tome je pridonijelo dosta što subjektivnih što objektivnih faktora.

HR: Koliko blizina Slovenije, a napose Austrije utječe na to da radnici iz Međimurja odlaze u države u kojima će za isti posao biti bolje plaćeni?

Osim već spomenutog nedostatka stručne radne snage, ovo nam je svakako jedan od najvećih problema s kojim se svakodnevno suočavamo. Austrija

industriji, gdje je prosjek plaća oko 6.000 kuna, dakle, znatno iznad hrvatskog prosjeka, kvalificirani radnici ipak odlučuju za Austriju, gdje dobiju dvostruko više. Jedino dobro u cijeloj priči je što se najveći dio tog zaradenog novca potroši ovdje i stoga je veoma bitna i decentralizacija financijskih sredstava kako bi i lokalne i regionalne jedinice dobile malo više na živosti i mogle kreirati nekakve svoje razvojne politike.

HR: Koliko ste, kao županija, povezani s gospodarstvom u Srbiji?

Suradnja, naravno, postoji o čemu svjedoči i dolazak gospodarstvenika na naš sajam u Međimurju, koji se održava svake godine u lipnju, a i naše stručne službe su bile na Sajmu u Novom Sadu. Ipak, mislim da je i od županije, pa i država mnogo bitnije međusobno povezivanje samih gospodarstvenika. To je

MEĐIMURSKI BREND

U proizvodnji krumpira u Hrvatskoj Međimurje, kaže Zoran Vidović, sudjeluje s oko 70 posto, dok je svaka treća jabuka proizvedena u Republici iz ove županije. Pa ipak, sugovornik kaže, da je veliki nedostatak taj što nijedna ni druga kultura nije brendirana, što je od posebne važnosti s obzirom na to da je Hrvatska članica Europske unije. Ipak, kako navodi, sada se radi na brendiranju autohtonih međimurskih proizvoda kao što je »meso z tiblice« (sušeno i malo propečeno meso koje se stavlja u mast), »bučinog ulja« (ulje od »tikve golice«, posebno dobro za osobe s problemima s prostatom), te sira »u turšu« (sušeni sir s vrhnjem).

je veoma blizu i onaj koji tamo dobije posao može se istoga dana i vratiti doma. No, to već nije pitanje samo Međimurske županije nego bi o tome morala razmisliti i Vlada Hrvatske. Osobno mislim da je najveći problem kada je riječ o poreznoj politici, odnosno veliki parafiskalni nameti koji opterećuju kompletno gospodarstvo i koji svakako utječu i na konačnu visinu prihoda radnika. U takvoj situaciji teško je držati ljude ovdje, jer se čak i u metalskoj

svakako dobar put čiju izgradnju mi želimo pomoći. Činjenično stanje je i da su hrvatsko i srpsko mala tržišta i treba se širiti. Stoga mi je drago što je konzul Republike Hrvatske u Subotici Velimir Pleša pokrenuo određene kontakte koji pridonose povezivanju Međimurja sa Srbijom i Vojvodinom. S obzirom na to kako je prije radio u Mostaru sigurni smo i da će iz Subotice i Vojvodine doći još više kontakata.

HR: Predsjednica Hrvatske Kolinda Grabar – Kitarović početkom svibnja razgovarala je s predstavnicima županija o teritorijalnom ustroju. Kakvim vidite budućnost Međimurske županije, s obzirom na to da je teritorijalno najmanja u Hrvatskoj?

Kratak odgovor je: opstojnost Međimurske županije nije upitna. Naime, mi kao regija imamo i svoje specifičnosti, počevši od geografskog položaja i naše povijesti, pa do onoga o čemu smo najvećim dijelom razgovarali. Zapravo, mislim da najneupitniji položaj u Hrvatskoj imaju samo dvije županije: Međimurska i Istarska. Konačno, i nakon sastanka na Pantovčaku mislim da je zajedničko stajalište da županije u ovom obimu treba održati. Ono što je bitno je svakako činjenica da svrha postojanja županije nikada nije bila »samoj sebi« nego dobivanje većih ovlasti i spuštanje financijskih sredstava na regije. Naime, mi vodimo brigu i o zdravstvu i o školstvu, poljoprivredi, gospodarstvu i kada se taj posao zdušno obavlja s kvalitetnim stručnim službama, onda vidimo da županija nije teret. Primjerice, mi smo u Međimurskoj županiji od 2013. smanjili plaće za deset posto, ne koristimo kartice niti uzimamo putne troškove ili dnevnice, a kao rezultat toga je pomoć stipendistima, jer mi svakoga studenta u Županiji financiramo s 500 kuna mjesečno. Uz to imamo i besplatne udžbenike za svu osnovnoškolsku djecu kao i besplatan prijevoz za srednjoškolce, što samo govori o tome da vodimo brigu o našim građanima. Zbog toga mislim da bi cilj ovakvih razgovora trebao biti bolja suradnja među županijama i među regijama. Za nas mogu reći da imamo dobru suradnju i sa susjednim općinama u Sloveniji i Mađarskoj s kojima smo zajednički kandidirali određene projekte i prema pretpostupnim i prema sadašnjim fondovima Europske unije.

ODRŽAN XIV. POKRAJINSKI SUSRET HRVATSKIH PUČKIH PJESNIKA *LIRA NAIVA*

Riječ je i lijepa i lipa

Manifestacija onih koji vjeruju da još uvijek ri(je)č može mijenjati ljude

U organizaciji *Hrvatske čitaonice* i Katoličkog društva *Ivan Antunović* iz Subotice u subotu, 28. svibnja, u Starom Žedniku održan je XIV. Pokrajinski susret hrvatskih pučkih pjesnika *Lira naiva* 2016. Ova manifestacija lijepo riječi okuplja pjesnike koji pišu na materinjem hrvatskom jeziku, a pored standardnog govora, njeguju i bunjevačku ili šokačku ikavicu. *Lira naiva* je godišnji susret hrvatskih pučkih pjesnika iz Vojvodine, a posljednjih godina sve su prisutniji i umjetnici riječi iz Beograda, Zemuna i Hrvatske. Održava se od 2003. godine, svaki put u drugom vojvođanskom mjestu. Za svaki susret tiskan je i zbornik izabranih stihova, ove godine pod nazivom *Vapaj duše*. Zbornik je uredila **Katarina Čeliković**, a pjesme je selektirala pjesnikinja iz Subotice **Željka Zelić**. U ovogodišnjem zborniku zastupljeno je 68 pjesnika iz Srbije i Hrvatske.

SUSRET STARIH PRIJATELJA

Uz srdačna pozdravljanja i pokoju suzu stari prijatelji su se okupili u vjeronaučnoj dvorani crkve Svetog Marka evangeliste. Pozdravili su ih predsjednica Hrvatske čitaonice **Bernadica Ivanković**, organizatorica i pokretač *Lire naive* **Katarina Čeliković**, te predusretljivi domaćini, vlč. **Željko Šipek** i član Savjeta MZ zadužen za kulturu **Mirko Ostrogonac**. Poslije upoznavanja i pozdravnih riječi domaćina, gostima je priređen kratki obilazak Žednika, uz posjet crkvi, mje-

snom groblju, OŠ *Pionir* i farmi *Šarčević*. **Mirko Ostrogonac**, vlč. **Željko** i učiteljica **Mirjana Bošnjak** gostima su prezentirali iscrpne podatke o povijesti mjesta, te o povijesti crkve i škole. Organizatori i sudionici su se u crkvi uz molitvu prisjetili svojih prijatelja koji danas pjevaju s anđelima, a isto tako i nekolicine teško bolesnih, za

ovom salašu – farmi žive četiri generacije **Šarčevića**, radeći naporno, ali i složno.

»Za nevjerovati je ovo što sam vidio. Dječaci su se igrali u pijesku, s plastičnim traktorom, prikolicom i lopaticama. Stariji nam je kasnije pokazao silose i ovce, uz dosta podataka o njima. Vrlo zanimljivo za današnje vrijeme, kad njihovim vršnjacima

nik *Lire naive*, pjesnik iz Bačkog Monoštora **Željko Šeremešić**, kojemu je NIU *Hrvatska riječ* ove godine tiskala prvu knjigu poezije *Buđenja riči*. Autor je, uz pomalo razumljivu tremu, govorio o sebi, o motivima iz kojih crpi stihove. Burno pozdravljen od svojih kolega i prijatelja, pročitao je i nekoliko pjesama iz svoje zbirke. Velika pjesni-

koje bi od svega srca željeli da su toga dana i oni u Žedniku. Na groblju je položeno cvijeće na grob **Stipana Vojnića**, na čiju inicijativu je ovogodišnji susret i održan u Žedniku. Po riječima organizatora **Stipan** je svoje pjesme za *Liru* poslao početkom ožujka, a samo nekoliko dana kasnije iznenada preminuo. Za veliki dio sudionika posjet farmi *Šarčević* bio je pravo otkrovenje. Uživo su vidjeli način života kakav se dana rijetko susreće. Na

danonoćnu pozornost privlače jedino računala i mobiteli. Najviše me je oduševio njihov odgoj u duhu naše tradicije«, rekao je pjesnik **Josip Lakušić** iz Gornje Bebrine, Republika Hrvatska.

VELIKA PJESNIČKA VEČER

U velikoj dvorani restorana održan je i radni dio pjesničkog susreta. Ovoga puta gost-pjesnik bio je višegodišnji sudio-

ka večer održana je u Domu Mjesne zajednice. Pjesnicima su se na pozornici pridružili članovi dječjeg folklornog odjela – ogranka Hrvatskog kulturnog centra *Bunjevačko kolo* iz Subotice. Izveli su splet bunjevačkih, a nešto kasnije i splet mađarskih plesova i svojom igrom od prepune sale izmamili burni pljesak. Publici su se predstavili svi pjesnici zastupljeni u zborniku *Vapaj duše*, a na veliko zadovoljstvo sudionika i

nekoliko gostiju iz Udruženja balkanskih umjetnika, iz KLD *Rešetari* i učiteljica **Mirjana Bošnjak**. Tako su i ove godine pjesnici i njihovi gosti stvorili pravo i iskreno ozračje prijateljstva, unaprijed se radujući ponovnom susretu, ustrajni u čuvanju materinskog izričaja, bio to standardni hrvatski jezik, ili bunjevačka, šokačka, slavonska, dalmatinska... ikavica. Naredni, XV. susret, na poziv pjesnika *Ivice Mijatovića*, bit će održan prvi put u Hrvatskoj, u Gradištu kod Županje.

KOMENTARI

Slaven Bačić: »Ovo je manifestacija s dušom, ali i s tradicijom. I kod organizatora i kod sudionika vidljiva je velika upornost i velika želja da se očuva naš materinski jezik. Mislim da je poezija pisana dijalektima jednako vrijedna onoj pisanoj standardom i zbog toga su svi ovi pjesnici vrlo vrijedni za našu zajednicu.«

Msgr. Stjepan Beretić: »Ponosan sam što sam u ime Katoličkog društva *Ivan Antunović* prisustvovao današnjoj manifestaciji. Vidljivo je da u našem puku ima optimizma, snage i volje za život i to je ono što daje snage i nama da

Ivica Mijatović i Katarina Čeliković

svaku ovakvu akciju podržimo i u budućnosti.«

Katarina Čeliković: »Ovaj, 14. zaredom susret hrvatskih pučkih pjesnika svima nam je ostao u tužnom sjećanju zbog nedolaska naših bolesnih prijatelja. Ipak smo smogli snage da

se više od 60 ljudi pojavi u zbirci, a na susretu više od 40. Susret je ovoga puta okupio i generacijski različite osobe, što je naša najbolja zaloga za budućnost. Raduje me što su se prvi put pojavili i predstavnici treće generacije, studenti, te učenici srednjih i

osnovnih škola. Sudionici se razlikuju i tematski i stilski, međutim, sve se to uklapa u očuvanje hrvatskoga jezika sa svojim dijalektalnim govorima, izgradnje nacionalne svijesti i učvršćivanje našeg nacionalnog bića. Hvala našim domaćinima na svemu. Danas smo zaokružili naše putovanje po Vojvodini, dogodne ćemo iskoračiti i kod naših prijatelja u Hrvatsku.«

Bernadica Ivanković: »Dan prebogat emocijama! Hvala svim sudionicima na zajedništvu, a našim domaćinima na srdačnosti i predusretljivosti. Jedva čekam sljedeći, jubilarni susret i raduje me što će se održati kod naših prijatelja u Hrvatskoj.«

Ivica Mijatović: »Gradište je selo tamburaša, ali i pjesnika. Imamo i vrlo aktivan KUD, ali prije svega imamo publiku s dušom. Bit će nam velika čast u našoj sredini pozdraviti ove drage ljude, koji nesebično i ustrajno rade na očuvanju naše govorne tradicije, samim tim i našeg nacionalnog bića.«

Ljiljana Crnić: »Na *Liri naivi* duša mi se uvijek napuni dobrom energijom, poštovanjem, *lipon riči, pismom*. Neka dugo traje na radost svih nas, a domaćinima hvala na srdačnosti i gostoprimstvu!«

OBILJEŽEN DAN HRVATSKOGA SABORA

Štit demokratskih sloboda i prava

»Osim što je 30. svibnja 1990. godine konstituiran demokratski izabran, višestranački Sabor, toga je dana započeo niz velikih promjena s ciljem izgradnje današnje, moderne i demokratske Hrvatske države«, rekao je predsjednik Hrvatskoga sabora, akademik **Željko Reiner**, koji se obratio uzvanicima na svečanoj sjednici Sabora u prigodi obilježavanja 30. svibnja – Dana Hrvatskoga sabora.

Reiner je pozvao zastupnike, ali i sve građane da potiču zajedništvo i da se ne dijele po

bilo kojim »crtama razdjelnicama«.

»Umjesto podjela, pozivam svoje kolege zastupnike, ali i sve hrvatske građane da potiču i podržavaju zajedništvo, jer se u teškim vremenima mudri, odgovorni i dobronamjerni drže zajedno, a ne dijele se po bilo kojim objektivno postojećim ili samo zbog dnevne politike i zbog sitnih trenutačnih interesa izmišljenim crtama razdjelnicama«, istaknuo je Reiner.

»Hrvatska se branila na bojnom polju, na diplomatskom

planu, ali i ovdje u Hrvatskom saboru«, podsjetio je Reiner, dodajući da je Sabor zasjedao tijekom cijelog Domovinskog rata i donosio u to vrijeme niz ključnih odluka. Reiner je zahvalio braniteljima, koji su, kako je rekao, podnijeli najveću žrtvu i ostvarili viziju prvog predsjednika Hrvatske **Franje Tuđmana**.

»Sabor je bio i ostao čuvar hrvatske državnosti. Poželimo mu i da zauvijek ostane štit demokratskih sloboda i prava«, rekao je Reiner te svim hrvatskim građanima čestitao Dan

Hrvatskog sabora, dan parlamentarne demokracije.

Svečanoj sjednici prisustvovali su brojni uglednici. Na sjednicu su stigli i predsjednica **Kolinda Grabar – Kitarović**, predsjednik Vlade **Tihomir Orešković** i potpredsjednik **Božo Petrov**. Došli su i bivši predsjednik **Ivo Josipović**, predsjednik HAZU-a **Zvonko Kusić**, zagrebački gradonačelnik **Milan Bandić**, kardinal **Josip Bozanić**, muftija **Aziz Hasanović**, mitropolit **Porfirije Perić** i predsjednik Koordinacije židovskih općina **Ognjen Kraus**.

Republika Srbija

Autonomna Pokrajina Vojvodina

Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu
i nacionalne manjine – nacionalne zajednice

Bulevar Mihajla Pupina 16, 21000 Novi Sad

T: +381 21 487 41 83; 487 48 67

F: +381 21 456 977

ounz@vojvodina.gov.rs

Temeljem članka 3. Pravilnika o dodjeli proračunskih sredstava Pokrajinskog tajništva za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine-nacionalne zajednice za sufinanciranje programa i projekata udruga u području podizanja kvalitete osnovnog i srednjeg obrazovanja u AP Vojvodini (klasa: 128-451-3275/2016-01 od 30.05.2016. godine), a u svezi s Pokrajinskom skupštinskom odlukom o proračunu Autonomne Pokrajine Vojvodine za 2016. godinu (Službeni list APV, br. 54/15), Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice raspisuje

NATJEČAJ

ZA SUFINANCIRANJE PROGRAMA I PROJEKATA UDRUGA U PODRUČJU PODIZANJA KVALITETE OSNOVNOG I SREDNJEG OBRAZOVANJA U AP VOJVODINI ZA 2016. GODINU

Natječaj se raspisuje za sufinanciranje programa i projekata čiji je cilj podizanje kvalitete u području osnovnog i srednjeg obrazovanja i odgoja u AP Vojvodini za 2016. godinu

I. RASPODJELA SREDSTAVA

Natječaj se raspisuje na ukupan iznos od 600.000,00 dinara, od kojih je za razinu osnovnog obrazovanja predviđeno 300.000 dinara i za razinu srednjeg obrazovanja 300.000 dinara za programe i projekte čiji je cilj podizanje kvalitete u području informacijsko komunikacijskih tehnologija i zaštite okoliša u AP Vojvodini za 2016. godinu.

II. UVJETI I PRAVILA NATJEČAJA

1. Pravo sudjelovanja na natječaju imaju udruge građana sa sjedištem na teritoriju AP Vojvodine koje su kao jedan od ciljeva udruživanja statutom predvidjela edukaciju u području informacijsko-komunikacijskih tehnologija i zaštite okoliša (u daljem tekstu: Korisnici).
2. Podnijete prijave razmatra Povjerenstvo koje imenuje pokrajinski tajnik za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice (u daljem tekstu: pokrajinski tajnik).
3. Povjerenstvo neće uzeti u razmatranje nepravodobne i nepotpune prijave, prijave koje nisu podnijete od strane ovlaštenih osoba, kao ni prijave koje nisu predmet natječaja.
4. Prilikom odlučivanja o dodjeli sredstava uzet će se u obzir kriteriji definirani Pravilnikom o dodjeli proračunskih sredstava Pokrajinskog tajništva za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine-nacionalne zajednice za sufinanciranje programa i projekata udruga u području podizanja kvalitete osnovnog i srednjeg obrazovanja u AP Vojvodini:
  - Odgovor na temu projekta (ciljevi i aktivnosti projekta su sukladni prioritetima natječaja, ciljevi projekta su jasni, konkretni i ostvarivi, aktivnosti su realne i adekvatne za postizanje ciljeva),
  - Utjecaj predloženog projekta (veličina ciljne skupine, stupanj uključenosti ciljne skupine kojoj je projekt namijenjen, vidljivost projekta, održivost rezultata projekta),
  - Kompetentnost predlagatelja i dosadašnje iskustvo (dosadašnja iskustva u realiziranju projekata koji pridonose unapređenju obrazovno-odgojnog rada)
  - Protokol o suradnji s Pokrajinskim tajništvom za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice (u daljem tekstu: Tajništvo)

5. Pokrajinsko tajništvo zadržava pravo da od podnositelja prijave po potrebi zatraži dodatnu dokumentaciju i informacije, odnosno da za dodjelu sredstava odredi ispunjenje dodatnih uvjeta.
6. Prijave i priložena dokumentacija se ne vraćaju podnositeljima.
7. Rješenje o raspodjeli sredstava donosi pokrajinski tajnik, na temelju prijedloga Povjerenstva.
8. Rješenje pokrajinskog tajnika je konačno i protiv rješenja se ne može uložiti pravni lijek.
9. Rezultati Natječaja se objavljuju na site-u Tajništva, pri čemu Tajništvo nije u obvezi obrazložiti svoje odluke.
10. S podnositeljima prijava kojima su odobrena sredstva, Tajništvo će sklopiti ugovor o sufinanciranju aktivnosti po osnovi kojeg će sredstva biti isplaćena.

III. NAČIN PODNOŠENJA PRIJAVE

1. Rok za podnošenje prijave je 6.6.2016. godine.

2. Prijave se podnose isključivo na natječajnim obrascima Tajništva.

3. Natječajna dokumentacija se može preuzeti od 30.5.2016. godine na web adresi Tajništva: www.puma.vojvodina.gov.rs

4. Uz prijavu se obvezno podnose preslike sljedećih dokumenata:

- preslika potvrde o poreznom identifikacijskom broju
- dokaz o otvorenom namjenskom računu kod Uprave za trezor.

5. Prijave se podnose osobno, predajom na pisarnici pokrajinskih tijela pokrajinske uprave u Novom Sadu (zgrada **Pokrajinske vlade**) ili se upućuju poštom na adresu:

Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice
21000 Novi Sad
Bulevar Mihajla Pupina 16

S NAZNAKOM: ZA NATJEČAJ ZA SUFINANCIRANJE PROGRAMA I PROJEKATA ČIJI JE SILJ PODIZANJE KVALITETE U PODRUČJU INFORMACIJSKO KOMINAKICIJSKIH TEHNOLOGIJA I ZAŠTITE OKOLIŠA U AP VOJVODINI ZA 2016. GODINU.

POKRAJINSKI TAJNIK

Mihály Nyilas

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, temeljem članka 20. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (Sl. glasnik RS br.135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVJEŠTENJE O PODNESENOM ZAHTEVU ZA DAVANJE SUGLASNOSTI NA STUDIJ PROCJENE UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

Nositelj projekta preduzeće *PATENT CO DOO* Mišićevo, Vlade Četkovića br.1a podnio je putem projektnog biroa *SUPPORT* Petra Drapšina br.1 Subotica, dana 23.05. 2016.godine Zahtjev za davanje suglasnosti na Studij procjene utjecaja na životni okoliš projekta: »IZGRADNJA FABRIKE STOČNE HRANE U KRUGU POSTOJEĆEG KOMPLEKSA«, na katastarskoj parceli 10624 KO Bajmak na adresi Mišićevo Vlade Četkovića br. 1. (45.993704°, 19.485744°) zavedenog pod brojem IV-08-501-172/2016, Javni uvid u predmetni Studij može se izvršiti u prostorijama Odsjeka za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, II. kat soba 226, svakog radnog dana od 10-12 sati od 27.5.2016. do 20.6. 2016., a javna prezentacija Studija održat će se 24.6.2016. godine u 12 sati u prostorijama Odsjeka.

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, temeljem članka 25. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (Sl. glasnik RS br.135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVJEŠTENJE O DONESENOM RJEŠENJU KOJIM JE DANA SUGLASNOST NA STUDIJ PROCJENE UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

Dana 11.4.2016. godine nositelju projekta *VIP MOBILE DOO* Novi Beograd, Omladinskih brigada br. 21, je dana suglasnost na studij o procjeni utjecaja na životni okoliš projekta: Radio bazna stanica *NS2051_02 SU_Bajnatska*, na katastarskoj parceli 10981 KO Donji grad, ulice: Bajnatska br. 40 (46.084055°, 19.673848°).

Tekst rješenja se u cjelosti može preuzeti na internet adresi: http://www.subotica.rs/documents/zivotna_sredina/Resenja/IV-08-501-140-2016.pdf

Preradovićeve 13, 24000 Subotica; tel./fax. +381 24 554 623
e-mail: ured@hmv.org.rs www.hmv.org.rs

NATJEČAJ

za sufinanciranje hrvatskih udruga u Republici Srbiji iz područja kulture u 2016. godini

Manifestacije, projekti i djelatnosti koje su predmet sufinanciranja

Natječaj se raspisuje za sufinanciranje sljedećih aktivnosti:

1. Zaštita, očuvanje i predstavljanje kulturne baštine Hrvata u Republici Srbiji;
2. Organiziranje manifestacija kulture lokalnog, regionalnog ili međunarodnoga karaktera;
3. Audio-vizualno dokumentiranje tradicijske kulture i običaja hrvatske zajednice u Republici Srbiji;
4. Izdavanje knjiga;
5. Sufinanciranje redovite djelatnosti.

Cilj natječaja

Očuvanje i promicanje kulturne baštine Hrvata u Republici Srbiji, kao i potpora u radu kulturnih udruga koje djeluju unutar hrvatskoga kulturnog prostora u Republici Srbiji.

Proračun

Ukupni iznos sredstava natječaja je 1.500.000,00 dinara.

Vrijeme realizacije

Natječaj se raspisuje za 2016. godinu.

Odobrena sredstva biti će isplaćivana sukcesivno, sukladno dinamici priljeva sredstava na račun HNV-a i datumu održavanja manifestacije.

Opći uvjeti

1. Pravo sudjelovanja imaju registrirane hrvatske udruge (društva) koje djeluju u Republici Srbiji;
2. Prijave se podnose isključivo na obrascu HNV-a, putem pošte ili osobno, na adresu: Hrvatsko nacionalno vijeće, Preradovićeve 13, 24000 Subotica, s naznakom: »Za natječaj«;
3. Rok prijave na natječaj je 15 dana od dana objave natječaja u tjedniku »Hrvatska riječ«;
4. Nepravodobne, nepotpune i nepravilno popunjene prijave neće se razmatrati;
5. Natječajna dokumentacija se ne vraća podnositeljima.

Posebni uvjeti

Udruge kojima budu odobrena sredstva po ovom natječaju u obvezi su:

1. prilikom organizacije manifestacija, na istima jasno istaknuti obilježja hrvatske zajednice u Republici Srbiji,
  2. naznačiti da je u realiziranju manifestacije ili projekta sudjelovalo Hrvatsko nacionalno vijeće,
  3. poslati financijsko izvješće u roku od 15 dana nakon realizacije projekta, a najkasnije do konca 2016. godine.
- Hrvatsko nacionalno vijeće neće uzimati u razmatranje prijave podnositelja kojima su dodijeljena sredstva na temelju prijašnjih natječaja Hrvatskog nacionalnog vijeća, a nisu izmirili obveze preuzete po tim natječajima i nisu dostavili financijsko izvješće o utrošku dodijeljenih sredstava.

Također podnositelji koji ne dostave financijsko izvješće i koji se ne budu pridržavali ovih odredbi neće imati pravo sudjelovati na sljedećem natječaju HNV-a.

Kriteriji raspodjele sredstava

1. Raspodjela sredstava vršit će se sukladno sljedećim kriterijima:
2. Regionalna ravnomjernost;
3. Vrijednosni, umjetnički i estetski kriteriji, kvaliteta i profesionalnost u radu;
4. Tradicionalni karakter manifestacije ili nakladničkog projekta u kulturnom prostoru hrvatske zajednice;
5. Doprinos ostvarivanju regionalne i međunarodne kulturne suradnje;
6. Doprinos njegovanju kulture, unapređenju i promicanju tradicionalnog i suvremenog umjetničkog stvaralaštva nacionalne zajednice.

dr. sc. Slaven Bačić v.r.
predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća

KSENIJA PETIN POLJAKOVIĆ, SUBOTIČKA KOZMETIČARKA I HUMANITARKA

Kozmetičar njeguje i lice i dušu

Sedamnaest humanitarnih balova za djecu Kolijevke

Subotičanka **Ksenija Petin Poljaković** jedna je od rijetkih kozmetičarki u Subotici koja se može pohvaliti da ima veliki broj redovitih klijenata koje kod nje dolaze više od 35 godina. Naravno, osim starih, tu su i novi klijenti, a ono što ih povezuje je dobar osjećaj s kojim odlaze s tretmana.

»Posao kozmetičara mi se sviđao od malena. Kao mlada sam često šminkala i dotjerivala prijateljice pred odlazak u grad. Zanat sam učila kod **Božice Pupovac**, naše poznate subotičke kozmetičarke, uz koju sam radila osam godina. Vlastiti salon sam otvorila 1993. godine, nakon rođenja sina. Pružamo usluge kompletne njege lica i tijela, čišćenje lica, higijenske tretmane, hidratacije, liftinge lica. Osim toga, obavljamo usluge njege ruku i nogu, pedikuru i manikuru, te različite vrste masaže: refleksologiju i holističku masažu. Osim njege lica, moja specijalnost je holistička masaža za koju sam certifikat stekla u Italiji u 'World beauty centru'. Za sada imam završena tri od ukupno četiri razine učenja ove vrste masaže. U budućnosti, kada za to nađem vremena, planiram otići na posljednji četvrti stupanj«, kaže nam na početku razgovora Ksenija.

PUNO OSOBNOG ANGAŽMANA

Iako Ksenija ne voli pričati o svojim uspjesima u poslu, o tome govore preporuke drugih ljudi. Tajna uspješnosti u poslu je, prema Kseniji, prije svega posvećenost i istrajnost, te činje-

nica da se prema svakome treba odnositi s posebnom pažnjom.

»Ovaj zanat mi je omogućio poznanstvo velikog broja ljudi. Svojim najvećim uspjehom doživljam krug klijenata koji redovito dolazi u salon godinama. Oni koji dolaze u salon znaju da mi radimo od ranog jutra do kasno navečer kako bismo svima izašli u susret.

Kozmetičarski posao, kao i svaki drugi, zahtijeva konstantno praćenje najsuvremenijih trendova u kozmetici, što podrazumijeva i kozmetička sredstva i načine tretmana. S druge strane, posao se ne može odrađivati automatski, nego se svakoj osobi treba posvetiti pozornost. Problemi s kojima se ljudi javljaju ovise o godištu, tako mladi najčešće dolaze zbog upaljene ili bubuljičave kože, a ljudi u godina radi problema izazvanih starenjem kože. Nekima za tretman treba kraće vremena, a nekima dulje od dva sata, neki pak dođu radi razgovora i opuštanja. Moram

naglasiti da kozmetika više nije rezervirana samo za žene. Gotovo jedna trećina naših klijenata su muškarci, koji u salon dolaze po gotovo sve usluge kao i žene. Kod nas je mirno i tiho, a mi gledamo da klijenti zaborave na svoje probleme i da se opuste. Oni znaju da u radu ne koristim puno aparata, nego većinu posla uradim ručno. Mogu zapravo

reći da ne liječimo samo lice i tijelo, nego i dušu.«

HUMANITARNI RAD

Većina Subotičana pamti humanitarne *Kolijevka balove*, organizirane u cilju prikupljanja donacija za dječji dom. Ksenija Petin Poljaković iznimno je ponosna na činjenicu da je ovaj bal u suradnji s bivšom ravnateljicom doma *Mirom Čabrić* organizirala sedamnaest puta.

»Kada sam prvi put ušla u *Kolijevku*, moj sin je bio beba u kolicima. Odmah sam uspostavila dobru suradnju s tadašnjom

ravnateljicom *Mirom Čabrić*, a prvu stvar koju smo organizirale bila je dodjela paketića za Djeda Mraza. U to vrijeme je u Domu bilo puno zdrave djece, koju su nažalost roditelji napustili. Ta djeca vapila su za svakom vrstom pomoći i kontakta, pa smo ubrzo došle na ideju organizirati humanitarne balove radi prikupljanja donacija kojima bi se poboljšali uvjeti života u Domu. Svi balovi su bili uspješni i vrlo dobro posjećeni. Balove je posjećivalo vrlo različito društvo, od gospodarstvenika, poznatih ljudi iz grada, do svih drugih ljudi dobre volje, a u nekoliko navrata je balu prisustvovao i gradonačelnik. Uspijevali smo prikupiti značajna sredstva, a ljudi su donirali i u naturi u vidu sredstava za higijenu, igračaka, aparata, klima uređaja i dr. Posljednji bal održan je u 'Spartaku' 2009. godine kada je slavlje uvećao **Zvonko Bogdan**. Žao mi je što nitko u Subotici nije preuzeo obvezu na sebe i nastavio organizirati ove dobrotvorne balove. Sigurna sam da bi i danas, unatoč kriznim vremenima, bilo prostora za organiziranje aktivnosti ovoga tipa.«

Nakon ovoliko godina iskustva u radu, Ksenija smatra kako u poslu treba biti uporan, neprestano se usavršavati i ne miješati se u tuđi posao, odnosno držati se onog dijela za koji si stručan. Za nju je najvažnije da klijent nakon tretmana iz salona ode zadovoljan i opušten, a da je u njenom slučaju tako, svjedoče brojni korisnici usluga njenog salona ljepote.

Aleksandra Prčić

Idete li ove godine u Hrvatsku na more?

ANKICA GLUVNJA,
Šid

Još uvijek nismo odlučili

Suprug i ja smo cijeli svoj radni vijek bili u Njemačkoj i skoro svaki naš godišnji odmor smo proveli na hrvatskom primorju. Tamo smo se uvijek osjećali ugodno, a i hrvatsko more je najljepše. Sada smo u mirovini i stalno smo na relaciji Njemačka – Srbija. U Šidu smo tijekom proljeća i ljeta, tako da i sada koristimo svaku prigodu posjetiti hrvatsko more. Prošle godine nismo bili na moru, ali smo prije dvije godine ljetovali u Rogoznici. Tamo je jako lijepa marina, a imamo i rodbinu u tom mjestu, tako da se svaki put jako lijepo provedemo i odmorimo. Ove godine još uvijek nismo sigurni hoćemo li otići. Voljeli bismo, ali sve ovisi od našeg zdravlja. U svakom slučaju i ako se odlučimo otići na odmor, opet ćemo otići u Hrvatsku, zbog ljepote hrvatskog primorja, a i moji potječu iz Dalmacije tako da me korijeni uvijek nekako vuku na tu stranu. Uvijek kada odemo, ponovno se oduševljavamo prelijepim plažama, ljubaznim domaćinima i morem koje nema premca. Dok smo bili mlađi, odlazili smo u Zadar dok mi je zaova živjela tamo, a zatim u Split i Trogir. Uglavnom smo uvijek bili smješteni kod rodbine u Rogoznici i odatle smo obilazili i okolna mjesta. Tako će najvjerojatnije biti i ove godine ukoliko se odlučimo otići. U svakom slučaju, preporučila bih svima da odmor provedu na hrvatskom primorju jer mislim da se isplati i da nije ništa skuplje nego ostalim državama. Financije su često problem, ali smatram da si svako treba priuštiti barem sedam dana odmora, kako bi barem na kratko uživao na hrvatskom moru.

S. D.

KRISTINA BALIĆ,
Šid

Svakako u Hrvatsku

Ove ću godine, ukoliko mi financije budu dozvolile, odlučiti da ljetujem na hrvatskom primorju. Dio svog studentskog života provela sam u Hrvatskoj, u Zagrebu, i tamo sam se upoznala s dragim prijateljima, a neki od njih žive baš na hrvatskom primorju. Kada sam bila mlađa, s roditeljima i sestrom sam ljetovala u Rijeci. Tada sam prvi puta imala priliku posjetiti nekoliko hrvatskih primorskih gradića ali i manjih mjesta u okolici. Bila sam fascinirana najprije ljepotom hrvatskog mora, ugođajem koje ono pruža, ali i srdačnošću i gostoljubivošću ljudi koji tamo žive. Sada već nekoliko godina zbog obveza na fakultetu, nisam bila na moru. Iskreno se nadam da ću sve svoje obveze završiti do srpnja i već gledam koje su najprivlačnije destinacije na hrvatskom primorju koje bih mogla posjetiti. Mislim da se i s manje novca, s obzirom na to da je to uvijek problem kod mnogih, može sebi priuštiti lijep odmor u Hrvatskoj. Jer ne mora uvijek boraviti u ekskluzivnom hotelu, luksuznom apartmanu. Uvijek se može pronaći neki smještaj za manje novca i uživati na prelijepim plažama. Naravno da je važno i s kim provodiš ferije, zato ću se ja ove godine odlučiti da ga provedem s dragim prijateljicama i ujedno iskoristiti priliku da posjetim prijatelje iz Hrvatske s kojima sam provodila najljepše studentske dane.

Hrvatsko primorje pruža velike mogućnosti za ugođaj, a ja ću ove godine iskoristiti slobodno vrijeme posjetiti mjesta koja do sada nisam upoznala.

S. D.

VESNA ZELENKA,
Bezdan

Nezamjenjive Vodice

Iz Hercegovine sam, pa se odlazak u Hercegovinu podrazumijeva svake godine, kao i u Međugorje na Veliku Gospu. I tako već 33 godine, unatoč ratu, zatvorenim granicama. Lijepa je Hercegovina, ali lijepo je otići i na Jadran, a godinama su naš izbor Vodice. Prošle godine tri dana proveli smo u Makarskoj, a onda desetak dana u Vodicama i mogu reći da za mene nema ljepšeg mjesta na hrvatskom primorju od Vodica. Ugodno je bilo i u Makarskoj, ali Vodice su nešto posebno. Ovogodišnje ljetovanje već je isplanirano i uskoro krećemo ka Vodicama. Najviše uživam u večernjim šetnjama pored mora i klapskoj glazbi bez koje ne prođe ni jedna večer u Vodicama. Već se zna: poslije mora, lagana večera spremanje i na rivu u šetnju. Ove godine planirali smo da u Vodicama budemo u vrijeme održavanja klapskog festivala, ali smo iz obiteljskih razloga odmor morali pomjeriti. Unajmljujemo privatni apartman, hranu sami pripremamo, tako da troškovi nisu veliki. Hrana nas staje kao i da smo kod kuće u Bezdanu. Uglavnom pripremamo laganije obroke, jer nismo otišli na more da bismo vrijeme provodili kraj štednjaka, već kraj mora. Nismo mi od onih koji svaku večer izlaze po restoranima na večere tako da su nam troškovi za izlaske minimalni. Ljudi su ljubazni, nas tamo već poznaju, pozdravljaju kada se sretnemo, svi će vam dozvoliti da uberete njihove smokve i zaista čovjek se tamo osjeća vrlo ugodno. Svaki dinar potrošen tamo i svaki dan proveđen tamo vrijedi.

Z. V.

**RAZGOVOR POVODOM SUSRETA MLADIH
SRIJEMSKE BISKUPIJE U NOVOM SLANKAMENU:**
**VLČ. DUŠAN MILEKIĆ, POVJERENIK
ZA MLADE SRIJEMSKE BISKUPIJE**

Izazov je i zadovoljstvo raditi sa mladima

Već tradicionalno, krajem svibnja, Biskupijski pastoralni centar Srijemske biskupije Ured za mlade, organizira susrete mladih župa Srijemske biskupije koji se svaki puta održavaju u drugim mjestima u Srijemu. Dekretom biskupa prije dvije godine za povjerenika za mlade Srijemske biskupije imenovan je vlč. **Dušan Milekić**, župnik župe Blažene Djevice Marije u Novim Banovcima, koji je i prije imenovanja na tu dužnost bio aktivan u radu s mladima. A koliko su mladi aktivni u vjerskom životu, u kojoj mjeri je učinjen pomak u brojnosti sudjelovanja mladih kako u vjerskom životu tako i na susretima, kao i koliko je izazov raditi s njima, razgovarali smo sa povjerenikom za mlade Dušanom Milekićem.

Koji je osnovni cilj i ideja organiziranja ovakvih vrsta susreta Ureda za mlade Srijemske biskupije?

Želja Biskupije i župa je bila da mlade potakne na vjernički život, kako bi obnovili određene duhovne vrijednosti koje su mladi možda vremenom zaboravili, kako bi ih vratili Crkvi jer mnogi mladi znaju poslije svojih krizmi otići iz svojih župa i udaljiti se od crkve. To je upravo cilj ovakvih vrsta susreta, potaći te mlade da se vrate župama i ne samo da se vrate nego i da se međusobno povezuju. A to je smisao naše crkve, biti u zajedništvu. Stoga ovi susreti omogućavaju nova prijateljstva, mogućnosti duhovnog rasta i svakako možda budućih veza i brakova.

Kako Vi kao župnik, posebice u vrijeme suvremenih tehnologija i kada se mladima nudi široki spektar mnogih drugih društvenih aktivnosti, uspijevate privoljeti mlade Crkvi i motivirati ih da budu što češće prisutni u vjerskom životu?

Mladi hoće da dolaze i svaki puta se odazivaju na susrete. I ja kao župnik koristim tu mladalačku tehniku poput facebooka i to dopre do njih. U crkvi možda nisu

toliko često nažalost, ali kroz ove nove vidove tehnologije pokušavamo doprijeti do njih. I vidi se jedan pomak, s obzirom

na to da se u ovoj godini prijavio veliki broj mladih. Ono što je zanimljivo jeste da se i poslije ovih susreta sklopljena prijateljstva, upravo zahvaljujući suvremenim tehnologijama, nastavljaju. Zato i mi kao župe imamo neke određene sajtove preko kojih ostvarujemo kontakte i pokušavamo pričati jezikom mladih, kako bismo ih sačuvali u crkvi i kako bi i oni shvatili da Crkva nije zastarjela institucija već da je ona živa i da uvijek ima neku novinu baš zbog njih. Stoga sam i sam rekao župnicima da i oni dozvole tu novinu koju mladi donose u župe. Jer mi ne znamo kako Duh sveti radi, možda i preko njih. Tako da bismo trebali dozvoliti tu neku promjenu, vedrinu, radost i svakako mladost koju oni donose, jer to je i cilj ovakvih susreta.

Koliki je izazov, ali istovremeno i zadovoljstvo raditi s mladima?

Izazov je raditi sa svakim čovjekom. Svaki svećenik ide svojim poslanjem, a s mladima na poseban način, jer oni mnogo toga još uvijek nisu iskusili, prošli u životu; mnogo puta u svojim osjećanjima imaju odbojnost za neke stvari, nerazumijevanje, neupućenost, nesigurnost, strahove. I tu onda stvarno kao svećenik i kao čovjek moraš paziti kako ćeš im pristupiti. Mislim da je papina godina milosrđa koju je proglasio možda i najbolji poticaj svećeniku da se otvori k mladima.

Koliko je ključna suradnja svećenika s roditeljima, kako bi mladi bili više prisutniji u vjerničkom životu?

Suradnja s mladima predstavlja ozbiljan rad i svakako da bi taj rad trebao obuhvatiti i roditelje i župnike. Ima slučajeva gdje su roditelji striktno protiv određenih crkvenih vrijednosti. Ali ja više želim biti poticaj samog mladog čovjeka, jer su oni na putu sazrijevanja, odluka i odabira i onda idem više na to da se susrećem s njima. Roditelji mogu braniti nešto, poticati, ali ako ne dođem do mladih to je onda neka suluda obaveza. Susreti su mogućnost da ih doista pratim, mogućnost da govorim tim nekim mladalačkim jezikom i tako doprem do njih.

Geslo ovogodišnjih susreta glasi: Blago milosrdnima, oni će zadobiti milosrđe. Kakva poruka je tim geslom upućena mladima?

Ovogodišnje geslo je povezano s godinom milosrđa, a isto geslo je i u Poljskoj gdje će biti održani Svjetski susreti mladih. Tako da smo i mi htjeli biti vezani u zajedništvu, jer mnogi neće moći otići tamo. Na ovaj način smo povezani s našom Crkvom, papom, vjernicima i svim mladima svijeta. Doista želimo kroz to geslo potaći i mlade, otvoriti im srce da shvate da je u Crkvi milosrđe Božje.

S. Darabašić

U sjeni starog parka

Već u godinama između 1850. i 1860. zemljoposjednici su gradili svoje ljetnikovce pored paličkog jezera. Bili su to: **Falcioni**, **Budai**, **Parčetić**, **Kovačić** i **Poljaković** – bilježi **László Magyar**, arhivist i autor brojnih studija iz zavičajne povijesti, u tekstu *Razvoj grada i njegova arhitektura*. Od 1880-ih ka prekretnici stoljeća znatno se uvećava broj subotičkih obitelji koje grade vile na Paliću i mnoge su sačuvane do danas.

Jednu od najljepših vila na Paliću podigao je subotički industrijalac **Vilim Konen** na pragu dvadesetog stoljeća; projektant je bio poznati arhitekt iz prošlosti grada **Ferenc Raichle**. Vila se nalazi na rubu velikog paličkog parka i prostire se ka Splitskoj aleji. Javnosti je, međutim, malo bila dostupna. Nakon što je oduzeta od vlasnika nakon Drugog svjetskog rata, poslijeratne generacije je znaju pod imenom *Titova vila*. Ni danas nije otvorena za javnost i u sve je gore stanju, mada njena arhitektonska ljepota, višedecenijska tajnovitost i lokacija na kojoj se nalazi uz samu ivicu velikog parka ne prestaje buditi pozornost, maštu i poglede (kroz trošnu ogradu) posjetitelja Palića. Stara i manje znana fotografija vile iz obiteljskog albuma snimljena je od strane parka. Dok se tamo živjelo. Dugo je već pusto.

NEKAD
i
SAD

K. K.

GDJE JE NESTALA SUBOTIČKA RIJEKA?

Piše: Zsombor Szabó

Strah od ljetnih provala oblaka

Stara narodna izreka kaže da majska kiša zlata vrijedi. Znamo da se kod nas krajem proljeća i početkom ljeta često događaju provali oblaka koje zaustavljaju žetvu ili kada su skoro sve ulice u gradu manje-više privremeno poplavljene vodom, jer postojeća kanalizacija naprosto ne može »progutati« ogromnu količinu vode koja se stušiti iz olujnih oblaka. Teško je izračunati koliki profil trebaju imati kanalizacijske cijevi na pojedinim mjestima u gradu. Ako se promjer previše uvećava, onda ionako skupa kanalizacija, postaje predimenzionirana ali efikasna, istodobno i najviše vremena neiskorištena, jer takvi slučajevi su ipak izuzetni i ekstremni. Slični problemi se javljaju prilikom dimenzioniranja gradskih prometnica, jer u tzv. špicevima često dolazi do zastoja.

BUJIČNA RJEČICA U SUBOTICI

Iz geografije znamo da i u pustinjama kao što je npr. Sahara postoje bujične rijeke, čija suha korita stanovnici zovu vadijima, koji, kada padnu kiše, postaju široke rijeke koje nose sve ispred sebe. Subotica se nalazi u tzv. stepskoj oblasti čija je klima polupustinska, koju karakterizira velika dnevna temperaturna razlika, kao i ljetne provali oblaka. Uslijed ovih padalina i kod nas su nastali bujični potoci, rijeke. Milenijima, na teritoriju današnjeg grada stvorila se jedna rječica, uglavnom suha dolina širine od 300 do 500 m, čije su obale bile strme visoke i do 5-6 metara. Ova subotička rijeka se vidi i na veduti (crtežu) iz 1697. godine, kako teče iz grada i ulijeva se u jedno neimenovano jezero koje je po kartografu nastalo iz kišnice. Na

karti subotičkog posjeda iz 1747. godine ona je također ucrtana i vidi se da dijeli grad na dva dijela; rječica zvana Vok se pojavljuje na svim povijesnim kartama. Ona je izvirala iz Kelebijskog jezera i tekući kroz teritorij grada ulijevala se u Paličko jezero. Gradski Magistrat je 1884. godine od inženjera iz Arada **Mihály Könyves Tóta** naručio izradu regulacijskog plana ulica, mjerenje visinskih točaka u gradu, izradu plana kanalizacije. On je napisao i jednu

vodovi trebaju završavati u jezeru Palić. Također je predložio da se otpadne vode obvezno trebaju propustiti kroz sustav pročistača vode i tek poslije se mogu upustiti u jezero. Grad je zbog štednje, ali i kratkovidosti, uradio samo zatvoreni kanalizacijski sustav za otpadne vode, bez pročistača, a odvod kišnice tada je riješen otvorenim kanalima koji su uredno održavani. Sigurno se pitate gdje ja ta bujična rijeka danas. Ona je tu ispod naših nogu, ali je ukroćena i usukana

prilikom ljetnih provala oblaka, je »utjerana« u kanalizaciju. Voda dubine i do pola metra se skupljala u našoj ulici, ujedno plavila je i dvorišta, podrum. Mi djeca radovali smo se tome i u drvenim koritima kao čamcima mogli smo se dugo voziti u ovom privremenom jezeru. Djed mi je bio pekar u Vučidolu, na kraju njegovog vrta je također tekla rječica čija je voda bila čista u kojoj su živjele žabe i još neke životinje. Kod susjeda smo prelazili preko jednog mostića.

Otvoreni kanal koji vodi u Paličko jezero

popratnu knjižicu, neku vrstu urbanističkog plana u kojem piše »visinskim mjerenjima sam ustanovio da se zbog konfiguracije terena sve vode s teritorija sl. kr. grada utječu u jezero Palić«. Najviša točka grada je na Kelebiu a najniža vođena površina Paličkog jezera, visinska razlika odgovara jednoj sedmokatnici (24 m). Zbog uočene situacije terena Könyves Tót je predložio izradu tzv. Separatnog sustava kanalizacije što znači da se posebno vodi kišnica, koje ima mnogo u pojedinim trenucima i posebno otpadne vode, i zbog prirodnog pada terena ti se

u kanalizacijsku mrežu, ali se s vremena na vrijeme »probudi« i pokazuje svoju moć.

»BLAGODATI CIVILIZACIJE I RAZVOJA«

Kao dijete odrastao sam uz ovu »rijeku«, zapravo uz otvoreni kanal s čistom živom vodom koji je tekao sredinom sadašnjeg Radijalca. U školu sam odlazio preko betonskog mosta, koji se nalazio u ulici Miloša Obilića. Problemi s vodom su počeli onda kada je izgrađen kolovoz u Aleji maršala Tita i voda, koja nije mogla progutati svu vodu

U to vrijeme nitko nije bacao smeće u ove kanale, jer je to bilo i strogo kažnjivo. Sve u svemu, želim reći da je pedesetih godina ovaj otvoreni sustav odvoda kišnice kako-tako funkcionirao i u podrumima nije bilo vode. Počeli smo graditi kanalizacijski sustav u kojem odvod bujične kišnice nije riješen, a otvoreni kanali su zatrpani. Kada bude pala jedna izdašna količina kiše, s pravom možemo strijepiti od manje ili veće poplave, što se desilo već nekoliko puta. U svijetu postoje i drugačija rješenja ovoga problema, a o tome čitajte u sljedećem broju.

ŽENSKO PODUZETNIŠTVO

Između izazova i prepreka

Na liniji siromaštva nalazi se 52 posto žena, a svaka treća strijepi od gubitka posla. Mogući izlaz je pokretanje vlastitog posla

Žene čine više od polovice ukupnog broja stanovništva Srbije. Međutim, posljedni popis pokazuje i da od skoro tri milijuna ekonomski aktivnog stanovništva žene čine samo 1,2 milijuna. Žene češće rade u sektorima koji su slabije plaćeni, pa zato i ne čudi što je 52 posto žena na liniji siromaštva. Posebno su ugrožene žene na selu. Iako su angažirane na poljoprivrednim poslovima, gospodarstva se uglavnom ne vode na njih već na muške članove obitelji. Ovu sumorni statistiku upotpunje i podatak da su žene najzastupljenija kategorija izdržanih osoba. Druga i drugačija priča jeste da žene imaju odgovorniji odnos prema poslu. Između je priča o ženama koje su se odvažile da pokrenu neki svoj posao, uz sve rizike koje nosi poduzetništvo, a napose ukoliko ste žena.

VOJVOĐANSKO BIZNIS ČOŠE

Jedna od priča žena koje su pokrenule svoj posao je priča **Blaženke Beronja** s *Naninog salaša* pokraj Bezdana. Sa suprugom **Goranom** napustila je prije pet godina Novi Sad i došla živjeti na salaš. Prva ideja bila im je da se bave povrtlarstvom u zatvorenom prostoru, ali sada rade nešto sasvim drugo i Blaženka kaže da je njihov salaš danas jedan multifunkcionalni objekt. Otvoren je za posjetitelje, u njemu se održavaju radionice i seminari, a proizvodnja je vezana za kozarstvo i pravljenje delikatesnog kozjeg sira.

»Proizvodimo kozje bio sireve, ali nije to počelo preko noći već smo taj posao i tu proizvod-

nju razvijali tri godine. Krenuli smo s kozlicima, koje smo pazili, odgajali. Sada imamo stado od dvadesetak koza i za sada ne razmišljamo o daljem širenju. Naša proizvodnja je mala, ali pravimo delikatesne sireve, od nepasteriziranog mlijeka, intenzivnog okusa i mirisa. Nemamo mi ambiciju za farmu od 200-300 koza i za veliku proizvodnju. Pokazalo se da smo vješti u još nekim stvarima tako da i na

stvo na skupu *Biznis čoše* koji je *Educom* organizirao u Somboru.

Na skupu žena poduzetnica u Pančevu svoje iskustvo podijelila je **Pava Novakov Čabrilovski**, vlasnica poduzeća za pružanje usluga čišćenja i održavanje.

»Poduzeće je osnovano 2009. godine. Sudjelovali smo u OESS-ovom projektu TARA, gdje smo dobili potporu za zapošljavanje šest žena

možda ludosti; žene su pokretači i zato je osnovna ideja *Educoma* da pružimo ženama kvalitetne informacije, pravne savjete, savjete financijske naravi. Hrabrost nosi i jednu vrstu odgovornosti. Ali isto tako treba znati da svaki pad nije razlog da treba odustati. I ono što se podrazumijeva u svakom poslu je posvećenost onomu što radite«, kaže **Sanja Alvirović** iz *Educoma*.

Blaženka Beronja na jednoj od radionica

druge načine koristimo mogućnosti koje nudi jedan salaš. Salaš je lijep prostor gdje možete okupljati ljude i organizirati radionice tipa – kako napraviti tijesto, kako preživjeti u prirodi. I već sada imamo isplaniran cijeli srpanj i kolovoz. Suprug i ja smo strpljivi, znamo da se do kvalitete dolazi postupno, što je suprotno današnjim trendovima gdje dominira instant proizvodnja«, prenijela je Blaženka svoje isku-

Romkinja. Proglašeni smo za jedno od osamnaest poduzeća u Srbiji – primjera dobre prakse u zapošljavanju pripadnika romske nacionalne zajednice. Višegodišnje iskustvo, dobre reference, odlikuju naše poslovanje. Moj moto je: ako postoji volja, uvijek se nađe i način«, sumirala je Pava svoju poslovnu filozofiju.

»Snaga je u ženama i žene imaju hrabrosti, inicijative i

Ona je pojasnila da *Biznis čoše* spaja žene poduzetnice koje govore o svojim počecima, usponima i padovima kao i budućim planovima. Ono što *Educom* zastupa kroz ovaj projekt je je promjena pristupa kako bi se svi problemi vidjeli kao prilika za njihovo rješavanje. Sombor i Pančevo samo su neki od vojvođanskih gradova u kojima je gostovalo *Biznis čoše*, koji ima potporu Pokrajinskog taj-

ništva za gospodarstvo, zapošljavanje i ravnopravnost spolova. A iskustva *Educoma* pokazuju da veliki broj žena, bez obzira jesu li već u svom poslu ili tek razmišljaju o njemu, ne znaju kakve su sve mogućnosti za dobijanje sredstava potpore ili kredita, te je to područje na kome se još treba raditi. Ipak, stvari se mijenjaju.

jem radnika. Oko 85 posto poduzeća koje vode žene spada u mali biznis s oko petero radnika i uglavnom takva poduzeća spadaju u sektor usluga. Za početak posla velika zapreka ženama je nedostatak financija, pa je to jedan od razloga zašto se žene opredjeljuju za uslužne djelatnosti gdje su ulaganja znatno manja od neke proizvodnje

ŠTO NAS TO RAZLIKUJE?

U Europskoj uniji 30 postotaka malih i srednjih poduzeća osnovala su žene. Procjene su da je u Srbiji oko 26 posto ovakvih poduzeća. Bitna razlika je što žene u Srbiji poduzetnice postaju iz nužde, a u Europi zbog toga što im se pružila prilika uspješno realizirati svoju poslovnu ideju.

»Prije nekoliko godina one su edukacije vidjele kao trošenje vremena i novca. Danas shvaćaju da je jedna od najvažnijih stvari osobni razvoj«, kaže Alvirović.

PODUZETNICE IZ NUŽDE

Biti danas žena poduzetnica, pa još i u Srbiji nije ni malo lako ni jednostavno. Većina žena se u poduzetničke vode upušta zato što ne vidi način kako drugačije zaraditi i skrbiti za svoju obitelj. Zato i ne čudi što, za razliku od početka 90-ih godina kada su se u poduzetništvo upuštale mlađe žene sa željom da bolje iskoriste svoje sposobnosti i da bolje zarade, danas u poduzetništvo ulaze žene s 40-50, pa i više godina. Kada je riječ o poslovima kojima se žene poduzetnice odlučuju baviti, one obično ostaju vjerne uobičajenim ženskim zanimanjima kao što su, primjerice, krojačica ili frizerka. Čak i kada privatni posao pokreću visoko obrazovane žene, ne odstupaju se mnogo od uobičajenih ženskih zanimanja, kao što je primjerice knjigovodstveni servisi ili škole stranih jezika. Žene koje pokreću neki posao u oblasti proizvodnje malobrojne su. Rijetke su žene vlasnici građevinskih poduzeća, žene vlasnici poduzeća koja se bave stanogradnjom, transportom. Njihov posao uglavnom ostaje u nivou malih lokalnih biznisa s manjim bro-

koja zahtijeva opremu i strojeve, a to košta. To što je ženama problem osiguravanja novca i nije iznenađenje, s obzirom na to da statistički podaci pokazuju kako je tek 17 posto žena vlasnik stana, nešto manje od osam posto žena vlasnice su kuća, tek dva postotka žena ima ušteđevinu u bankama, a privatno poduzeće ima dva posto žena (kod muškaraca je taj postotak šest). Ukoliko osiguravaju sredstva na neki drugi način, kao što su poticaji za samozapošljavanje, riječ je o manjim iznosima koji nisu dovoljni za neka velika ulaganja u proizvodnju.

Prema istraživanjima koje je u Srbiji provela Agencija za rodnu ravnopravnost UN-a žene i kada im ne uspije posao koji su pokrenule ne odustaju lako. Svaka deseta aktivna poduzetnica iza sebe ima neuspjeli pokušaj vođenja vlastitog posla, a polovica bivših poduzetnica planira nov poduzetnički pokušaj. Oko 47 postotaka poduzeća koje su osnovala i vodile žene je ugašeno, dok je postotak ugašenih poduzeća koje su vodili muškarci 38. No, unatoč ovoj statistici koja ne ide na ruku ženama one traže načine i mogućnosti da pokrenu svoj posao i što je najvažnije da u njemu opstanu, jer ih je u većini slučajeva na to natjerala nemogućnost da se na drugi način radno angažiraju.

Zlata Vasiljević
foto S.Zec

TJEDAN U BAČKOJ

I nemoguće postaje moguće

Sombor je ovih dana u iščekivanju formiranja nove lokalne vlasti. Nema tu nekih velikih nepoznanica. Zna se: glavnu riječ imat će naprednjaci, kojima je za formiranje stabilne većine dovoljna samo potpora SVM-a. No, hoće li još netko biti dio te vladajuće većine ono je što sada intrigira somborsku javnost. U prijevodu, upitno je hoće li dio nove vlasti biti socijalisti, Draškovićev SPO i Udruga građana *Sombor za sve*, koji su i do sada s naprednjacima dijelili funkcije u lokalnoj vlasti, ustanovama i poduzećima. Ako je suditi po odnosima u vrhu stranaka i po onom što se dogodilo u nama susjednom Apatinu, socijalista u ovoj priči neće biti. No, ako je suditi po tome što u našoj politici i nemoguće kombinacije postaju moguće može se dogoditi da i u novoj somborskoj vlasti ponovno vidimo socijaliste. A ovi drugi ne ovise o vrhovima svojih stranaka, već o vlastitoj procjeni koliko dobrog (ili funkcija) im može donijeti ulazak u koaliciju s naprednjacima. Ono čega (da li baš sigurno?) neće biti jest masovno stranačko preletanje. Nekako moj dojam je da su preletači na vrijeme preletjeli, a još nije došlo vrijeme za nove stranačke seobe. U sferi nagađanja je još i to tko će sjesti u stolicu gradonačelnika Sombora. Izvjesno je da nositelj naprednjačke liste to neće biti, a kao budući prvi čovjek Grada spominje se jedna žena, koja će, ako bude izabrana na tu funkciju, biti tek druga žena gradonačelnica u povijesti Sombora. Zanimljivo je da je u hijerarhiju gradske administracije njen uspon počeo u vrijeme demokrata, a nastavio se nakon što su, po upodobljavanju vlasti, grad preuzeli naprednjaci.

A nama običnim građanima što će se promijeniti? Ništa drastično, osim što ćemo u lokalnim novinama gledati umjesto fotografija gradonačelnika, fotografije gradonačelnice. Hoće li umjesto iz cisterne stanovnici somborskih sela piti vodu iz vodovoda, hoće li nezaposleni posao dobivati zato što su stručni, a ne zato što su se kao stranački aktivisti istaknuli u predizbornoj kampanji, hoće li biti iskopan temeljni kamen za neku novu tvornicu? Ne, neće. Hoće li investitori graditi samo onako i onoliko koliko je i u projektima, hoće li ljetne bašte koje su postavljenje mimo važećeg pravilnika biti uklonjene? Ne, neće. Za to treba mnogo više od kadrovskih promjena. Treba mnogo više nego što je jedan izborni ciklus. Ali kako u politici i nemoguće postaje moguće, možda se jednom i dogodi da dođu i neki kojima je grad u kome žive i rade ispred vlastitog interesa.

Z. V.

SUSRETI MLADIH SRIJEMSKE BISKUPIJE U NOVOM SLANKAMENU

Mladi su vedrina župa

Pod geslom *Blago milosrdnima, oni će zadobiti milosrđe*, u organizaciji Biskupijskog pastoralnog centra – Ured za mlade u Srijemskoj biskupiji, u subotu, 28. svibnja, održan je u Novom Slankamenu ovogodišnji susret katoličke mladeži. Susret je počeo međusobnim upoznavanjem mladih koji su se ove godine odazvali u velikom broju iz župa Srijemske biskupije: Šida, Sota, Golubinaca, Rume, Beočina, Srijemske Mitrovice, Beške, Maradika, Indije, Novih Banovaca, a pridružili su im se i mladi iz Subotičke biskupije. Susreti mladih postali su sada već jedna lijepa tradicija, koji se svake godine održavaju u drugom mjestu Srijemske biskupije. Želja i ideja Srijemske biskupije i župnika je da takvim susretima mlade potaknu na vjernički život, obnovu duhovnih vrijednosti, ali i da se međusobno povezuju i sklapaju nova prijateljstva.

DOGAĐAJ OHRABRIVANJA I JAČANJA U VJERI

Središnje misno slavlje u župnoj crkvi Svetog Mihaila arkandela predvodio je srijemski biskup **Đuro Gašparović** koji je posebno u svojoj propovijedi istaknuo kako takve vrste susreta otkriju ljepotu crkve i da stalno žive kroz vjeru:

»Ovo je godina jubilejskog milosrđa i to božanskog milo-

srđa koje nam govori: 'blago milosrdnima, oni će zadobiti milosrđe'. Ovo geslo ostvaruje se na poseban način u ovom našem susretu koji predstavlja događaj međusobnog upoznavanja, ohrabririvanja i jačanja u vjeri. Susreti u crkvi i u Biskupiji su nam potrebni da se možemo sučeljavati sa svim mogućim opasnostima današnjeg svijeta, posebno u opasnostima za našu vjeru i naš kršćanski život. A

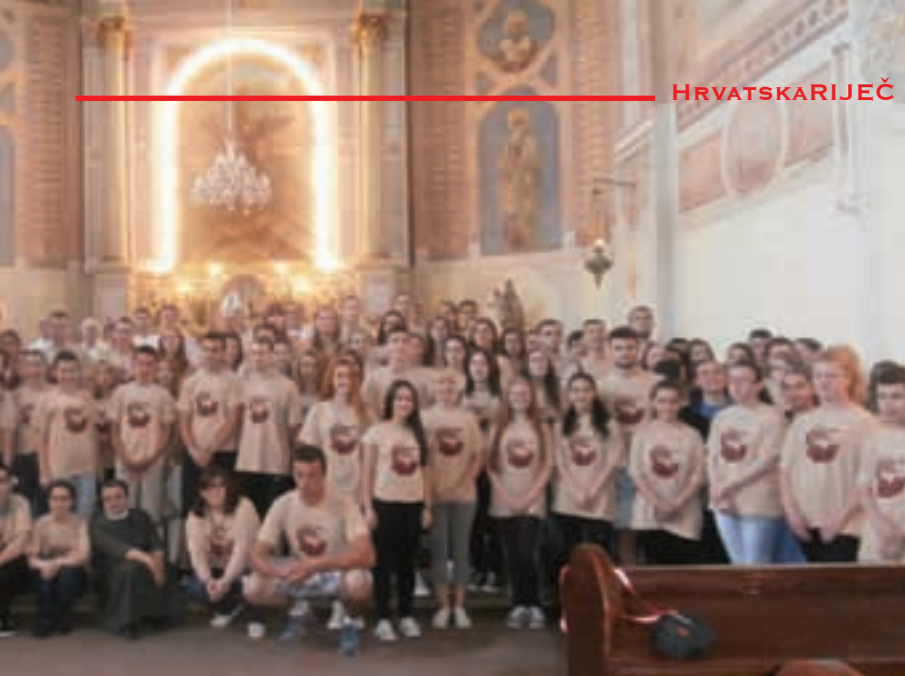
opasnosti su brojne i za dušu i za tijelo. Zato budite milosrdni, pomažite jedni drugima u nevolji i obećajte da ćete aktivno i velikodušno sudjelovati u župi vaših zajednica, jer ćete tako iskusiti djelovanje Duha svetoga koji će vam pomoći osjetiti Božje milosrđe«, poručio je mladima biskup Gašparović.

Na ovogodišnjem susretu sudjevalo je preko 200 mladih. Iz Ureda za mlade ističu kako je važno da mladi daju vedrinu svojim župama:

»Zato i mi župnici trebamo dozvoliti mladima aktivno sudjelovanje u životu svoje župe, da ih pratimo, s obzirom na to da se vremena mijenjaju i da ne mora biti baš sve onako kako smo mi učili«, istaknuo je povjerenik za mlade **Dušan Milekić** i dodao:

»Želja nam je bila da mladi šetnjom po župama upoznaju vlastitu biskupiju, da ne ostanu

zatvoreni u jednu župu. Trebaju vidjeti nešto dobro kod drugih što bi mogli i u svojoj župi uraditi.

DOBRI DOMAĆINI

Župa Svetog Mihaela arkandela već drugi put je domaćin susreta mladih. Riječi dobrodošlice mladima uputio je i ovdašnji župnik vlč. **Berislav Petrović**, izražavajući zadovoljstvo što su mogli ugostiti veliki broj mladih:

»Željeli smo da susret ne bude samo druženje, ne samo sportske aktivnosti i zabava, nego da to bude baš duhovni susret, pa smo i u našim klanjanjima euharistijskim i na svetim misama, na tu nakanu i molili, prije svega za lijepo vrijeme i evo dragi Bog nas je uslišio. Ali isto tako da to bude jedan milosni događaj i da mladi, koliko je Božja volja, budu potaknuti

i da nešto duhovno ponesu s ovog susreta«, istaknuo je vlč. Petrović.

Osim mladih iz Srijema, u Novom Slankamenu bili su i mladi iz Subotičke biskupije:

»Ove godine se u našoj biskupiji ne održavaju susreti mladih, pa smo odlučili pridružiti se mladima iz Srijemske biskupije. Mislim da su ovakvi susreti veoma značajni za mlade i da je vrlo važno da se ne održavaju samo u okviru jedne biskupije, nego i s mladima iz ostalih biskupija« rekao je kapelan iz Bečeja **Dominik Ralbovski**.

Tijekom cijelog dana mladi su imali mogućnost družiti se i zabavljati kroz različite vidove sportskih aktivnosti, a na kraju dana organizirano je predavanje na temu gesla susreta, koje je držao vlč. **Ivica Damjanović**.

S. Darabašić

TJEDAN U SRIJEMU

Krajnje je vrijeme

O d šest srijemskih općina u kojima su održani lokalni izbori, u tri su dosad formirane vlasti, a posljednja će biti Srijemska Mitrovica, u kojoj još uvijek nije poznat datum za konstituiranje gradske skupštine. Tako je i Općina Irig dobila novo vodstvo. Nova vladajuća koalicija, koju čini 14 vijećnika, izabrala je starog novog predsjednika te općine **Stevana Kazimirivoća**, koji će u naredne četiri godine vršiti funkciju čelnog čovjeka. Konstituirajuća sjednica održana je i u Staroj Pazovi gdje je za predsjednika općine također ponovno izabran **Đorđe Radinović** iz Srpske napredne stranke. Kako se u pojedinim medijima navodi, iako su pazovački naprednjaci imali mogućnost sami formirati vlast s 29 vijećnika od ukupno 48, oni su pozvali u koaliciju i predstavnike s liste **Goran Jović uz Pazovački pokret do pobjede – SDS – LDP – LSV**, koja ima tri vijećnika, koliko i socijalisti što je mnogima bilo iznenađenje. Mjesto predsjednika Skupštine općine pripalo je **Goranu Joviću**, koji je od 2008. do 2012. bio na čelu općine ispred Demokratske stranke. Kako se moglo čuti od predstavnika nove vlasti u srijemskim općinama, smanjivanje nezaposlenosti i pokretanje industrije njihovi su glavni ciljevi. Novi čelni ljudi srijemskih općina, kako bi se realizirali izvjesni projekti usmjereni upravo na pokretanje proizvodnje i otvaranje novih radnih mjesta, čekaju da se još samo formira republička i pokrajinska vlast. A svi oni koji žele podržati takav program, kako kažu, dobrodošli su. U najzapadnijoj srijemskoj općini, općini Šid, tijekom proteklog tjedna novoimenovani predsjednik ugostio je državnog tajnika iz Ministarstva za rad, zapošljavanje, socijalna i boračka pitanja **Nenada Ivaniševića**. Razgovaralo se o mogućnostima da Šid aktivno sudjeluje na europskim programima IZI, koje vodi navedeno Ministarstvo, kako bi i ova općina dobila dio tih sredstava. Kažu čelnici novoizabrane vlasti u Šidu da su to samo prvi koraci ka glavnom cilju da Šid konačno krene naprijed. Obećanja su da će se prvi rezultati vidjeti uskoro, a da će oni biti vidljivi u otvaranju novih radnih mjesta i novih proizvodnih pogona. Kažu, krajnje je vrijeme ali se još uvijek ne otkrivaju detalji. I građani iz ovog dijela Srijema, također kažu krajnje je vrijeme, ali još uvijek ne vjeruju da će nešto konačno krenuti naprijed. Pitanje je jedino hoće li mladih i školovanih do tada biti na ovim prostorima, jer iz dana u dan sve ih je više koji odlaze odavde u inozemstvo.

S. D.

MLADI O SUSRETIMA:

Marija Batori, župa Beočin:

»Mislim da su ovakvi susreti veoma značajni za mladež zato što pokazuju i drugu stranu, našu vjeru. Mnogo mi je lijepo, a pruža se i prilika za sklapanje novih prijateljstava.«

Nikoleta Kalić, Hrtkovci:

»Mnogo mi znači, jer upoznajem nove ljude, stičem nova prijateljstva i svaki puta se ugodno osjećam.«

Zoran Denić, Beška:

»Dolazim skoro svaki puta na susrete mladih. Do sada sam bio i u Sotu, Maradiku i u ostalim mjestima. Volim se družiti, sklapati nova prijateljstva, a uvijek nešto novo naučim.«

SURADNJA TAMBURAŠA I POŽEGE KRUNISANA JOŠ JEDNIM ZAJEDNIČKIM KONCERTOM

Sve dok Dunav protiče, tambure će svirati

Zajednički nastup orkestrara

Već sedmu godinu uobičajilo se u Hrvatskoj glazbenoj udruzi *Festival bunjevački pisama* prirediti proljetni koncert Dječjeg i Velikog tamburaškog orkestra Udruge za subotičku publiku. Tako je u nedjelju, 29. svibnja, održan koncert u velikoj vijećnici Gradske kuće, na kojem je osim domaćina, u uzvratnom posjetu, kao glavni gost, nastupio Tamburaški orkestar Glazbene škole iz Požege u Hrvatskoj.

U ZNAKU OBLJETNICA

Najmlađi, njih 35 članova Dječjeg orkestra Hrvatske glazbene udruge, koji su svojim programom i otvorili ovo koncertno druženje, odsvirali su nekoliko skladbi s kojima je ovaj ansambl nastupao u Adi na 13. Festivalu vojvođanske tambure, gdje je osvojio prvu nagradu i ponio titulu laureata u natjecanju dječjih orkestrara. Solistica na flauti je bila **Lucija Vukov**, a dirigentica **Mira Temunović**.

Nastupio je i Veliki tamburaški orkestar ove subotičke udruge. *Mala noćna muzika* bila je njihov način da se pridruže obilježavanju 260. obljetnice rođenja **W. A. Mozarta**. Kako se ove godine obilježava još jedna velika obljetnica, vezana za vojvođanske Hrvate – 125 godina od rođenja velikana tamburaške glazbe **Pere Tumbasa Haje**, orkestar je u tom kontekstu izveo njegov *Edit valcer*.

POLET GOSTIJU

Glavni nositelj koncertne večeri bio je simpatični školski tamburaški orkestar Glazbene škole Požege kojega vodi i kojim je dirigirao magistar glazbe **Dominik Škrabal**. Njihov se repertoar sastojao iz djela klasične glazbe priređenih za tamburaški orkestar i poznatih tradicijskih pjesama i kola iz Slavonije, obrađenih na umjetnički način. Sigurni u svoje sviračke vještine ili/i vokalne sposobnosti, mladalčki polet su na publi-

ku prenijeli solisti **Dominik Milošević, Luka Juriša, Marko Kučinić, Patrik Piškorjanac, Adrian Ružić i Martin Durbek**. Koncert je završio zajedničkom izvedbom subotičkog i požeškog orkestra *Velikog subotičkog kola* Pere Tumbasa Haje i pjesmom *Sve dok Dunav protiče* **Veljka Valentina Škorvaga**.

USPJEŠNA SURADNJA

Suradnja HGU *Festival bunjevački pisama* i Glazbene škole u Požegi traje već nekoliko godina, a ravnatelj škole u Požegi Veljko Valentin Škorvaga kaže da ga suradnja raduje, jer je njezin rezultat i *Tambura instrumental festival* u okviru kojega se održava i međunarodno natjecanje tamburaša – solista i komornih sastava. Četvrti po redu taj festival, bit će održan dogodine u travnju u Subotici.

»Razmišljali smo o tome da ovu suradnju proširimo i na druge gradove, kako Vojvodine tako i Slavonije, pa onda i na

države, Srbiju i Hrvatsku. Time bi se stvarali preduvjeti da ovi vrsni svirači od kojih su neki i izvrsni, imaju šansu pokazati se široj publici. Mislimo da je to jako dobra ideja za budućnost, jer očito nas tambure vežu, napose ovaj panonski dio i jedne i druge države. Zato smatramo da je to jedna dobra poveznica i dobar ulog za budućnost«, kaže Škorvaga.

FESTIVALSKO POVEZIVANJE

Od ove godine i umjetnički ravnatelj festivala *Zlatne žice Slavonije* Veljko Valentin Škorvaga kaže da postoji želja uspostaviti suradnju i između tog i *Festivala bunjevački pisama*.

»Zlatne žice Slavonije su najjači festival takve vrste u svijetu, a želimo pomoći i Subotici, jer je to rasadnik tamburaša, da im festival napreduje, napose u medijskom smislu. Nastojat ćemo pomoći da u medijskom prostoru taj festival ima veću

Požega

Subotica

šansu, jer se kroz to popularizira puno lijepih stvari koje široka publika često nema gdje ni upoznati», kaže on.

Ovaj proljetni koncert nastavak je suradnje HGU s

Glazbenom školom iz Požege. Prigodom otvorenja trećeg *Tambura instrumental festivala* u Požegi krajem travnja, Veliki festivalski tamburaški orkestar HGU je održao cjelovečernji

koncert, a u natjecateljskom dijelu su sudjelovali solisti Udruge i komorni orkestar koji je u svojoj kategoriji, između 17 glazbenih škola i kulturnih udruga iz Srbije i Hrvatske, osvojio prvu nagradu.

Prošlotjedni koncert u Subotici podržali su Grad Subotica, Hrvatsko nacionalno vijeće i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata.

N. Skenderović

Veljko Valentin Škorvaga i Marko Sente

KONCERT U TAVANKUTU

Orkestar iz Požege je dan ranije, u subotu 28. svibnja, nastupio u Tavankutu, na ljetnom pozornici Etno salaša *Balažević*. Oni su tamo bili gosti mjesnog HKPD *Matija Gubec*, a s njima su na koncertu nastupili i tamburaši tavan-kutske udruge.

MANIFESTACIJA ČUVAJMO OBIČAJE ZAVIČAJA

Tavankučani šesnaesti put u Velikoj

Međunarodna smotra folklor *Čuvajmo običaje zavičaja* održana je 26. puta u Velikoj (Hrvatska), a HKPD *Matija Gubec* iz Tavankuta na njoj je sudjelovao šesnaesti put. Tavankučani se na ovoj smotri folklor tradicionalno predstavljaju s elementima bunjevačke tradicijske kulture, plesom i gastronomskim specijalitetima. Na *Najdužem stolu Hrvata* u Velikoj Tavankučani su ove godine ponudili posjetiteljima tradicijske slastice: *bunardžije*, *listiće*, *pogaču*, *divenicu*, sir...

Na smotri su sudjelovali i Hrvati iz Mađarske te Bosne i Hercegovine i Slovenije, a došli su predstavnici drugih županija Hrvatske.

Ovu kulturnu manifestaciju u Velikoj zajednički organiziraju TZ Općine Velika, Općina Velika te KUD-a *Ivan Goran Kovačić* iz Velike.

I. D.

Izabrana proza Miroslava S. Mađera

ZAGREB/SUBOTICA – Iz tiska je polovicom svibnja izašla knjiga *Izabrana proza II.* jednog od najvećih suvremenih hrvatskih književnika **Miroslava Slavka Mađera** (1929. – 2015.). Knjiga je objavljena u sunakladi Društva hrvatskih književnika, Ogranak slavonsko-baranjsko-srijemski i Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata.

Za razliku od prve knjige, koja nosi naslov *Izabrane pjesme I.*, u kojoj je objavljen izbor iz Mađerove poezije, ova druga na gotovo 600 stranica sadrži prozne radove iz desetak njegovih djela, koje je odabrala i priredila **Hrvojka Mihanović – Salopek**, a uredio ju je **Mirko Čurić**.

Knjiga se po cijeni od 1.000 dinara može nabaviti u Zavodu za kulturu vojvođanskih Hrvata.

Novi svezak *Klasja naših ravni*

SUBOTICA – Izišao je novi svezak časopisa za književnost, umjetnost i znanost *Klasja naših ravni* (1. – 4. za 2016.) koji izlazi u nakladi subotičkog ogranka Matice hrvatske. Časopis donosi stručne te književne tekstove. Tekstove u ovom broju potpisuju: **Bernadica Ivanković, Nevena Mlinko, Izabela Papdi, Milovan Miković, Branimir Kopilović, Sanja Vulić, Jasna Melvinger, Josipa Klobučar, Matija Klarić, Igor Žic, Vjekoslava Jurdana, Ljiljana Žegarac – Tenjović, Matija Molcer, Zvonko Sarić,**

Nevenka Nekić, Stevan Mačković, Božica Zoko i Juraj Bubalo.

Termini za razgledanje *Bunjevačke sobe*

SUBOTICA – U HKC-u *Bunjevačko kolo* u Subotici nedavno je otvoren etno postav *Bunjevačka soba*. Termini kada se postav može pogledati su: petkom od 16 do 19 sati i subotom od 9 do 13 sati.

Suradnja Cro Arta i HDLU-a Vinkovci

VINKOVCI – Suradnja likovnih udruga *Cro Art* iz Subotice i Hrvatskog društva likovnih umjetnika iz Vinkovaca je nastavljena protekloga vikenda na likovnoj koloniji u Vinkovcima. Slikari dviju udruga su u subotu stvarali u Parku na Trgu bana Josipa Šokčevića, a sutradan na aerodromu Sopot.

HLU *Cro Art* je ovom prigodom od HDLU-a Vinkovci primio *Odlikovanje 3. reda za iznimne zasluge na promoviranju likovne kul-*

Josip Horvat i Ivan Lončar Žan

ture koje je predsjedniku subotičke udruge **Josipu Horvatu** uručio predsjednik HDLU-a Vinkovci **Ivan Lončar Žan**.

Cro Art su u Vinkovcima predstavljali: **Cecilija Miler, Nora Evetović, Kristijan Sekulić, Josip Kler, Snežana Buljovčić, Ružica Miković – Žigmanov i Ivan Šrajber.**

Koncert *Insieme/Zajedno* u Subotici

SUBOTICA – Talijanski kulturni centar *Piazza Italia* iz Subotice organizira koncert pod nazivom *Insieme/Zajedno* koji će biti održan sutra (subota, 4. lipnja) u subotičkoj Franjevačkoj crkvi. Koncert ima za cilj poslati poruku mira, ljubavi i multikulturalnosti, a sve kroz skladbe i pjesme otpjevane na srpskom, mađarskom, hrvatskom i talijanskom jeziku. Na programu su djela iz klasičnog, modernog i religijskog repertoara. Početak je u 19 sati, a ulaz je besplatan.

Osmi Dani AGM-a i Josipa Andrića u Plavni

PLAVNA – HKUPD *Matoš* iz Plavne priređuje VIII. *Dane A. G. Matoša i dr. Josipa Andrića* koji će biti održani 11. i 12. lipnja u Plavni. Prvog dana, u subotu, 11. lipnja, s početkom u 19 sati u predvorju Osnovne škole *Ivo Lola Ribar*, Dječja dramska skupina HKC-a *Bunjevačko kolo* iz Subotice izvest će predstavu *Velika tvornica riječi* u režiji **Nevene Mlinko**.

Program se nastavlja u nedjelju, 12. lipnja, programom za djecu koji počinje u 14,30 sati. Djeci su namijenjena dva programa: uvod u *Malu školu tambure* i radionica posvećena tamburi i 125. obljetnici rođenja **Pere Tumbasa Haje** koje će voditi **Vojislav Temunović i Katarina Čeliković**.

Program završava svečanom akademijom *U čast velikana – Antuna Gustava Matoša, Josipa Andrića i Pere Tumbasa Haje* u Domu Mjesne zajednice, s početkom u 17 sati.

Bodrog i Matoš na pokrajinskoj razini

MONOŠTOR/PLAVNA – Mlađa i srednja folklorna skupina KUDH *Bodrog* iz Monoštora se uspješnim nastupom na zonskom natjecanju plasirala na Pokrajinsku smotru u Vrbasu koja će biti održana u rujnu ove godine, objavila je ta udruga na svojem facebook profilu.

Još jedna hrvatska udruga postigla je ovaj uspjeh. Dječja folklorna skupina HKUPD-a *Matoš* iz Plavne nastupila na zonskoj smotri folkloru u Čelarevu, te ostvarila rezultat kojim se plasirala na daljnje natjecanje na pokrajinskoj razini.

IZLOŽBA HARIJA CSETVEIJA I IMREA KESEGIJA U SUBOTICI

Slike ravničarskog ambijenta

Likovni odjel HKC-a *Bunjevačko kolo* iz Subotice, uz skupne, redovito organizira i samostalne izložbe svojih članova. Slijedeći tu praksu, u ponedjeljak je u Galeriji Otvorenog sveučilišta u Subotici otvorena izložba dvojice članova Odjela – **Harija Csetveija** iz Čantavira i **Imrea Kesegija** iz Novog Žednika. Za obojicu slikara amatera ovo je prvo samostalno predstavljanje likovnoj publici.

Csetvei se predstavio radovima nastalim u tehnici pastela i ulja na platnu. U pitanju su ravničarski prizori, motivi prirode, ali i pokoji urbani pejzaž. Likovni kritičar

Hari Csetvei i Imre Kesegi

Mile Tasić je u pratećem tekstu Csetveija okarakterizirao kao »vrijednog slikara koji je u kratkom roku uspio iz sebe iscijediti emulziju emotivne ispunjenosti i tako u dahu načiniti slike vrijedne ma koje galerije«.

»Nesumnjivi talent Harija Csetveija ne samo da vodi njegovu, sada već zanatski vještu ruku prepoznatljivog rukopisa, već ga njegov unutrašnji habitus, prepoznajući vrijedan motiv, vodi slikarskom stazom kojom će vječno zabilježiti na bjelini platna prizor dostojan eksplicitnog prikazivanja, utoljujući prije svega vlastitu umjetničku glad, a potom i estetski kardiogram ljubitelja umjetnosti, napose stručnjaka i znalaca«, navodi Tasić.

Imre Kesegi je izložio slike nastale u proteklih osam, a pojaviše u posljednjih godinu dana. On stvara u tehnici ulja na platnu. Po riječima Tasića, Kesegi je »slikar ravnice i ravničarskog ambijenta« a njegove su slike »tople i drage« te kao takve nude nadu i vjeru u bolje.

»Kesegi je vrijedan stvaralac koji tek hvata stvaralački zamah nakon ove svoje prve samostalne izložbe. Zaslužuje pohvale, jer nas već i dosadašnjim ostvarenjima njegov slikarski opus uvjerava u neminovni nastavak, još veće sazrijevanje, otkrivanje one dubine i svojevrsne tajne umjetničkog izraza koju će koliko sutra odabranim motivom, obvezno ravničarskim, prenijeti na platno i iznova ga darivati drugima na sreću«, zapisao je Tasić.

Obojica slikara su poznata po sudjelovanjima na skupnim izložbama, likovnim kolonijama, ali i u akcijama humanitarnog karaktera u kojima poklanjaju svoja djela.

U programu otvorenja nastupio je violinist **Zsolt Dér** i ansambl sačinjen od subotičkih tamburaša mlađe generacije. Izložba Harija Csetveija i Imrea Kesegija može se pogledati do ponedjeljka, 6. lipnja.

D. B. P.

KULTURAMA

Lira naiva

Proteklog vikenda održan je XIV. pokrajinski susret hrvatskih pučkih pjesnika *Lira naiva*. Ova manifestacija je dosad već izgradila svoj status u hrvatskoj zajednici, čemu svakako pridonosi njezino kontinuirano širenje, od broja sudionika i krajeva iz kojih oni dolaze do raznolikosti pjesničkih izričaja i generacija.

Od 2003. ovi pjesnici amateri okupljaju se jednom godišnje u drugom vojvođanskom mjestu (Subotica, Sombor, Golubinci, Vajska, Monoštor, Sonta, Plavna, Zemun). Ove godine okupili su se u Žedniku, nadomak Subotice, a sljedeće godine mjesto njihova susreta, po prvi puta, bit će u Hrvatskoj, u Gradištu kod Županje.

Kako je i više puta apostrofirano, možda najveći značaj ovih susreta je očuvanje materinskoga jezika ovdašnjih Hrvata, posebice govora (u prvom redu bunjevačkog i šokačkog). Uz to, poglavito kod autora starije generacije, nekako se uvijek kroz stihove provlači i očuvanje pojedinih elemenata tradicijske kulture, tragova nekadašnjeg života, narodnih i vjerskih običaja...

Druga bitna stvar je međusobno povezivanje. *Lira naiva* je točka susretanja sa srodnim dušama, upoznavanja s pjesama i stilovima drugih, razmjena iskustava. Uz to, pruža kolegijalnu ali i stručnu potporu onima koji tek pristupaju ovoj neformalnoj zajednici poeta.

Ništa manje važna činjenica je da ovi susreti bivaju zaokruženi trajnim *proizvodom* koji ostaje iza njih – a to je zbirka pjesama. Dosad je objavljeno 14 takvih zbirki, a ovogodišnja nosi znakovit naslov *Vapaj duše*.

Sve navedeno daje *Liri naivi* određenu težinu, posebice ako se u obzir uzme kontekst u kojem se ona zbiva, a to je jedna relativno mala nacionalno-manjinska zajednica.

O značaju ove manifestacije posvećene riječima, možda najbolje govore same riječi, i to iz pogovora jedne od iz nje proisteklih zbirki: »*Lira naiva* ostavlja tragove u knjizi stihova i u srcima svih koji dijele svoju radost u stihovima, kojima oplemenjuju svijet, ljude oko sebe ... Dok se svijetu nameće recesija, dotle se pjesnici okreću riječi i pjesmi. Oni svoja pitanja, brige, snove, ljubavi i želje stavljaju u stih, daruju ga 'svojima', onima čija srca mogu zapjevati i zatreperiti, koji riječima znaju graditi mostove«.

D. B. P.

JADRANKA GALIOT OBJAVILA SVOJU DRUGU KNJIGU ZA DJECU

Putovanja su stvarno čarobna

U Hrvatskom centru za dječju knjigu Knjižnica grada Zagreba nedavno je predstavljena knjiga za djecu *Putovanja su stvarno čarobna* autorice **Jadranke Galiot**, rođene u Srijemskoj Mitrovici, koja živi i radi u Hrvatskoj.

Riječ je o zbirci kratkih dijalozkih proza dinamičnog ritma, pa zato lako čitljivih i djeci prihvatljivih, koja ima 42 stranice, a prikladna je za djecu od 7 do 13 godina.

OD ČASOPISA DO KNJIGA

»Za djecu je počela pisati 2008. kada je njena kći imala pet godina, a ova knjiga koju danas predstavljamo druga je po redu koja je i objavljena. Svoje kratke priče za djecu tada šalje Uredništvu dječjeg časopisa 'Radost', u kojem je od 2009. do 2012. objavljeno petnaestak kratkih priča, predivno ilustriranih, te ostvarena iznimno lijepa suradnja s urednicima prof. dr. **Jožom Skokom**, **Dragom Kozinom** i **Manom Galović**. Osim u 'Radosti', dvije su priče i dvije basne objavljene u dva godišta 'Vukovarskog zbornika', Ogranka Matice hrvatske – Vukovar. Od prošle školske godine jedna Jadrankina priča nalazi se u 'Profilovoj' čitanci za IV. razred osnovne škole, dok su dvije priče izvođene 2013. i 2014. na školskim i županijskim susretima recitatorske i dramsko-scenske smotre *Lidrano* u Gradini i Rijeci«, rekao je predstojnik Panonskog instituta iz Pinkovca u Gradišću dr. sc. **Robert Hajszan**, koji je i nakladnik knjige.

ODGOJNO I EDUKATIVNO

Prof. dr. sc. **Sanja Vulić**, recenzentica knjige, je podsjetila kako je Galiot 2014. godine

Predstavljanje knjige u Zagrebu

u nakladi Panonskog instituta, objavila je svoju prvu zbirku naslovljenu *Samo dobra djela čine pčelu sretnom*.

Ocijenila je kako je proza Jadranke Galiot ne samo odgojnog, nego i edukativnog karaktera. »U odgojnom je pogledu na primjer važno nenametljivo podučavanje djece o poštivanju starijih ljudi, koje najmlađi naraštaj treba upoznati i razgovarati s njima. Na taj će način biti u prilici spoznati i prihvatiti mnoge pozitivne vrijednosti i znanja koja se od starijih mogu usvojiti i naučiti, a ne ih odbacivati samo zato što su stari i tjelesno slabiji«, kazala je Vulić.

Glavna su tema ove zbirke putovanja, ne samo ona stvarna, bilo duga ili sasvim kratka, nego i ona zamišljena. »Redovito su ta raznolika putovanja predstavljena živahnim dijalozima. Ponekad iz tih vrckavih dijaloga više ili manje prikriveno izviruju i osjećaji autorice ove zbirke. Nedvojbeno je da će se u pojedinim dijalozima prepoznati i roditelji koji su imali ili imaju djecu školske dobi, naravno i djedovi i bake, a osobito mladi čitatelji. Zato su kratki tekstovi ove autorice vrlo prikladni za objavljivanje u školskim čitankama«, zaključila je Vulić.

Zlatko Žužić

O AUTORICI

Jadranka Galiot je rođena 1971. godine u Srijemskoj Mitrovici, gdje je završila osnovnu školu i gimnaziju. Diplomirala je 1966. na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, studentske grupe povijest i etnologiju. Od 1997. do 2004. godine radi u Ministarstvu kulture u Zagrebu, kao stručna suradnica te savjetnica u Odjelu za muzeje, galerije i arhive. Od 2004. radi u Upravi za zaštitu kulturne baštine Ministarstva kulture, Konzervatorskom odjelu u Osijeku, a od 2009. u novoosnovanom Konzervatorskom odjelu u Vukovaru, kao etnologinja konzervatorica, viša stručna savjetnica. Bavi se istraživanjem i zaštitom tradicijske kulturne baštine (nepokretnih kulturnih dobara, nematerijalne kulturne baštine, te privatnih etnografskih zbirki) na području Osječko-baranjske i Vukovarsko-srijemske županije. U Odjelu za Registar kulturnih dobara Ministarstva kulture u Zagrebu radi od 2013. godine.

Ima deset objavljenih stručnih/znanstvenih radova iz kulturno-povijesne i etnološke baštine krajnjeg istoka Hrvatske i tri stručno-popularna. Sudjelovala je s izlaganjima na nekoliko domaćih i međunarodnih stručno-znanstvenih skupova. Članica je Hrvatskog muzejskog društva, Hrvatskog etnološkog društva i Društva konzervatora Hrvatske.

Piše i poeziju za odrasle; pjesme su joj objavljene u osječkoj *Književnoj reviji*.

ODRŽANA MANIFESTACIJA IGROM I PJESMOM KROZ SRIJEM U LJUBI

Bogat i šarolik program

Bogatim i šarolikim programom jedno od najmlađih hrvatskih srijemskih udruga Hrvatsko kulturno društvo iz Ljube, obilježilo je četvrtu godišnjicu postojanja na kulturnoj manifestaciji *Igrom i pjesmom kroz Srijem*, koja je održana u nedjelju, 29. svibnja.

Kada su počinjali nisu ni sanjali, tvrde, da će za tako kratko vrijeme uspjeti okupiti veliki broj članova istrajnih u želji da očuvaju svoje kulturno bogatstvo, tradiciju i običaje. Danas ova hrvatska udruga broji oko 50 članova, koji vrijedno rade u tri sekcije: folklornoj, dramskoj i sportskoj. Počeli su s radom 2013., registrirali se travnja 2014., od kada i počinju sve aktivnosti i gostovanja u Srijemu i Hrvatskoj:

»Željeli smo da i mi kao jedna od najmlađih udruga imamo nešto svoje kako bismo ugostili naše prijatelje i suradnike iz drugih kulturnih udruga. Zadovoljni smo napretkom«, ističe dopredsjednica HKD-a *Ljuba Željka Donković*.

Manifestacija je počela mimohodom sudionika koji su se svojim koreografijama i skladbama predstavili u cen-

tru sela. Osim članova *Ljube* predstavili su se i gosti: HKD *Šid*, KUD *Branko Radičević* iz Erdevika, HKUD *Antun Gustav Matoš* iz Plavne i gosti iz susjedne Hrvatske, KUD *Spačva* Donje Novo Selo.

»Općina Nijemci svake godine organizira tradicionalno druženje i manifestaciju *Divan*

je kičeni Srijem i odatle je i potekla naša suradnja s Ljubljanima. Ovo nam nije prvi nastup u Ljubi. Mi smo oduvijek bili jedan narod i s jedne i s druge granice u Srijemu, uvijek smo se družili i to treba i dalje negovati i suradnju produbljivati«, istaknuo je predsjednik KUD-a *Spačva Dinko Kelčić*.

Domaćini navode da udruga koja im je od osnutka do danas uvijek bila velika potpora svako je HKD *Šid*, koji su i ovoga puta bili gosti na manifestaciji. Već drugi put gosti u Ljubi bili su članovi i HKUD-a *Antun Gustav Matoš* iz Plavne, koji su se predstavili dječjim folklornim igrama:

»Želja nam je bila da našu kulturu, običaje i nošnje pokažemo i na ovim prostorima, ali isto tako nam je želja da i oni to učine kod nas«, istaknula je članica HKUD-a *Antun Gustav Matoš* iz Plavne **Marica Andrić**.

Saznali smo da će prvi put Ljubljanici ove godine biti domaćini još jedne sportske manifestacije – malonogometnog turnira, kada će se sresti članovi srijemskih udruga, pa i na taj način ojačati prijateljstva stečena na prethodnim susretima.

S. Darabačić

Pjevačka skupina KUD *Spačva* Donje Novo Selo

KNJIGA SLIKAM TE RIJEČIMA ŽELJKE ZELIĆ PREDSTAVLJENA U SUBOTICI

Traganje za ljubavlju i pravim riječima

Nakon romana *Bezdan* i pjesničke zbirke (*intimna*) *Kronika srca*, subotička književnica **Željka Zelić** je prošle godine objavila novu, svoju drugu knjigu pjesama naslovljenu *Slikam te riječima*.

Ta je knjiga, objavljena u nakladi NIU *Hrvatska riječ* iz Subotice, predstavljena prošloga petka u Subotici, okupivši u čitaonici Gradske knjižnice veliki broj posjetitelja.

LIRSKI PUTOPIS

Govoreći o knjizi, dipl. filologinja-komparatistica **Klara Dulić** je ocijenila kako su riječi Željke Zelić »žive slike« koje se smjenjuju s različitom dinamikom, o čemu svjedoči i sam jezik pjesama. »Pokatkad suzdržan, zaustavljen glas u grlu, zamrznuta slika snažnog emotivnog naboja, a onda raspjevan i obojen, stvara sinesteziju boja i zvukova, koja na osobit način doprinosi bogatstvu pjesničkog jezika ove zbirke... U zgusnutosti i zbijenosti jezika očituju se osjećanja koja su ispod površine ovih pjesama u kojima se kao dominantna osjećanja u pjesmama javljaju ljubav i čežnja, a zatim i traganje. Traganje za ljubavlju, ali i traganje za pravim čvrstim riječima koje grade prebivalište za čitav pjesnikinjin svijet. Jezik zbirke je pročišćen i ima svoj vlastiti poredak, čitatelj može osjetiti da se na tom jeziku radilo, jer su slike dobro fokusirane, izoštrene«, navela je Dulić.

Zvonko Sarić, Željka Zelić, Nevena Mlinko, Klara Dulić

Ukazala je i da se forma pjesama kreće od zgusnutog, eliptičnog iskaza do pjesama u prozi, te dodala kako su dominantni motivi pjesama ljubav, glad za ljubavlju, čežnja i motiv očiju (kome je posvećen ciklus pjesama *Akvarel u očima*), kao i motivi smrti i novog života koji iz nje proizlazi.

Kako je Dulić naglasila, autorica ispisuje lirski putopis, mapirajući mjesta koja do tih prostora sreće vode:

»Put nije uvijek prohodan, naprotiv, često nailazi na prepreke i to je jezikom i stilskim sredstvima jasno iskazano.«

POEZIJA ODSUTNOSTI

Profesorica književnosti i urednica knjige **Nevena Mlinko** je navela kako je poezija Željke Zelić »poezija odsutnosti«.

»U zbirci pratimo bolnu igru traženja i izmicanja, dolazaka, ali češće odlazaka, susreta, ali i izbjegavanja susreta lirskog subjekta s Drugim kao zrcalom vlastita života. Stihovi *Bluesa u očima*

kažu: *S pamukom posađena / u redove tvojih pogleda / cestama nepovezanim / notama plavim putujem*. Biti u redu nepovezano, biti nečiji, a slobodno lutati? Pripadati, a u stvari ne pripadati. Odsutnost rađa ambivalentnošću u kojoj se spajaju nespojive, opozitne stvari. Sadašnjost natopljena prošlošću – u kojoj je mjeri sadašnjost? Živi mrtvaci – jesu li oličenje života ili smrti? A možda je na koncu odsutnost samo drugo, neugodnije lice prisutnosti?« zapitala je Mlinko.

Pjesme u zbirci *Slikam te riječima* grupirane su u četiri ciklusa: *Ulje na dlanu*, *Akvarel u očima*, *Pastele u grlu* i *Mozaik pod nogama*. Redoslijed pjesama, kako je istaknula Mlinko, ne prati kronološki slijed njihova nastanka, nego okosnicu čine motivi i njihovo stilsko uobličenje.

»Ciklusi predstavljaju samo-svojne (zaokružene) cjeline koje imaju svoj početak i kraj, svoje rođenje i svoju smrt. Svaki od njih otvara pjesma o pjesmi, odnosno o riječima, o stvaralaštvu, o umjetnosti. Osjetila koja

upijaju svakodnevicu ne štede se u lirichnom izlaganju drugima. Sučeljavamo se s teksturom ulja na platnu, s težinom i gustoćom velikog broja emocionalnih tonova koji postaju identitetski reprezent osobe«, kazala je Mlinko.

I Dulić i Mlinko su izrazile nadu da će Željka Zelić i dalje pisati i objavljivati, što, čini se, nije upitno budući da njezina zbirka završava riječima: *Točka nije kraj. Svaki početak na točku sliči*.

Književnu večer moderirao je v. d. urednika Nakladničke djelatnosti NIU *Hrvatska riječ* **Zvonko Sarić**. Večer je obogaćena glazbom i likovnim elementima. Stihove iz zbirke kazivale su **Anita Kovač**, **Marija Kovač** i **Ivana Kuka**, dok su se za glazbeni dio postarali učenici Muzičke škole u Subotici – **Ines Bajić** i **Matija Perčić**. Autorica crteža i slika koji su ovom prigodom krasili zidove Čitaonice je **Ena Gergić**. Kako je istaknuto na kraju večeri, na ovaj je način mladima dan prostor da pokažu svoje talente.

D. B. P.

PISANJE – PROCES SAMOIZLJEČENJA

Autorica Željka Zelić se zahvalila svim prisutnima, kao i onima koji su poticali i potiču njezino književno stvaralaštvo. »Piscu je, koliko god pisao za sebe, budući da je pisanje proces samoizlječenja, ipak drago kada ono što radi i o čemu riječima pjeva dopre do drugoga, jer samo s drugim možemo biti i cijeli. To je odlika istinske ljubavi, a ljubav je, uz sva druga osjećanja, esencija i ove zbirke«, kazala je ona.

PROMOCIJA KNJIGE KATARINE FIRANJ U HRVATSKOM DOMU U SOMBORU

Iz pera zaljubljenice u svoj salaš

Po mišljenju Zlatka Romića, koji je radio lekturu, ali i po mom osobnom sudu, ovo je jedna sigurno jedna od najboljih knjiga koje su ikada napisane na bunjevačkoj ikavici o salašima i običajima, kazala je Katarina Čeliković

Tomislav Žigmanov, Katarina Firanj, Bojana Poljaković i Katarina Čeliković

U Hrvatskom domu u Somboru 26. svibnja organizirano je predstavljanje knjige *Garavi salaši: cio život u godinu dana Katarine Firanj*. Djelo je to nastalo iz pera autorice koja je opisala svoj i život svoje obitelji na salašu kojeg više nema. Ali nije to samo njezin život već i život svih obitelji Hrvata Bunjevaca sa okolnih somborskih salaša. Knjigu je u biblioteci *Prinosi za etnografska istraživanja* objavio Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata.

SALAŠARSKI ŽIVOT OD BOŽIĆA DO BOŽIĆA

Knjigu je predstavila njena urednica **Katarina Čeliković** koja je istaknula da ju je napisala pjesnikinja, zaljubljenica u svoj salaš.

»Kada sam pročitala Katarinin rukopis, toliko sam se oduševila da sam rekla da jedna hrvatska udruga to mora izdati. Ali nije bilo šanse da kao udruga dobijemo novac, pa sam predložila našem ravnatelju da mi tiskamo knjigu. Katarina Firanj *pripovida*, ili piše, na bunjevačkoj ikavici, što ovu knjigu čini iznimno vrijednom. Ikavica u Somboru, koja se govorila na salašima, ostala je sačuvana zahvaljujući ovoj knjizi. Po

mišljenju **Zlatka Romića**, koji je radio lekturu, ali i po mom osobnom sudu, ovo je sigurno jedna od najboljih knjiga koje su ikada napisane na bunjevačkoj ikavici o salašima i običajima. Ovo nije samo etnološka knjiga, jer ona ima i jezičnu vrijednost«, kazala je Čeliković. Stručnu redakciju knjige uradila je etnologinja **Bojana Poljaković**, koja je istaknula da knjiga *Garavi salaši* nije puko etnografsko zapisivanje običaja i života na salašu.

»Riječ je o pjesničkom izražavanju koje vas doslovce uvlači u svijet koji je danas većini nepoznat. No, ne radi se tu o uljepšavanju i idealiziranju života na salašu. Slikovitim rečenicama vizualno je dočarano sve što se na salašu događa, stvara, raste i živi. Autorica opisuje život na salašu od Božića, do Božića, dakle kroz jednu godinu. Pred vama je vrlo zanimljivo štivo. Knjiga koja ima veliku etnografsku vrijednost za istraživanje somborskih bunjevačkih Hrvata i ona bi trebala zainteresirati ne samo stručnjake, već i sve one koji bi poželjeli prisjetiti se života i običaja na salašu. Želja mi je da ova knjiga bude polazište za daljnja istraživanja. Možda bude poticaj nekome od vas da i sami krenete zapisivati svoja sje-

ćanja o životu na salašu«, kazala je Poljaković.

KNJIGA NAPISANA U JEDNOM DAHU

Predstavljanje knjige *Garavi salaši* Katarine Firanj bila je jedna emotivna večer, jer svatko je u Katarininu priču prepoznao i dio svog života na salašu. Izgubljen je taj i takav život nepovratno, ali je trajno ostao zabilježen na stranicama knjige *Garavi salaši*. »Sritna sam i zadovoljna jel vidimo puno poznati i dragi lica. Ovo je moja knjiga, al je i vaša. Svi ste na neki način u njoj, da li iz svog ditiinstva, da li zato što su u knjigi vaši majka i dida, a možda zato što ste samo prošli kroz Koćanske salaše jel zato što ste poznali te ljude, javljali im se jel zato što ste kod križa skidali šešir i zastajali da se pomolite. Salaši su umirali jedan po jedan, a ja sam čvrsto odlučila da mora ostati traga o njima. Knjigu sam

napisala u jednom dahu, jednu noć, do iznemoglosti. Fala dragom Bogu na daru i svima koji su pomogli da ova knjiga bude objavljena. Pomalo i boli što ti salaša više nema, al život ide dalje i ostaje samo uspomena«, kazala je uzbuđena Katarina Firanj.

U knjizi je opisala Koćeve salaše kojih je nekada bilo trinaest, nalazili su se u ataru između Bezdanskog puta i Nenadića.

»Ova knjiga je cijeli jedan mali svijet, jedan mali prostor, stavljen u korice knjige. Govori se o svijetu koga nema, o životu koji je nestao. Kada je u pitanju kultura ovdašnjih Hrvata, puno toga se pamti, a malo je onoga zapisanog. Ne mora čovjek biti osobito obrazovan, ne mora istraživanje provoditi po krutim znanstvenim metodama, već treba zapisivati sjećanja. Ako se ne zapiše, zaboravit će se. A ako ne zapišemo mi koji smo dionici tog prostora, onda, vjerujte, to nitko neće zapisati. Zato moramo pisati, moramo ohrabrivati druge. Pišimo, zapisano čitajmo, dijelimo drugima. Samo tako će naša sjećanja biti živa, obogaćena i vjerojatno će biti povod nekome da dopiše ono što Katarina o Koćevim salašima nije zabilježila. Možda bi se nešto moglo napisati i o salašima na Bezdanskom putu, Nenadiću, Lugovu, Gradini...«, kazao je ravnatelj ZKVH-a **Tomislav Žigmanov**.

Predstavljanju u Hrvatskom domu u Somboru organizirali su ZKVH i HKUD *Vladimir Nazor*, a u programu je sudjelovao *Nazorov* pjevački zbor.

Z. Vasiljević

SUBOTICA

Svetkovina Presvetoga Tijela i Krvi Kristove

Blagdan Tijelova proslavljen je 26. svibnja u subotičkoj katedrali-bazilici sv. Terezije Avilske svetom misom, koju je predvodio biskup subotički mons. **Ivan Pénzes**. Nakon misnog slavlja uslijedila je tijelovska procesija oko katedrale u kojoj su sudjelovali ovogodišnji prvopriješnici, mladi u bunjevačkim narodnim nošnjama, te prisutni vjernici.

Po već ustaljenoj tradiciji na ovaj se blagdan predstavljaju i ovogodišnji predvoditelji žetvenih svečanosti, bandaš i bandašica *Dužijance 2016*. Za bandaša je izabran **Ninoslav Radak** iz Subotice, a za bandašicu **Nataša Vojnić Tunić** iz Žednika.

Tijelovo (Corpus Christi ili Corpus Domini) blagdan je kojim Katolička crkva slavi Tijelo Isusovo u četvrtak, poslije svetkovine Svetog Trojstva, pa se nadnevak seli po kalendaru zajedno s Uskrsom.

Tijelo svoje je, po vjerovanju svih kršćana, Isus na posljednjoj večeri pretvorio u beskvasni pashalni kruh kojim je pričestio apostole, pozvavši da to čine njemu na spomen, pa je Tijelo Isusovo prisutno u euharistiji pod prilikom posvećene hostije,

nakon obreda pretvorbe kruha u tijelo i vina u krv Kristovu. Pod tom istom prilikom kršćani se hrane tim tijelom Kristovim i na taj način mistično sjedinjuju sa svojim Bogom. Krist je svojom mukom otkupio za ljude tijelo koje je dotad bilo vezano s istočnim grijehom, te je tijelo vjernika učinio hramom Duha svetoga. Za Katoličku crkvu svetkovina je spomen na ustanovljenje euharistije na Veliki četvrtak. Pojavljuje se u XIII. stoljeću, a na zapadno kršćanstvo proširuje se u XIV. Blagdan je to Kruha svagdašnjeg za koji molimo da nam se da danas.

H. R.

Tijelovo u Sonti

Na dan Tijelova, ili Bršančeva, u crkvi sv. Lovre u Sonti vlč. **Josip Kujundžić** služio je svetu misu na kojoj je blagoslovio vijence i ikebane što su ih donijeli vjernici. U Sonti je do danas održan običaj nošenja vjenčića od cvijeća i raznoga bilja na misu na dan Tijelova. Vjenčić se po povratku iz crkve stavlja iznad ulaznih vrata kuće. Tu ostaje do narednog proljeća. Kad počnu proljetni radovi, iznese se na njivu i sasušene biljke se raspu na sve četiri strane. Stari su rekli

da sve što je iz zemlje izniklo u zemlju treba i vratiti. Poslije mise župnik je predvodio procesiju, koja je uz pjesmu i molitvu obišla četiri postaje, *kolepke*, postavljene u crkvenom dvorištu. I obilazak *kolepki* je stara tradicija Sončana.

I. A.

Prva pričest u Surčinu

U nedjelju, 29. svibnja, u župi *Presvetog Trojstva* u Surčinu proslavljena je euharistija još jednom nakon blagdana Tijelova. Bila je Prva pričest. Osamnaest prvopriješnika, devet djevojčica i devet dječaka, bili su ponos cijele župe. Njihov višegodišnji trud pohađanja vjeronauka nagrađen je, pristupili su pričesti. Svi su bili obučeni isto: u bijele ministrantske haljinice sa zlatnim pojasom. U ruci je svaki prvopriješnik nosio bijelu ružu i svijeću.

Pod vodstvom vjeroučiteljice **Nade Ivošević** i orguljašice **Renate Gašpar** prvopriješnici su vodili misu, od ulaska u svečanoj povorci u crkvu, pozdravnog recitala i pjesme, preko prikaznih

darova, molitve vjernika, obnove krsnih zavjeta do zahvale. Osnovni moto ove vjeronaučne skupine bio je: »Hvala ti, Bože, što postojim«.

Predstavnici roditelja **Jelisaveta Lela Tošići Steva Srđić** aktivno su sudjelovali s prvopričesnicima u misi.

K. Naglić

Zajednički na dobrobit sviju!

Predstavnici četiri vjerske zajednice – Pravoslavne crkve, Katoličke crkve, Muslimanske crkve i Židovske zajednice – sudjelovali su u skupnoj akciji davanja krvi,

koja je održana prošloga tjedna u Općoj bolnici Subotica. »Cilj ove akcije je bio pokazati da zajednički možemo raditi na dobrobit sviju«, kazao je fra **Zdenko Gruber** koji je sudjelovao u ovoj akciji.

RADIO MARIJA

NOVI SAD	90,0 MHz
SUBOTICA	90,7 MHz
SOMBOR	95,7 MHz
VRDNIK	88,4 MHz
NIŠ	102,7 MHz
LESKOVAC	107,4 MHz

Piše: dipl. theol. **Ana Hodak**

Čovjek se za vrijeme svog života mnogo puta susretne s činjenicom smrti, jer njegovi susjedi, prijatelji i rodbina umiru, te ga svaka ta smrt podsjeća da i on jednog dana mora umrijeti. No, to podsjećanje izaziva osjećaj tjeskobe i straha, jer svatko želi živjeti i kroz svoj život čini sve ne bi li ga produžio i proživio što ljepše. Međutim, što god čovjek činio činjenica smrti ostaje, a na nju nas podsjeća i evanđelje u više navrata, kao i ove desete nedjelje kroz godinu (usp. Lk 7,11-17), ali nam pokazuje i kakav naš pogled na smrt treba biti.

MODERAN ČOVJEK PRED SMRĆU

Luka u sedmom poglavlju svog evanđelja između ostalog govori o susretu pogrebne povorke na vratima Naina s Isusom. Nije to samo susret žalosne majke koja na posljednji počinak ispraća svog sina jedinca s čudotvorcem iz Nazareta koji joj sina vraća u život, nego je to susret koji vjernicima svih vremena želi ispravno usmjeriti pogled na smrt. Smrt je neizbježna, ona je jedino sigurno što čovjek zna da će mu se dogoditi bez obzira na to kakav je, tko je i kako je živio. Da ćemo umrijeti to nitko ne može promijeniti, ali što će biti nakon smrti može promijeniti Isus: »Ja sam uskrsnuće i život: tko u mene vjeruje, ako i umre, živjet će« (Iv 11,25). Smrt

Vječni život

nije kraj, ona je samo prijelaz u vječni život, a vjera u to jedna je od temeljnih istina kršćanstva. Svaki puta kada ispovijedamo svoju vjeru uz sve vjerske istine ispovijedamo i vjeru u život vječni.

Ali, suvremeni čovjek kao da ne vjeruje dovoljno u tu istinu, ili ne vjeruje ni malo. Živi kao da život završava smrću, na vječnost ne misli. Trudi se svim silama ovozemaljski život produžiti i učiniti ga što lagodnijim i ljepšim. Budući da mu pogled nije usmjeren prema vječnosti nego je zaustavljen pred smrću ni život mu nije usmjeren prema vječnosti. Stoga mnogi žive za užitke, moć, čast i slavu, iako to podrazumijeva grijeh i udaljenost od Boga. Žele svaki tren ovog života proživjeti onako kako misle da je najljepše, jer ne vjeruju da smrt nije kraj, već novi početak. Na nju ne žele ni misliti, jer pomisao na ništavilo plaši ih i stvara im nelagodu. Zato većina modernih ljudi živi stilom koji isključuje svaku misao o smrtnosti, želi od nje pobjeći, iako zna da to nije moguće. Tako se odvodi u besmisao ignorirajući jedinu sigurnu stvar na ovom svijetu, a svoj ovozemaljski život pretvara u ispraznost jer ga ne usmjerava prema vječnosti nego zatvara u čahuru sadašnjosti, a time ne pobjeđuje strah od nepoznatog pred smrću već ga produbljuje što joj je bliže nižući svoje godine.

ŽIVOT NAKON SMRTI

Vjera nas uči da smrt nije kraj, put u ništavilo, nego da je i u njoj prisutan život, jer je ona prijelaz iz ovog u vječni. Čovjek u svojoj prolaznosti i polaganom umiranju nosi klicu besmrtnosti. Njegovo tijelo je

smrtno i propadljivo, ali njegova duša koju mu je Bog u trenutku stvaranja udahnuo je besmrtna i on nakon smrti nastavlja živjeti, samo drugačiji život koji više nema završetka, za koji mu nije potrebno tijelo. Ovaj čudesni povratak mladica u život, o kojem govori evanđelje, dokaz je i potvrda za to. Još veća potvrda je Isusovo uskrsnuće. Pri tom moramo imati u vidu da je ono došlo nakon muke i smrti.

Isusovo uskrsnuće pokazuje čovjeku da Bog ne daje odgovore na sva ljudska pitanja i nedoumice, ali daje nadu i obećanje. Smrt je došla u svijet čovjekovim grijehom, ali Bog nije dopustio da ona ima glavnu riječ, već ju je učinio prijelazom u vječnost. A što će biti u vječnosti čovjek može sam birati odabirom načina življenja ovog prolaznog života. Dakako da Bog želi da se svaki čovjek raduje s njim u vječnosti zato je kroz Sveto pismo i nauk Crkve dao ljudima upute koje će im pomoći. Slijediti te Božje upute nije uvijek lako, ljubiti Boga i bližnjega često zahtijeva napore veće nego što bismo željeli uložiti, ali nastavak života u vječnoj radosti trebala bi biti doista jaka motivacija. Dakle, ljubav prema Bogu i bližnjima koja nas potiče da izbjegavamo grijeh, da ne stavljamo sebe i svoje želje i prohtjeve na prvo mjesto vodi nas putem vječnosti kojim je prošao i Krist, trpeći i umrijevši na križu iz ljubavi prema nama.

Vjerovati u život vječni i živjeti ovaj život ljubeći druge treba biti odlika svakog kršćanina. Tako kaže i apostol Ivan: »Mi znamo da smo iz smrti prešli u život jer ljubimo braću; tko ne ljubi, ostaje u smrti« (1Iv 3,14).

JELENA MIHALEK, UČENICA IZ SONTE

Rezultate donose upornost i rad

Učenica VII. razreda OŠ *Ivan Goran Kovačić* iz Sonte **Jelena Mihalek** plasirala se na državno natjecanje iz fizike. Sudjelovala je i na natjecanju iz matematike, stigla je do okružnog. Zakoračila je i u sport, jedna je od najmlađih prvotimki ŽRK-a *Sonta*. U razgovoru ozbiljna, razložna, svaka rečenica joj odaje staloženost i dobar kućni odgoj.

Otkud ljubav prema fizici?

Već pri prvom susretu osjetila sam da je fizika moj predmet. Zbog toga mi nije bilo teško provesti mnoge sate uz knjigu i zbirke zadaća. U školi sam radila s mentoricom, nastavnicom fizike **Jugoslavom Balać**, a doma sam po njezinim naputcima radila sama. Od nje bih potražila pomoć jedino kad

mi nešto ne bi bilo jasno, ali to je bila rijetkost. Sve je u upornom vježbanju i istjerivanju brzine u radu. Udžbenici iz fizike bili su mi samo dobra osnova, a rabila sam još i dodatne zbirke zadaća i internet.

Kako ste se osjećali na državnom prvenstvu?

Fantastično! U Kragujevcu se okupilo oko 150 natjecatelja iz cijele Srbije. Bili smo dosta napeti, trema je vjerojatno uradila svoje. Svi smo uložili puno truda kako bismo dospjeli do same završnice. Ništa se ne može uraditi preko noći, potrebni su sati i sati vježbanja kako bi se postigla optimalna forma. Mnogi kažu da je tu najbitnija darovitost, no, ne bih se s tim suglasila. Ukoliko talent nije poduprt upornim radom, rezultati će zasigurno izostati. Poslije objave rezultata među nama nije bilo zavisti, a druženje je bilo nezaboravno.

Kažu da Vam je druga ljubav rukomet. Od kada?

Rukomet mi služi za odmor i relaksaciju, a počela sam ga trenirati slučajno, prije četiri-pet godina. Mama i tata su me posavjetovali da se radi zdravlja i pravilnog razvoja posvetim nekom sportu, a kako su svojedobno oboje aktivno igrali rukomet, to je bio i moj izbor. Kroz treninge, a osobito kroz utakmice, ovaj sport sam istinski zavoljela.

Kako vidite sebe u budućnosti?

O izboru zanimanja u budućnosti još uvijek nisam definitivno odlučila, ali najozbiljnije razmišljam. Moje najvjerojatnije opredjeljenje bit će fizika. Na tu temu puno razgovaram s roditeljima, majkom **Dijanom** i ocem **Damirom**. Oni su mi najveća potpora u životu. Od njih uvijek mogu dobiti dobar savjet, ali definitivnu odluku prepuštaju sebi i mislim da je to s njihove strane i najkorektnije. O rukometu kao trajnijem opredjeljenju ne razmišljam puno, obrazovanje mi je prioritet, sport samo ukoliko mi ostale obveze budu dopuštale.

Ivan Andrašić

IGRA

Talisman

Cilj igre: Cilj igre je da savladate ostale igrače dolaskom do centralne lokacije Crown of Command odakle ih magijom možete natjerati da odustanu. Za početak trebali biste obići početne dvije regije (Outer i Middle) dok ne ojačate dovoljno da bi mogli probati i unutarnju. Također, morate prvo pronaći talisman koji vam je neophodan da mogli proći Valley of Fire na putu za Crown of Command.

Broj igrača: Maksimalno do 6 igrača može sudjelovati u igri, ali što je više igrača, duže će potrajati igra. Postoje alternativna pravila za ubrzavanje igre koja ćemo razmotriti nešto kasnije u tekstu.

Sadržaj kutije:

- pravila
- ploča za igru
- 104 Adventure karte
- 24 Spell karte
- 40 Strength oznaka (32 mala i 8 većih crvenih čunjića)
- 40 Craft oznaka (32 mala i 8 većih plavih čunjića)
- 40 Life oznaka (32 mala i 8 većih zelenih čunjića)
- 36 Fate oznaka
- 28 kartica s opremom koju možete kupiti
- 4 Talismana
- 14 karata s likovima
- 14 plastičnih figurica likova
- 4 karte sa žabom
- 4 plastične figurice žabe
- 4 Alignment karte
- 30 zlatnika
- 6 kocaka

POČETAK IGRE:

- 1) postavite ploču za igru na sredinu stola
- 2) zamiješajte kup s Adventure kartama i postavite ih licem dolje pored ploče
- 3) isto tako promiješajte i postavite Spell karte
- 4) Talismane i karte s opremom postavite pored ploče za igru tako da budu vidljive svim igračima
- 5) jedan od igrača promiješa sve kartice s likovima i podijeli svakom igraču po jednu, licem prema stolu tako da nitko ne zna kojeg lika ima. Alternativno, ako se tako dogovorite, možete svakom igraču podijeliti po 3 kartice s likovima nakon čega svaki igrač bira kojeg će od ta 3 izabrati. Na kraju sve neiskorištene likove vratite nazad u kutiju, možete ih opet iskoristiti ako neki lik pogine.
- 6) svaki igrač otkriva lika kojeg igra
- 7) svaki igrač uzima odgovarajuću plastičnu figuricu svog lika i postavlja je na ploču na odgovarajuće početno polje koje je naznačeno na kartici lika
- 8) svaki igrač dobiva odgovarajuću količinu Life i Fate oznaka te jedan zlatnik. Preostale oznake se stave negdje sa strane gdje su lako dostupne igračima.
- 9) ako vam lik počinje s određenom količinom Spell karata, povucite ih sa kupa sa Spell kartama. Nemojte ih otkrivati drugim igračima.
- 10) ako vam lik počinje s nekim oružjem, oklopom ili drugim komadom opreme, uzmite odgovarajuću kartu i stavite je pored svog lika.
- 11) karte sa oznakama žaba i Alignment karte postavite negdje gdje su lako dostupne.
- 12) vlasnik igre počinje prvi sa svojim potezom, nakon njega u krug igraju igrači u smjeru kazaljke na satu.

SRIJEDA 8. LIPNJA HRT1 20:06

Crvena prašina, serija

Crni, dvadesetsedmogodišnjak, boksač periferijskog Zagrebačkog kluba, sredinom 1990. bježi iz tadašnje vojske ogorčen, jer mu nisu predali brzog o majčinoj smrti. Vraća se u rodni grad i nabasa na vjenčanje svoje dojučerašnje djevojke Lidije s lokalnim moćnikom i vlasnikom kafića - Bossom. Uz pomoć prijatelja, automehaničara Škrbe, uplete se u šverc cigareta, ne znajući da time ugrožava identičan i već razgranat Bossov posao. Na nagovor svog trenera Kirbyja, policajca lokalne

postaje, koji ga štiti pred vojnom policijom i s kojim ima naoko nedorečen ali osobit odnos, vraća se trenin-gu. Suočena s brutalnošću svojega muža, Lidija bježi... Prikazujemo u dva dijela film Zrinka Ogresta *Crvena prašina*, koji je na Festivalu hrvatskoga filma u Puli '99. osvojio Zlatnu arenu za režiju, scenarij, epizodnu mušku ulogu, montažu i nagradu publike. Film se može pohvaliti i međunarodnim priznanjima: na 56. Mostra internazionale uvršten je u službeni program, a osvojio je i tri Grand prix – na 15. međunarodnom festivalu u Haifi, na Med film u Rimu u studenom 1999. te na World Festu u Houstonu, SAD, iste godine. Godina proizvodnje: 1999.

Uloge: **Josip Kučan, Marko Matanović, Ivo Gregurević, Slaven Knezović, Mirta Takač**

Scenarij: **Goran Tribuson i Zrinko Ogresta**

Režija: **Zrinko Ogresta**

KNJIGA

SANJA VULIĆ

Vitezovi hrvatskog jezika u Bačkoj

Knjiga *Vitezovi hrvatskog jezika u Bačkoj* Sanje Vulić ne teži potpunu prikazu cjelokupne hrvatske književnosti u Bačkoj već sadrži opis jezičnih značajki pojedinih autora druge polovice 19. st. pa nadalje iz Bajskog trokuta i subotičkoga hrvatskoga književnoga kruga. Autorica na kraju iscrpne analize jezičnih odrednica na 150 stranica rukopisa i u preko 120 bilježaka, zaključuje da jezik autora tih krugova »sadrži sve bitne jezične i duhovne sastavnice hrvatskoga književnoga makrosustava.«

prof. dr. sc.
Silvana Franjić

PJESMA ZA DUŠU:

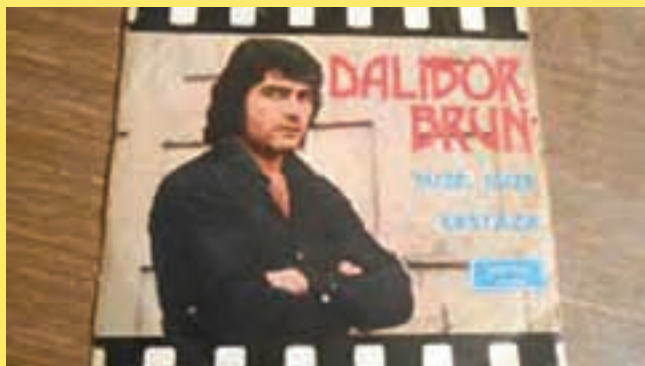
**Oči pune suza
Dalibor Brun**

Često ja sanjam nju, kako čeka
More mi nosi glas, iz daleka
Tužno je nebo sad, iznad sela
Kuća opuštena, grane povijene sve

Oči pune suza
Srce puno bola

Ruke na grudima
Glas što me zove kroz noć

Sve što ti dadoh ja, sada skini
Ostajem ovdje sam, u tuđini
čemu se nadaš ti, moja draga
Nema mi povratka, udaj se mlada si

IDEMO LI VEČERAS U KAZALIŠTE? (10)

Piše: Milovan Miković

Obnova, proširenje i požar

Opereta *Dak-prosjak* našla se na sceni subotičkog kazališta o Božiću 1883. godine polučivši uspjeh kod publike, osobito među dačkom populacijom koja u nekoliko navrata prodre kroz parter sve do orkestra, pa je i policija prinuđena intervenirati. Tada njen šef strogo zapovjedi da je dopušteno prodati samo onoliko karata koliko ima mjesta u dvorani.

U SREDIŠTU POZORNOSTI

Sudeći prema svemu kazalište nije prestajalo biti u središtu pozornosti naših predaka ni tijekom druge polovice XIX. stoljeća. O tome na svoj način svjedoče i podaci tiskani u listu *Színészeti Közlöny*, prema kojem je u subotičkom kazalištu, od početka te 1883. godine održano 78 predstava i prikazano 67 djela, od čega 6 drama, 18 igrokaza, 12 komedija, 18 narodnih igrokaza i 27 opereta, te 5 djela »mješovitoga« žanra. A uz ostalo, te je godine kazališna zgrada priključena na mrežu gradskoga plinovoda pa je gledalište osvijetljeno plinskim lampama, ali se na sceni i dalje koriste uljne lampe, kako se govorilo: »zbog opasnosti od vatre«!

Unatoč ne baš uspješnih nastupa pred subotičkom publikom, trupa **Béle Tótha** ipak se u jesen 1885. prihvaća ponovnog izlaska na scenu ovdašnjeg kazališta. I već kada se činilo, nakon početnog uspjeha, kako su raniji nespornosti zaboravljeni – opet uslijedi debakl! Publika negoduje, a članovi Kazališnog odbora oštro osuđuju Bélu Tótha što se drznuo na scenu izvesti jednoga mađioničara, u to vrijeme gesta ovdje nezamisliva. A povrh svega dopustio je izlazak na daske koje život znače i **Anni Becher Csillag**, s kosom dugom do članka, što je bila ona kap koja

će prepuniti čašu nezadovoljstva. Članovi Kazališnog odbora žustro prosvjeduju protiv direktora Tótha, jer po njihovu sudu u teatru prevagu trebaju imati umjetnost i glumčeva darovitost, a ne smiju se poticati kojekakve ekshibicije, jer kuda to vodi? Pa, zna se! I tako taj performans završi – ostavkom direktora.

PREUREĐENJE ILI NOVA ZGRADA

Pola stoljeća nakon izgradnje teatarske zgrade Subotičani se odlučuju preurediti je i djelomično obnoviti, o čemu su još od osamdesetih godina XIX.

tijekom prosinca preuređenu zgradu ispune ushićeni glumci i gledatelji.

A na Dalekom istoku te 1904. godine izbije rusko-japanski rat, iz Malaje već stiže polovica svjetske proizvodnje kositra, gdje je i oko 50 tisuća jutara pod kaučukovcem, SAD zaposjedaju zonu Panamskog kanala, Engleska i Francuska žurno zaglađuju tradicionalnu netrpeljivost i sklapanju Entente cordiale, krunisan je kralj **Petar**, a Srbija i Bugarska »u cilju zbliženja« javno potpišu sporazum o prijateljstvu, a tajno sporazum o savezu.

Sigmund Freud je završio *Psihopatologiju svakodnevnog*

za njezino oslikavanje.

U Budimpešti se ujedinjuju oporbene partije, **Kacsóh Pongrácz** završava *Jánosa viteza* i počinje s radom Thália Társaság színtársulata. U specijaliziranoj budimpeštanskoj tiskari za izdavanje glazbenih djela *Kunossy Vilmosa i sina*, Subotičanin **Mor (Geiger) Garai** objavljuje svoju svečanu uvertiru *Bože blagoslovi Mađare*, klavirsku kompoziciju op. 176, koju je u povodu 50. obljetnice postojanja subotičkog kazališta posvetio cijenjenom prijatelju dr. **Josipu Boliću** (zadržavajući sva prava). Kod istog nakladnika, na tekst **Aladara Halasa** subotički skladatelj **Ferenc Gaál** tiska svoje glazbeno djelo: *Tužni moj život crn si kao raka*.

U Subotici te 1904. godine budući skladatelj, aranžer, glazbenik i pedagog **Pere Tumbas Hajo** polazi u Muzičku školu gdje uči violinu i glasovir, a arhitekt **Ferenc Reichl** završava svoju obiteljsku palaču, danas zgradu Likovnog susreta, dok iz tiskare *Kladeka i Hamburgera* uz knjige **Henrika Sijenkieviča** izlazi djelo **Károlya Csillaga** i **Titusa Mačkovića** *Izgradnja Palica*.

Europu dijeli cijelo još desetljeće do početka prvoga, velikoga svjetskoga, krvoprolića (1914.), a zgradu subotičkoga Kazališta i nešto više od kontroverznog požara koji će ju (1915.) zahvatiti i onesposobiti. Gradsko vijeće 1905. godine daje odobrenje za adaptaciju hotelskog krila i kazališne zgrade, a usred kanikule 1906. godine *Szabadkai Friss Ujság* (Subotičke friške novine) objavljuju kako je gradom prohućala zapanjujuća vijest prema kojoj se tijekom rekonstrukcije, tobože, srušila zgrada Kazališta i hotela, a zatim se razglaba njezina uvjetna točnost budući da je, uistinu napukao vanjski zid prema ulici Lajosa Kossutha 1.

Bajmočka crkva na plebanijom, 1904.

stoljeća zapodjenute burne i kontroverzne rasprave koje su se svodile na pitanje: treba li je preurediti ili bi bilo bolje graditi novu kazališnu zgradu? Na kraju prevagu dobiju zamisli o rekonstrukciji. Postavljen je nov krov, povećan broj sjedala, uređena pozornica, a na scenu je postavljena naprava za odvođenje dima i uređaj za umjetnu kišu i ugrađen sustav za gašenje požara! Od te 1904. godine iznad korintskih stupova postavljen je natpis Városi Színház (Gradsko kazalište), a izvođenjem opere *Aranyvirág Martosa* i *Huske*,

života, **Luiggi Pirandelo** roman *Pokojni Matija Paskal*, dočim **James Joyce** polazi u dragovaljno izgnanstvo, živi u Trstu i Puli. Utemeljivač moderne bečke arhitektonske škole **Otto Wagner** dovršava Steinhof, **Oskar Kokoschka** upisuje se u bečku Školu za primijenjenu umjetnost, **Vasilij Kandinski** slika po Nizozemskoj i izlaže u Parizu, a subotički se slikar **Stipan Kopilović**, nakon dvije godine školovanja na akademiji u Pešti i još dvije godine u Münchenu, vraća doma i slika bajmačku crkvu, pripremajući se

Pokojnica

»Šesnaest godina, malo je i reći, a kamoli u grob leći«, počeo je opivanje župnik prilikom sprovoda pokojnice **Ane Miloš**, rođene u Sonti 20. travnja 1929.

U to vrijeme se konak i bdijenje odvijalo u kućama. Na groblju je postojala mrtvačnica, krsturnica, nabijača pokrivena trskom, ali tamo su se smještali pokojnici koji nisu imali bližu obitelj. Čim je netko umro, bliža obitelj i susjedi su pritekli u pomoć, te okupali mrtvacu i spremili u najljepše ruho koje je imao za života, a to su bile narodne nošnje. Sva obilježja luksuza (zlatu, srebro) su se skidala s mrtvih. To je obično radila mati (*oprosti, rano moja, jel ćeš dugo čekat u redu nonomu svitu da vidiš lice Božje*). U početku se glava pokojnika privezala maromom da se desni ne otvaraju dok se ne ukoče. Na očne kapke se stavljao kovani novac (poslije se uklanjao) da zadrži kapke zatvorene. Ruke su se sklapale kao za molitvu, a ženskim osobama su se stavljale u ruke *patrice*, krunica. Muškarcima koji su nosili šešire, šešir se stavljao uz glavu. Palčevi su se na nogama vezali (dok se lijes ne poklopi). Cipele su se stavljale u lijes pored nogu. Nisu se obuvale, jel će pokojni morat tako dugo odat do noga svita dok se cipele ne izderu.

KONAK

Konak se održavao u kući pokojnika. Lijes se postavljao na sredini velike pridnje sobe. Pored njega, kao i po sobi, su postavljane klupe ili stolice na kojima su cijelu noć sjedile obično ženske osobe. Molila se rožarija, propraćena tužnim, vjerskim pjesmama, a između njih su bliske osobe naricale, jaukale i oplakivale pokojnika. Obično su to izvodile osobe koje su bile vješte u sastavljanju pjesama s

rimom. Muškarci su bdjeli u odvojenoj sobi i njima se posluživalo piće – rakija i vino. U pola noći se lijes prekrivao bijelim platnom koje je već bilo razrezano u vidu križa, od tjemena do sredine prsa. Platno se pažljivo sastavilo da se ne vidi lice i tako se držalo otprilike jedan sat. Govorilo se da u po noći dolazi devet divica šibat mrtavca. Nakon toga se lice ponovo otkrivalo i lijes je bio otkriven do sprovoda. Lijes se kitio s puno asparagusa u koji su žene, djevojke i djeca dolazeći odati počast pokojniku ubadali nove cvjetove. Na kraju se između cvijeća vidjelo samo lice mrtvaca. Kod uzglavlja su stajale dvije svijeće postavljene na visoke čirake. Ispred lijesa je stajala čaša sa svetom vodom i grančicom asparagusa. Svaki posjetitelj se pomolio za dušu mrtavca stojeći ispred lijesa, asparagus umočio u svetu vodu i malo poškropio, posvetio mrtvacu. Djecu se također vodilo kod mrtvaca da stave koji cvijetak i da ga posvete; čak se preporučivalo da ga rukom dodirnu, sve u cilju da djeca od malena uče i o smrti. Poslije pola noći dalji rođaci i susjedi su odlazili svojim kućama, a bliži su nastavljali bdjeti sve do jutra i razgovarali su o svome gubitku i obnavljali uspomene iz života provedene s pokojnim. U sobi gdje je pokojnik ležao nikada se nije ništa ni jelo ni pilo, čak ni na ulici. Ako su djeca donijela komad kruha i jela ispred kuće pokojnika, odmah bi bili upozoreni: *Dice, ni lipo i nije red, jist di je mrtavac, ite pod drugi pender*. Sarana je obično bivala popodne sljedećega dana. Dok nije došla moda nošenja crnine (prihvaćena od Švabica) Šokice su i na sprovodima nosile bijelu odjeću rukom istkanu i vezenim ornamentima i drugim šarama. Glavno obilježje žalosti je bila krpa na glavi (tamno plavi ili

crni rubac, *molovana* sa šarama voća i cvijeća i pregača od šarene, a kasnije crne vune prošarane bijelim prugama i orubljene mrtvački kovčezima su bili tamne boje za starije, a svijetle boje, što je vidljivo i na ovoj fotografiji, za mladež. Za djecu su bili bijele boje. Imućniji su kupovali bolje lijesove.

KAD ZVONA ZVONE

Zvona su obavezno zvonila tri puta (kad oglasi da je netko umro, u podne i uvečer), ali ako je netko bio imućniji i mogao platiti, zvonilo je i svaka dva sata. Prije nego se lijes zatvarao, prekrilo se cijelo tijelo bijelim pokrovom, a urezani križ na njemu se raširio na licu. Lice je bilo otkriveno. Kada krene lis *odoma* ka groblju i bude već blizu četvrtoga sokaka, počnu zvoniti zvona na Kalvariji u groblju i zvone sve vrijeme sprovoda. Sve do kraja šezdesetih godina, kada umre momak i djevojka, mladež se spremala u najsvečaniju nošnju. Djevojke u *pulanku*, a momci u široke gaće i košulje od *srvijana*, ukrašeni cvijećem na šeširima i na grudima. Momci su nosili lijes, a djevojke su koracale uz njih. Djevojka koja je išla uz momka križonošu nije bila u *pulanki*, već u svečanoj suknji, bluzi i kecelji. Na nogama su svi bili u cipelama ili svilenim papučicama. Nakon sprovoda bliža rodbina, prijatelji, druge, pajtaši i susjedi su se vraćali u kuću pokojnika gdje su se pravile karbine. Na ulazu u

kuću je bila postavljena drvena zdjela s vodom i crijepom kojima su se prale ruke. Običaj je bio da se u toj kući *pušča krv* (dobro je zaklat makar *kokoš jel pitla*, ako se nema za velike karbine). U kući obično nije bilo puno tanjura, žlica i vilica, pa je onda svako donosio sebi pribor za jelo. Najmlađa osoba s fotografije se sjeća da su neki donosili još uvijek drvene žlice i zemljane posudice. Obično se kuhao paprikaš. Ako netko iz zdravstvenih razloga nije mogao jesti, rečeno mu je, *ta, de samo malo umoči kruva da zamrljaš tanjur*. Pred početak jela se izmolio *Očenaš* i *Zdravo Marijo* i uzimao se malo paprikaša i kruha na tanjur. Uz kruh se stavljalo brašna i poravnalo. Sve se stavilo negdje nazad u neku šupu u koju ne može uletjeti ni ptica. To je bila *rana* za dušu pokojnika. Karbine su se objedovale bez nazdravljanja, u tišini. Na kraju *jila* svatko se *prikrstijo*, prvima do sebe rekao zbogom i odlazio doma. Nitko nije ispraćao one koji su odlazili, niti im se zahvaljivao. Sutradan su ukućani išli vidjeti da li je bila duša. Ako je bila, po brašnu su bili tragovi kao od ptice, ako nije, brašno je ostalo netaknuto. Preporučivalo se da obitelj ili netko od nje četrdeset dana nakon upokojenja svaki dan izmoli bar jednu desetinu Slavne Krunice. Tih dana se nisu dirale ni odjeća niti bilo što, što je pripadalo pokojniku.

Fotografija je snimljena na dan Anine sahrane 22. svibnja 1945.

Ruža Siladev

Klincijada 2016. u Subotici

Možda ste prošlog tjedna primjetili gužvu u Subotici. Puno djece koja idu na zanimljiva događanja na *Klincijadi* koja se 30. put dogodila u našem gradu. Kako to godi-

nama biva, u posljednjem tjednu svibnja organizirana je *Klincijada 2016.*, koja je djeci omogućila iskazati svoje umijeće i kreativnost u raznim vidovima umjetnosti. Ovakav izazov neizostavan

je bio i za djecu i odgojitelje koji rade na hrvatskom jeziku, pa su se na nastupima u razdoblju od 23. do 27. svibnja našla djeca iz subotičkih vrtića *Marija Petković Sunčica*, *Marija Petković Biser* i

Petar Pan iz Tavankuta. Radost na njihovim licima bila je neizbirsiv pečat koji je *Klincijada* ostavila!!! Fotografije će vam bolje dočarati gore pomenuto.

M. P.

Dani stvaralaštva predškolaca

Usrijedu, 31. svibnja, posljednjeg dana manifestacije *Dani dječjeg stvaralaštva*, održan je tradicionalni maskenbal sončanskih predškolaca, kojim je ova manifestacija i zatvorena. Odjeveni u najneobičnije kostime, prateći svoje odgajatelje, mališani su prošetali od dječjeg vrtića do platoa ispred MZ Sonta. Djeca su velikom broju okupljenih građana prikazala svoje maske, u malom defileu po godištim, od najstarijih do najmlađih. Roditelji i djeca su, kao i svih prethodnih godina, uložili trud da budu što kreativniji.

I. A.

DJECA PJESNICI SUDJELOVALI NA XIV. POKRAJINSKOM SUSRETU PUČKIH PJESNIKA LIRA NAIVA U ŽEDNIKU

Budućnost *Lire naive* nije upitna

Već četrnaestu godinu zaredom održava se susret pjesnika Vojvodine, a već duže vrijeme dolaze i poete iz Hrvatske. Svaki put u drugom mjestu, a ovaj puta su se susreli u Žedniku u subotu, 28. svibnja. Tako je nastala i nova zbirka pjesama *Vapaj duše* u kojoj su se našle pjesme i mladih pjesnika osnovaca **Tomislava** i **Andrije Huske** ali i srednjoškolaca i studenata. Baš lijepo što su svoje talente podijelili s drugima. Sada smo sigurni da ova lijepa manifestacija koju organiziraju Hrvatska čitaonica i Katoličko društvo **Ivan Antunović** ima svoju budućnost.

Pišete li i vi pjesme? Priključite se naredne godine.

Održano Republičko natjecanje iz hrvatskog jezika

Blizi se kraj školske godine pa se žurno završavaju i sva natjecanja. Jedno od njih je i ono iz materinskog jezika, poznavanja hrvatskog jezika i jezične kulture. Ove godine održano je 28. svibnja u Tavankutu. Na natjecanju je sudjelovalo 26 učenika sedmog i osmog razreda, a najbolji su bili:

VIII. razred:

1. mjesto - **Martina Buljovčić**, OŠ *Matko Vuković*, Subotica
2. mjesto - **Lucija Ivanković Radaković**, OŠ *Matko Vuković*, Subotica
3. mjesto - **Regina Dulić**, OŠ *Matko Vuković*, Subotica

VII. razred:

1. mjesto - **Marija Dulić**, OŠ *Matko Vuković*, Subotica
2. mjesto - **Zdenko Ivanković**, OŠ *Ivan Milutinović*, Subotica
3. mjesto dijele: - **Josipa Stantić**, OŠ *Vladimir Nazor*, Đurđin
- **Ana Mandić**, OŠ *Matko Vuković*, Subotica
- **Kristina Crnković**, OŠ *Matija Gubec*, Tavankut

Uspjehe su postigli zahvaljujući njihovim mentorima: **Ivani Matić**, **Marti Vargek**, **Saneli Šafer**, **Biljani Horvat**, **Tanji Dulić**, **Josipi Kojić** i **Vladanu Čuturi**. Svi učenici su dobili na poklon knjige dar *Školske knjige* i Zavoda za kulturu voždanskih Hrvata, a najbolji i putovanja u Novi Vinodolski te sudjelovanje u programu profesionalne orijentacije koji će ove godine prvi puta biti održan u Benkovcu.

Bilo je ovo i lijepo druženje naših učenika koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku zahvaljujući domaćinima koji su uz kratak program i osvježanje nakon natjecanja organizirali i slamarsku radionicu sa sve sudionike natjecanja.

Sutra misa zahvalnica

Misa zahvalnica za svrшетak školske godine bit će sutra, 4. lipnja, u subotičkoj katedrali-bazilici svete Terezije Avilske. Početak je u 10,30 sati.

DJECA VRTIĆA MARIJA PETKOVIĆ SUNČICA POSJETILA KNJIŽNICU

Fantastične leteće knjige g. Morissa Lessmorea

Fantastične leteće knjige **Morissa Lessmorea** bila je knjiga koju je informatorica Gradske knjižnice Subotica **Bernadica Ivanković**, uz svesrdnu pomoć djece iz vrtića *Marija Petković Sunčica* dramatizirala na Dječjem odjelu. Sve skupine ovog objekta redovito dolaze svake godine u Knjižnicu kako bi se njihovi mališani od malih nogu upoznali s knjigom i čitanjem. I ovom prigodom su dobili članske iskaznice koje će moći rabiti narednih godinu dana.

**PETAK
3.6.2016.**

06:41 TV kalendar
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
09:05 Vita jela zelen bor
09:36 McLeodove kćeri
10:21 Panorame Tokio - Grad feniks
11:15 Riječ i život: Odmori tijelo, osnaži dušu
11:46 TV kalendar
12:00 Dnevnik 1
12:26 Talijanska mlada
13:14 Dr. Oz
14:00 Normalan život
14:46 Znanstveni krugovi
15:12 Mjesto koje zovem dom
15:59 Holding, serija
17:36 Manjinski mozaik: Zora djevojka
17:55 Potrošački kod
18:26 Život je lijep
19:00 Dnevnik 2
20:06 Na rubu, američki film
21:49 Uvijek kontra, talk-show
22:50 Eurojackpot
23:01 Dnevnik 3
23:16 Vijesti iz kulture
23:39 U banani, britanski film
01:22 Don Matteo, serija
02:13 Dr. Oz, talk-show
02:55 Vita jela zelen bor
03:25 Skica za portret
03:27 Hrvatska uživo
04:09 Život je lijep
04:41 Talijanska mlada
05:23 Dnevnik 2

05:55 Školarci obavještajci, serija za djecu
06:33 Hej Dagi, crtana serija
06:40 Juhuhu
08:40 Vedranovi velikasi: Tamara Rajić
08:50 Sara i Patka, crtana serija
08:58 Priče iz divljine, dokumentarna serija
12:05 Škola kuhanja Marthe Stewart
12:35 Don Matteo
13:25 Čudo u Koruskoj, film
15:00 Svijet vrtlara
15:28 Veterinarske priče
16:00 Regionalni dnevnik
16:45 Odbrojanje do Rija
17:15 Luda kuća 18:00 Lov: Život s grabežljivcima
18:50 Seoska gozba
19:40 Glazba
19:55 Košarka, PH - 3. utakmica finala
21:49 Umorstva u Midsomeru
23:31 Vrijeme na Drugom
23:40 Magazin Noć velikih borbi

00:05 Noć velikih borbi, snimka
01:35 Odbrojanje do Rija, dokumentarna serija
02:00 Noćni glazbeni program

06:25 RTL Danas, informativna emisija (R)
07:10 Sve u šest, magazin (R)
07:40 Lego Nexa Knights, animirana serija
08:10 Svemoguća Kim, animirana serija
09:10 TV prodaja
09:25 Pet na pet, kviz
10:20 TV prodaja
10:35 Kolo sreće, kviz (R)
11:40 TV prodaja
11:55 Bibin svijet, humoristična serija
12:30 Bibin svijet, humoristična serija
13:05 Zvonili ste, milorde?, humoristična serija (R)
14:10 'Allo, 'allo!, humoristična serija (R)
14:45 'Allo, 'allo!, humoristična serija (R)
15:20 Andrija i Anđelka, humoristična serija (R)
15:55 Andrija i Anđelka, humoristična serija (R)
16:30 RTL Vijesti
17:00 Big Brother magazin, show
18:00 Sve u šest, magazin
18:30 RTL Danas
19:15 Pet na pet, kviz
20:00 Shrek uvijek i zauvijek, igrani film, animirana komedija
22:00 Big Brother, reality show uživo
00:05 Ljubavni zov, igrani film, komedija
02:15 RTL Danas, informativna emisija (R)
03:00 Kraj programa

**SUBOTA
4.6.2016.**

06:19 TV kalendar
06:32 Klasika mundi: Europski koncert Berlinske filharmonije u Pragu 2013.
07:17 Dvoboj kod Diabla, film
08:59 Duhovni izazovi
09:29 Prizma - multinacionalni magazin
10:16 Kućni ljubimci
10:46 Uvijek kontra, talk-show
12:00 Dnevnik 1
12:25 Veterani mira
13:10 Birobižan - glazba duše, dokumentarni film

14:10 Licem u lice Visconti protiv Fellinija - Talijanski remi
15:03 U uredu, serija
15:25 TV kalendar
15:35 Jezik za svakoga
15:47 Na rubu, film
17:25 Fotografija u Hrvatskoj: Darije Petković
17:45 Lijepom našom: Dubrovnik
19:00 Dnevnik 2
20:00 Pjesma koja ljubav znači, film
21:45 Dnevnik 3
22:00 Vijesti iz kulture
22:21 Američki gangster, film
00:57 Otkrivamo: Queen
01:40 Dvoboj kod Diabla, američki film
03:20 Manjinski mozaik: Zora djevojka
03:35 Jezik za svakoga
03:40 Skica za portret
03:44 Duhovni izazovi
04:14 Veterani mira
04:59 Prizma
05:44 Dnevnik 2

05:55 Školarci obavještajci
06:31 Dvorac igračaka
06:53 Pjesmice i brojalice: Dani
06:55 Hej Dagi, crtana serija
07:03 Tobijin putujući cirkus
07:13 Pjesmice i brojalice: Oko bokođ
07:16 Zvonko u zemlji igračaka
07:28 Pjesmice i brojalice: Zeko i potočić
08:27 TV vrtić: Buka i tišina
08:36 Lein kutak: Kasice kućice
08:42 Profesor Baltazar: Igrati se lovice
11:43 Roditelji i djeca
12:28 Botanički vrt Kew na tanjuru: dokumentarna serija
13:31 Ljubav iz romana, američki film
14:57 Jezik za svakoga
15:14 Vrti snovi: Vrt La Louve u Provansi
16:00 Regionalni dnevnik
16:33 Glazba
17:00 Bol na Braču: WTA turnir - polufinale
18:45 Simpsoni
19:05 Čuda života: Mreža života, dokumentarna serija
20:00 Nogomet - prijateljska utakmica: Hrvatska - San Marino
22:50 Vladařica
00:35 Ljubav iz romana, američki film
02:01 Noćni glazbeni program

03:50 RTL Danas, informativna emisija (R)
04:40 Mala sirena, animirana serija
05:10 Lego Nexa Knights, animirana serija
06:10 Svemoguća Kim, animirana serija
07:05 Knjiga o džungli 2, igrani film, animirani
08:20 Kronike iz Narnije: Lav, vještica i ormar, igrani film, obiteljska fantazija
11:10 Turner i Hooch, igrani film, komedija
13:10 Hidalgo, igrani film, avanturistički/ vestern/ biografski
15:55 Plan igre, igrani film, obiteljska komedija
16:30 RTL Vijesti, informativna emisija
16:40 Plan igre, igrani film, obiteljska komedija
18:30 RTL Danas, informativna emisija
19:10 RTL Vrijeme, informativna emisija
19:15 Galileo, zabavno-obrazovna emisija
20:00 U potrazi za Nemom, igrani film, animirani
22:10 Svemoguća Bruce, igrani film, komedija
00:10 Isporuka, igrani film, akcijski
02:10 Astro show, emisija uživo
03:10 RTL Danas, informativna emisija
03:50 Kraj programa

**NEDJELJA
5.6.2016.**

06:35 TV kalendar
06:48 Lijepom našom: Dubrovnik
08:03 Lupeži, američki film - Zlatna kinoteka
09:50 Biblija
10:00 Zagreb: Međimursko prošćenje - misa, prijenos
11:15 Pozitivno
11:42 TV kalendar
12:00 Dnevnik 1
12:21 HAK - promet info
12:30 Plodovi zemlje
13:25 Split: More
14:00 Nedjeljom u dva
15:05 Labirint
15:55 Mir i dobro
16:25 Gospodin Selfridge, serija
17:15 Pjesma koja ljubav znači, film
19:00 Dnevnik
20:06 Gledali ste: Duga mračna noć - najava
20:09 Duga mračna noć, dramska serija

20:56 Halo, halo, gledate Radio Zagreb! Boro Kamić o zrakoplovnoj nesreći u Dubrovniku 1936.
21:07 Happy Endings, hrvatski film
22:50 Dnevnik 3
23:05 Vijesti iz kulture
23:24 Samo kulturno, molim
00:06 Gospodin Selfridge, serija
00:56 Nedjeljom u dva
01:56 Lupeži, američki film - Zlatna kinoteka
03:43 Znanstveni krugovi
04:08 Skica za portret
04:11 Mir i dobro
04:36 Plodovi zemlje
05:26 Split: More
05:56 Dnevnik 2

05:55 Školarci obavještajci
06:31 Dvorac igračaka, animirana serija
06:53 Pjesmice i brojalice: Kiša pada
06:56 Hej Dagi, crtana serija
07:04 Tobijin putujući cirkus, crtana serija
07:15 Pjesmice i brojalice: Zekini jadi
07:17 Zvonko u zemlji igračaka, crtana serija
07:29 Pjesmice i brojalice: Darko indijanac
07:35 Pjesmice i brojalice: En den dore
07:38 Tuc Muc, crtana serija
07:41 Oto i glazba
07:46 Pčelica Maja
08:10 Juhuhu
08:12 Mounk
08:24 Simfolije, animirana serija
08:29 TV vrtić: Čitam ti misli
08:39 Ninin kutak za malene: Super roboti
08:45 Profesor Baltazar
08:53 Tonko Bonko
08:59 Laboratorij na kraju svemira: Proždrljiva boca
09:06 Čarobna ploča
09:24 Juhuhu junior
09:25 Andyjeve divlje pustolovine
09:39 Juhuhu junior
10:00 Detektiv Murdoch
10:52 Istrage gospođice Fisher
11:45 Vrtlarica
12:19 Nećemo reći mladenki
13:23 Ispod plavetnila, američki film
14:56 Bit će kako ja hoću
15:30 Bol na Braču: WTA turnir - finale, prijenos
17:22 Lov na antikvitete
19:35 Magazin LP
20:05 EURO 1996. - emisija
21:01 Vrijeme na Drugom
21:10 Iluzionist, film

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

ЖКП "Суботичке пијаци"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

Pretplatite se!

Uz popust od 20%

TUZEMSTVO

☐ 6 mjeseci = 1300 dinara

☐ 1 godina = 2600 dinara

* INOZEMSTVO

☐ 6 mjeseci = 75 eura

☐ 1 godina = 150 eura

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže «Hrvatska riječ» svakog tjedna.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____

Ulica i broj: _____

Mjesto i zemlja: _____

Telefon i e-mail: _____

Hrvatska riječ u PDF-u

Pretplata na internetsko izdanje tjednika

* Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje

* Inozemstvo: 10 eura godišnje

Nalog otvorite na: www.hrvatskarijec.rs/pretplata

SWIFT: VUBRS22
VOJVOĐANSKA BANKA
AD MS FIL SUBOTICA
IBAN: RS3535500000200292421

NIU Hrvatska riječ,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
NIU «Hrvatska riječ»,
Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica
Uplatu izvršiti na broj žiro računa
355-1023208-69

*Zbog povećanja troškova dostave novina primorani smo povišiti cijenu pretplate.
Hvala na razumijevanju.

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

22:55 Istrage gospođice Fisher, serija
23:45 Pa to je fantastično!
00:15 Pad leta 29, serija
01:15 Noćni glazbeni program

04.00 RTL Danas, informativna emisija (R)
04.45 Mala sirena
05.10 Lego Nexo Knights
06.10 Svemoguća Kim
06.40 TV prodaja
06.55 Bibin svijet, serija
07.30 Bibin svijet, serija
08.05 TV prodaja
08.20 Big Brother, (R)
10.35 TV prodaja
10.50 Plan igre, igrani film, obiteljska komedija (R)
13.05 U potrazi za Nemom, film, animirani (R)
15.05 Svemoguća Bruce, igrani film, komedija (R)
16.30 RTL Vijesti, informativna emisija
16.40 Svemoguća Bruce, igrani film, komedija (R)
17.20 10 najpoznatijih plavuša Hrvatske, zabavna emisija
18.30 RTL Danas, informativna emisija
19.10 RTL Vrijeme, informativna emisija
19.15 Galileo, zabavno-obrazovna emisija
20.00 Planet majmuna: Postanak, igrani film, fantastični/ akcijski
22.10 Kaos u Bangkoku, igrani film, akcijski triler
00.20 Kickboxer 2, igrani film, akcijski
02.05 Astro show, emisija uživo
03.05 RTL Danas, (R)
03.50 Kraj programa

PONEDJELJAK 6.6.2016.

06:42 TV kalendar
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
09:00 Vijesti
09:05 Vita jela zelen bor
09:37 McLeodove kćeri
10:20 Plodovi zemlje
11:15 Treća dob
12:00 Dnevnik
12:20 Talijanska mlada
13:15 Dr. Oz, talk-show
14:00 Društvena mreža
15:10 Jezik za svakoga
15:30 Eko zona
15:55 Gledali ste: Duga mračna noć - najava
15:58 Duga mračna noć,

dramska serija
17:47 Šegrt Hlapić, serija
18:20 Život je lijep
19:00 Dnevnik 2
20:00 Tv Bingo
20:45 Mjesto koje zovem dom, serija
21:35 Javna ponuda
22:15 Otvoreno
23:05 Dnevnik 3
23:20 Vijesti iz kulture
23:38 Panorame: Japan - Nepoznati otoci, dokumentarna serija
00:32 Zakon i red
01:18 Don Matteo
02:10 Otvoreno
02:55 Dr. Oz, talk-show
03:37 Hrvatska uživo
04:19 Skica za portret
04:35 Mir i dobro
05:00 Talijanska mlada
05:42 Dnevnik 2

05:55 Školari obavještajci
06:31 Pjesmice i brojalice
06:33 Hej Dag, crtana serija
08:58 Priče iz divljine, dokumentarna serija
09:27 Priče i legende iz podmorja, dokumentarna serija
09:31 Školski sat: Hrvatske planine i gore
10:00 Školski program
10:01 Navrh jezika: Svjetlo
10:12 Notica: Neobične udaraljke
10:27 Školski program
10:30 Riječ i život: Stepinac - uzor katoličkog čovjekoljublja
10:55 Kratki dok. film
11:02 Ispod plavetnila, američki film
12:32 Don Matteo, serija
13:22 1000 koševa: Priča o Coryju Weissmanu, američki film
14:56 Alan i tajne vrtova: 17. stoljeće
16:00 Regionalni dnevnik
16:38 Magazin LP
17:06 Luda kuća
17:41 Nazovi 112, dokumentarna serija
18:15 Kič?: Fugato, dokumentarna serija
18:47 Zdravi predah - smoothie
18:52 Bitange i princeze
19:27 Dva i pol muškarca
19:50 Kratki dok.film
20:05 EURO 2004. - emisija
21:05 Vrijeme na Drugom
21:10 Nogometni Oskar, prijenos
22:15 Hardball, američko-njemački film

00:00 CSI: Las Vegas
00:45 Magazin
01:10 Noćni glazbeni program

05.35 RTL Danas, (R)
06.20 Sve u šest, magazin (R)
06.50 Lego Nexo Knights
07.20 Svemoguća Kim
08.15 TV prodaja
08.30 Pet na pet, kviz (R)
09.30 TV prodaja
09.45 10 najpoznatijih plavuša Hrvatske, zabavna emisija (R)

10.45 TV prodaja
11.00 Bibin svijet, serija
11.35 Bibin svijet, serija
12.10 Zvonili ste, milorde?, humoristična serija (R)
13.10 'Allo, 'allo!, serija (R)
13.50 'Allo, 'allo!, serija (R)
14.25 Planet majmuna: Postanak, igrani film, fantastični/ akcijski (R)
16.30 RTL Vijesti
17.00 Ruža vjetrova, serija
18.00 Sve u šest, magazin
18.30 RTL Danas
19.15 Pet na pet, kviz
20.00 Kolo sreće - nove epizode, kviz
21.10 Andrija i Anđelka, serija
21.40 Andrija i Anđelka, serija
22.15 RTL Direkt
22.50 Kaos u Bangkoku, igrani film, akcijski triler (R)
00.55 CSI, serija
01.55 CSI, serija
02.50 Astro show, emisija uživo
03.50 RTL Danas, (R)
04.35 Kraj programa

UTORAK 7.6.2016.

06:42 TV kalendar
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:00 Vijesti
09:05 Vita jela zelen bor
09:37 McLeodove kćeri
10:25 Panorame: Japan - Nepoznati otoci, dokumentarna serija
11:20 Glas domovine 25'
12:00 Dnevnik 1
12:20 Talijanska mlada
13:15 Dr. Oz
14:00 Društvena mreža
15:10 Mjesto koje zovem dom
16:00 Javna ponuda
17:47 Šegrt Hlapić, serija
18:20 Život je lijep
19:00 Dnevnik 2
20:06 Holding, serija
20:52 Mjesto koje zovem dom

21:42 Otvoreno
22:32 Dnevnik 3
23:05 Panorame
23:59 Zakon i red
00:47 Don Matteo
01:37 Otvoreno
02:22 Dr. Oz, talk-show
03:04 Hrvatska uživo
03:46 Glas domovine
04:11 Skica za portret
04:28 Vita jela zelen bor
05:00 Talijanska mlada
05:41 Dnevnik 2

05:55 Školari obavještajci
06:31 Pjesmice i brojalice
06:33 Hej Dag, crtana serija
06:41 Pjesmice i brojalice:
08:58 Priče iz divljine
09:27 Priče i legende iz podmorja
09:31 Školski sat: Močvare uz rijeke
10:01 Boli glava: Voda, voda i opet voda
10:16 Jezični crtici: Prenatalno učenje jezika
10:18 Školski program
10:19 Ta politika: Političke stranke
10:33 Patuljci pojma nemaju: Brač
11:07 Čarolija, serija
11:57 Škola kuhanja Marthe Stewart
12:32 Don Matteo (5), serija
13:27 Jane traži dečka, američki film
14:56 Alan i tajne vrtova: 18. stoljeće
16:00 Regionalni dnevnik
16:33 Velikani sporta, dokumentarna serija
17:01 Luda kuća, serija
17:36 Mate svjetski, dokumentarni film
18:10 Kič?: Vivace, dokumentarna serija
18:40 Bitange i princeze, humoristična serija
19:15 Večernja škola
20:05 EURO 2008. - emisija
21:06 Vrijeme na Drugom
21:15 Pisac iz sjene, američko-francusko-njemački film
23:25 TV film / mini serija
00:55 Velikani sporta, dokumentarna serija
01:20 Noćni glazbeni program

05.20 RTL Danas, (R)
06.00 Sve u šest, magazin (R)
06.30 Lego Nexo Knights
08.00 Svemoguća Kim
08.15 Kolo sreće - nove epizode, kviz (R)

09.15 TV prodaja
09.30 Bibin svijet, serija
10.05 Bibin svijet, serija
10.45 TV prodaja
11.00 Zvonili ste, milorde?, (R)
12.00 'Allo, 'allo!, serija (R)
12.40 'Allo, 'allo!, serija(R)
13.15 Andrija i Anđelka, (R)
13.50 Andrija i Anđelka, (R)
14.20 Step up, igrani film, romantični/ glazbeni
16.30 RTL Vijesti
17.00 Ruža vjetrova, serija
18.00 Sve u šest, magazin
18.30 RTL Danas
19.15 Pet na pet, kviz
20.00 Kolo sreće - nove epizode, kviz
21.10 Andrija i Anđelka, serija
21.40 Andrija i Anđelka, serija
22.15 RTL Direkt
22.50 Bourneov identitet, igrani film, akcijski triler
01.15 CSI, serija
02.10 CSI, serija
03.10 Astro show
04.10 RTL Danas, (R)
04.50 Kraj programa

SRIJEDA 8.6.2016.

06:42 TV kalendar
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:00 Vijesti
09:05 Vita jela zelen bor
09:37 McLeodove kćeri
10:25 Panorame
12:00 Dnevnik 1
12:20 Talijanska mlada, telenovela
13:15 Dr. Oz, talk-show
14:00 Društvena mreža - srijeda
15:10 Mjesto koje zovem dom
16:00 Holding, serija
17:46 Šegrt Hlapić, serija
18:20 Život je lijep
19:00 Dnevnik
20:06 Crvena prašina, serija
20:52 Mjesto koje zovem dom
21:42 Otvoreno
22:32 Dnevnik 3
22:47 Vijesti iz kulture
23:03 Sonargaon - grad uronjen u prošlost, dokumentarni film
23:55 Zakon i red: UK, serija
00:49 Don Matteo, serija
01:39 Otvoreno
02:24 Dr. Oz, talk-show
03:14 Hrvatska uživo
03:56 Reprizni program
04:33 Vita jela zelen bor
05:03 Talijanska mlada
05:53 Dnevnik 2

05:55 Školarci obavještajci
06:31 Pjesmice i brojalice
06:33 Hej Dag, crtana serija
06:41 Pjesmice i brojalice
07:36 TV vrtić
09:26 Juhuhu junior
09:27 Priče i legende iz podmorja, dokumentarna serija
09:31 Školski sat: Biciklizam
10:01 Kratki spoj: Glazba, ton
10:11 Školski program
10:12 Ciak junior: Početak
10:27 Školski program
10:30 Patuljci pojma nemaju: Karlovac
10:55 Kratki dok. film
11:10 Čarolija
12:00 Slatka napast, dokumentarni film
12:35 Don Matteo serija
13:30 Majčin izbor, kanadski film
14:56 Alan i tajne vrtova: 19. stoljeće
16:00 Regionalni dnevnik
16:33 Odbrojanje do Rija, dokumentarna serija
17:01 Luda kuća, serija
17:36 Ikari iznad Kupresa, dokumentarni film
18:05 Simpsoni, serija
18:25 Kratki dok. film
18:40 Bitange i princeze, humoristična serija
19:15 Provođi i sprovodi, humoristična serija
20:05 EURO 2012. - emisija
21:06 Vrijeme na Drugom

21:15 Slučajni predsjednik, američki film
23:10 Code of a Killer, serija
00:40 Odbrojanje do Rija, dokumentarna serija
01:05 Noćni glazbeni program

05.10 RTL Danas, (R)
05.50 Sve u šest, magazin (R)
06.20 Lego Nexa Knights
06.50 Svemoguća Kim
07.45 TV prodaja
08.00 Kolo sreće - (R)
09.00 TV prodaja
09.20 Bibin svijet, serija
09.50 Bibin svijet, serija
10.35 TV prodaja
10.50 Zvonili ste, milorde?, (R)
11.50 'Allo, 'allo!, serija (R)
12.25 'Allo, 'allo!, serija (R)
13.00 Andrija i Anđelka, (R)
13.35 Andrija i Anđelka, (R)
14.10 Bourneov identitet, film, akcijski triler (R)
16.30 RTL Vijesti
17.00 Ruža vjetrova, serija
18.00 Sve u šest, magazin
18.30 RTL Danas
19.15 Pet na pet, kviz
20.00 Kolo sreće
21.10 Andrija i Anđelka, serija
21.40 Andrija i Anđelka, serija
22.15 RTL Direkt
22.50 Policajac s Beverly Hillsa, film, akcijska komedija
01.00 CSI, serija
02.00 CSI, serija
02.50 Astro show
03.55 RTL Danas, (R)
04.40 Kraj programa

ČETVRTAK 9.6.2016.

06:42 TV kalendar
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:00 Vijesti
09:05 Vita jela zelen bor
09:33 McLeodove kćeri
10:21 Sonargaon - grad uronjen u prošlost, dokumentarni film
11:15 Bajsi u Draguču, emisija pučke i predajne kulture
11:47 TV kalendar
12:00 Dnevnik 1
12:20 Talijanska mlada
13:15 Dr. Oz, talk-show
14:00 Društvena mreža
15:10 Mjesto koje zovem dom
16:00 Crvena prašina, serija
17:44 Šegrt Hlapić, serija
18:20 Život je lijep
19:00 Dnevnik 2
20:06 Crvena prašina, serija
20:52 Mjesto koje zovem dom
21:42 Prisloni uho, dokumentarni film
22:37 Otvoreno
23:27 Dnevnik 3
23:42 Vijesti iz kulture
23:50 Sport
23:58 Raj u crvenoj pustinji, dokumentarni film
00:50 Don Matteo, serija
01:40 Otvoreno
02:25 Dr. Oz, talk-show
03:15 Hrvatska uživo

03:57 Reprizni program
04:48 Talijanska mlada
05:38 Biblija
05:48 Dnevnik 2

05:55 Školarci obavještajci
06:31 Pjesmice i brojalice:
06:33 Hej Dag, crtana serija
07:19 Pjesmice i brojalice
07:47 Mouk, crtana serija
08:40 Vedranovi velikani
08:50 Sara i Patka, crtana serija
08:58 Priče iz divljine, dokumentarna serija
09:27 Priče i legende iz podmorja, dokumentarna serija
10:14 Školski program
10:15 Požar, danski dokumentarni film
10:33 Patuljci pojma nemaju: Petra i Maja
10:58 Kratki dok. film
11:10 Čarolija, serija
12:00 Kratki dokumentarni
12:05 Slatki Beč, dok. film
12:40 Don Matteo, serija
13:30 Spoj za Valentinovo, američki film
14:56 Alan i tajne vrtova: 20. stoljeće
16:00 Regionalni dnevnik
16:33 Odbrojanje do Rija, dokumentarna serija
17:01 Luda kuća, serija
17:36 Oluje nad Kijevom, dokumentarni film
18:21 Jezik za svakoga
18:40 Bitange i princeze
19:19 Garaža: Markiz 2

20:05 UEFA EURO 2016. - uvodna emisija
21:06 Vrijeme na Drugom
21:15 Code of a Killer, serija
22:50 UEFA EURO 2016.: David Guetta, prijenos koncerta
23:50 Odbrojanje do Rija
00:15 Noćni glazbeni program

05.20 RTL Danas, (R)
06.00 Sve u šest, magazin (R)
06.30 Lego Nexa Knights
07.00 Svemoguća Kim
08.15 Kolo sreće - (R)
09.15 TV prodaja
09.30 Bibin svijet, serija
10.05 Bibin svijet, serija
11.00 Zvonili ste, milorde?, (R)
12.00 'Allo, 'allo!, serija (R)
12.40 'Allo, 'allo!, serija (R)
13.15 Andrija i Anđelka, (R)
13.45 Andrija i Anđelka, (R)
14.25 Policajac s Beverly Hillsa, film, akcijska komedija (R)
16.30 RTL Vijesti
17.00 Ruža vjetrova, serija
18.00 Sve u šest, magazin
18.30 RTL Danas
19.15 Pet na pet, kviz
20.00 Kolo sreće
21.10 Andrija i Anđelka, serija
21.40 Andrija i Anđelka, serija
22.15 RTL Direkt
22.50 Danteov vrh, film, akcijski
01.00 CSI, kriminalistička serija
02.00 CSI, kriminalistička serija
02.55 Astro show, emisija uživo
03.55 RTL Danas, (R)
04.40 Kraj programa

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku *Dnevnik* emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17.45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija *Izravno* - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture *Svijetionik* nedjeljom od 16.30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija *Glas Hrvata* u produkciji HKUD *Vladimir Nazor* iz Stanišića emitira se na valovima Radio Fortuna subotom od 16 do 17 sati na frekvenciji 106,6 Mhz.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku *Zvuci bačke ravnice* emitira se četvrtkom od 18 do 20 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 Mhz).

HRVATSKA PANORAMA NA TELEVIZIJI YU ECO

Program obuhvaća informativnu petominutnu emisiju *Cro info vijesti*, koja se prikazuje radnim danima nakon Info bloka ove televizije u premijernom i tri reprizna termina (15.30, 19.15, 22.15, 00.15 sati). Polusatna društveno-politička emisija *Motrišta* emitira se četvrtkom od 22.30 sati, a reprizira ponedjeljkom od 9 sati. Kolaž emisija s pregledom tjedna iza nas pod nazivom *Hrvatska panorama* emitira se subotom od 11 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18.00 - 19.00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog *Bolja Srbija* • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik *Govorimo hrvatski*

19.00 - 19.30

• Poetski predah • *Popularne melodije* - zabavna glazba (ponedjeljkom) • *Na valovima hrvatske glazbene tradicije* - narodna glazba (utorkom) • *Veliki majstori glazbe* - ozbiljna glazba (srijedom) • *Rock vremeplov* (četvrtkom) • *Minute za jazz* (petkom)

19.30 - 20.00

• *Europski magazin* - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • *Kulturna povijest* (utorkom) • *Znanjem do zdravlja* (srijedom) • *Razmišljanje dopušteno* (četvrtkom) • *Tjedni vodič* (petkom)

20.00 - 20.30

• *U pauzi o poslu* (ponedjeljkom) • *Aktualije* (utorkom) • *Otvoreni studio* (srijedom) • *Kultur café* - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • *Vodič za moderna vremena* - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20.30 - 21.00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
• 18.15 *Vojvođanski tjedan*
• 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19.00 *Vjerska emisija*, duhovna glazba
• 20.00 Divni novi svijet
• 20.55 Odjava programa

Nedjelja

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana
• 18.10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
• 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19.30 *Putnici kroz vrijeme* emisija za djecu Hrvatskoga radija
• 20.00 *Hrvatima izvan domovine* - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
20.55 Odjava programa

104,4 Mhz

U JEDNOJ SLICI

Predvoditelji ovogodišnje Dužijance Nataša Vojnić Tunić i Ninoslav Radak

IZ IVKOVIĆ ŠORA

Ima još bećara....

Piše: Branko Ivković

Faljni, čeljadi moja. Samo da vam ispri-
povim: toliko se tog
trevilo ovi dana da ne
znam oću l i sastignit
sve ispričovati, a doće
mi i ova dvojica moji
pajdaša a onda ne mož
od nji dat odvida a
kamo l pripovijati. Eto
u subotu je na Žedniku

održana *Lira naiva*, to je jedan velik skup pisnika odaleg iz
čitave Vojvodine, a budne i gostivi iz drugi država. Druže se i
recituju, pripovijaju šta se di trevilo. Baš kako je kadgod bilo, a
ni se gledalo na svaku krajcaru kugod sad kako smo se okrenili
modernom svitu. Sad nam tako lipo kako smo se demokratizova-
vali, samo ne daj Bože da nam ovako ostane, što moj Josu ima
običaj kast. Moram se malkoc i pofalit: zvali doduše i mene
tamo na *Liru*, al jeto nisam dospio. Štogod se tute na salašu
u Ivković šoru tribalo raduckat, taman se to posvršavalo kad
naišo Pera i viče da mi opet buba ide kuruze pa sam se oma
moro latit špricanja i jeto – ode dan. Trčo sam sa špricom skroz
do debelog mraka po njivi. Ko me vidio, mislio da sam pofalio.
Al šta ćeš: to je nika nova moda. A borme ima i buba kaki
nisam nikad ni vidio, sve nike uvozne. Neg, da vam izdivanim:
niki dan došla moje Jele drugarica još iz ditinjstva, kad su bile
cure tamo u Golićovom kraju pa nas zvala da idemo. Pripovida
da će se praviti okupljanje svi koji su tamo rođeni. I borme ja
pripravio biciglu, naduvo gume, jednu sam čak i novu metio,
sramota mi više motat manilom, a i ta manila za čas se prožulja
pa mi bicigla dobije bruh; ispodmazivo lanac, dotiro je kugod
staru divojku i ajd mi lipo na druženje u Kurvanjski kraj, na
Perićov salaš. Putom bilo dobro dok je bio flaster, al kad smo
se odmakli od Sajca, pa skrenili Bugarinovoj gredi, e tu počele
nevolje: piščina se osušila, vagaši, božem prosti, kugod razori,
ja malo livo-desno, zabatrgo pa kad sam se onda ošinio, odletio
sam čak na jard. Ne da me ova moja ismijala pa veli, a ne
staje se smijati: »Ha, nije to više dvajst jedna kugod kad smo
se divojčili i momčili, sad je pedest i koja, pa ti vidi«. Šta ću...
usto, otreso pisak. Sva srića što on lako spadne, pa polagano
dalje. Čeljadi moja, kako sam se lipo provo, ko u svatovi: lipo
nas dočekali, onako ko kadgod kako su nas naši didovi naučili.
Vidio stare drugove s koji kaki loptanija, di koga nisam vidio i
tridest godina. Kuvali za užnu grava sa šunkom, malo borme
i popili, pa di š ako ne š na slavlju i s prilikom, al s pravom
prilikom a ne ko moj ujo kad mu kazla ujna: »Pa, Bože, Marko,
nemoj tako često cugat, pi s prilikom«. A kad je došla s posla,
on metio svetog Antuna prida se, pa joj veli: »Jeto, pijem s
prilikom, Mande moja«...I jeto, ostali mi skroz do prid veče s
društvom i rodbinom, jedva smo se krenili kući. Borme sam
čvrsto rišio da i ja tako štogod pokrenem ode kod nas u Ivković
šoru, pa kud puklo da puklo. Ajd sad, zbogom, čeljadi.

BAĆ IVIN ŠTODIR

Život je
najveća škula

It o još ni ni došlo, a udarile Lžege ko da će sutra kirbaj. Bać Iva se dobro mora pazit da ga ne uvati sunce u nevrime, jel bi š njim svašta moglo bit. Navadijo se svaki dan malo prileć u ladovinu, pa spavo, ne spavo, odane. Svakaki štodir ga znade uvatit. Siti se i rane mladosti i zrilijega doba. Ka mu spade napamet sve lipo iz dana ka je išo u škulu, znade se i naškobit, nako, ko da ni svaj doma. Ka mu dosadi ležat, sidne malo za sokoćalo, uvik volji vidit koga ima i šta ima novoga. Tako prvać jedan dan bila nikaka omarina, ni ni tijo baš puno orcat ponapolju, ko da mu unutri malo lipša ladovina. Zapalijo i sokoćalo i najedamput se svaj prisieć. Vidiyo jednoga nako baš naočitoga, a i po natrukovanomu bi reko da je iz dobre kuće. Što više čito, više se razgaljivo, a stalno mu nikako izgledalo da se odnikud poznaju. I sitijo se, išli zajedno u razred ka se krenijo u varoš na veće škole. Uvik bijo domišljan, uvik svakomu sve zno rastolmačit, a divanijo pet strancki jezika. I njevu škulu svršijo godinu dana pri roka. Potli ošo u najveću varoš, u najveće škole. I tamo bijo najbolji, pa no što drugi uču pet godina, on savlado za tri ipo i to još imo i najveće ocene. Kako već u no vrime bijo i red, oma sto u državnu službu. Šćim se dovatijo diplome, počo i zarađivat svoj kruv. Radijo niki pešes godina, pa ga država poslala u Ameriku. Snašo se i tamo, danas ko nji na nikakima najvećima školama on uči druge. I evo, bać Iva sve ni mogo virovat, konda je i on njega opazijo, pa mu se priko sokoćala ponudijo za pajtaša. Nuz sve brige ni zaboravijo da su se zajedno krenili u škulu. Još mu piso da će na urlab, pa će se malo krenit vamo namo po svitu. Vada će stignit malo obit i rodnu kuću i stare pajtaše. Veli, svakako bi voljijo vidit i njega, pročita puno otoga što bać Iva trukuje, pa bi se voljijo š njim malo podivanit. A voljijo bi i da zajedno obidu njevu varoš u koju su išli u škulu. Bać Iva se samo malo naškobijo i odmanijo rukom, veli, baš će taki veliki čovek trošit svoje vrime na makarkoga. Ta znade on dosta taki što se dovatili malo boljega položaja, ima ji i o dobri i o rodova i šćim su se poučljanjivali u koikake partije, oma priko nji i podobijali poslove. Istina, nisu znali ni ispriopovidat šta radu, a pokupovali koikake diplome, pa nisu znali rastolmačit ni di su, ni kake su škole posvršavali, a za dram pozaboravljali i ko su i šta su. Najprvo pozaboravljali ne š kojima su o mladosti dilili i dobro i zlo, ako baš nisu u njeve partije. Ako jesu, gledali da uvik budu makar za skalinu visokije o nji. A sonima drugima sad dilu samo dobro. Istina, nji moru u svemu slušat, jel danas ni dobro ostat brez jasli, druge se jako teško najdu. Ne zna zašto, al oma se sitijo kuma Tune. U škole uvik sidijo u zadnje klupe, malo, malo pa išo u čoš, sve mu baš teško išlo. Najtežje račun. Nikada ništa ni zno isapit kako triba. Al ope, misli se bać Iva, za take ko on, život je najveća škula. I bome, uvik se nikako snajdu i utrpu tamo di za nji bude najbolje.

Piše: Ivan Andrašić

3. lipnja 2016.

MISLI POZNATIH

- **Coelho:** Samo onaj tko je sretan može širiti sreću oko sebe.
- **Balzac:** Sva sreća zavisi od hrabrosti i rada.
- **Camus:** Voljeti nekog, znači pristati da ostariš s njim!

KVIZ

Vlaho Bukovac

Koje godine i gdje se rodio hrvatski slikar Vlaho Bukovac?

Gdje je studirao likovnu umjetnost?

Koje su njegove zasluge?

Za koji smjer u hrvatskom slikarstvu je najzaslužniji?

Kako se zovu njegove velike dekorativne kompozicije u zagrebačkom HNK-u?

Što je njegovo kasnije slikarsko usmjerenje?

U kojem gradu je živio od 1903. do smrti?

Živio je u Pragu do svoje smrti 23. travnja 1922. godine.
Poentilizam.
Dubravka, Gundulićev san.
Za razvoj hrvatske moderne.
Potiče izgradnju ateliera, Umjetničkog paviljona, osnivanje Društva hrvatskih umjetnika.
U Parizu.
Rodio se 4. srpnja 1855. godine u Cavtatu.

FOTO KUTAK

Lica s ružom!

VICEVI

- Kakvu školu bi želio? upita psiholog budućeg đaka.
- Uvijek zaključanu!

Eskim popunjaja obrazac.

- Pol?
- Sjeverni.

Kada čovjek ulovi soma, to je ribolov.

Kada žena ulovi soma, to je brak.

POGLED S TRIBINA

Neuvjerljiva pobjeda

Kada je u devetoj minuti prijateljskog pripremno susreta protiv Moldavije, odigranog prošlog petka u Koprivnici, **Andrej Kramarić** zabio vodeći gol za Hrvatsku svi su pomislili kako će u nastavku uslijediti golijada za visoku pobjedu. Ali, ispostavilo se da je to bio jedini pogodak za konačnih, pomalo neuvjerljivih 1:0 kontra 156. momčadi na FIFA-inoj ljestvici. Plus okolnost kako su Moldavci stigli praktički sa svojim B timom bez nekoliko svojih glavnih nogometaša.

Dobro, i Hrvatska je nastupila bez petorice svojih najvećih zvijezda (**Modrić, Rakitić, Mandžukić, Srna i Kovačić**), ali to svakako ne može biti isprika. U komentarima nakon susreta isticalo se kako su vatrenima noge još uvijek teške od početka priprema i da se momčad tek uigrava, obzirom da je izbornik **Čačić** kombinirao veliki broj igrača koji dosada nisu imali veću reprezentativnu minutažu (**Pjaca, Rog, Čop, Antolić, Halilović, Čorić**).

Ipak, u susretu protiv objektivno znatno slabijeg protivnika (kojeg je stručni stožer namjerno odabrao) momčad u kojoj ima još mnogo dobrih i kvalitetnih igrača morala je pokazati više od dvije vratnice i nekoliko izravnih udaraca na vrata solidnog Cebaneua.

Sljedeći kontrolni ogled zakazan je za subotu, 4. lipnja, kada će u Rijeci gostovati amaterska momčad San Marina, a Hrvatska biti kompletna nakon povratka svojih najboljih nogometaša.

Naravno, ni taj susret neće biti mjerodavan pokazatelj objektivne snage, jer će zbog slabijeg ranga protivnika izbornik ponovno dati priliku većem broju kandidata za odlazak na EP u Francusku.

No, nekima je to vjerojatno posljednja prilika za pokazivanje i dokazivanje svojih vrijednosti ukoliko se žele naći na završnom popisu. Uvjerljivom pobjedom i još boljom igrom najbolje će se nametnuti. Vremena nema baš mnogo.

Dvanaesti lipnja je blizu!

D. P.

NOGOMET

Luka Modrić za povijest

Vezist *Real Madrida* i hrvatske reprezentacije **Luka Modrić** je nakon osvajanja još jednog naslova pobjednika Lige prvaka, postao tek drugi hrvatski nogometaš (uz **Daria Šimića, Milan**) koji

je dva puta osvajao ovo prijestižno klupsko natjecanje. Odigravši svih 120 minuta u dramtičnom finalu protiv *Atletico Madrida*, Modrić je dao veliki doprinos osvajanju 11. naslova za kraljevski klub.

KOŠARKA

Cedevita povela

Branitelj naslova *Cedevita* svladala je *Cibonu* (87:76) u prvom susretu finala doigravanja za naslov prvaka Hrvatske u košarci i povela s 1:0. Šampionski pokal podignut će momčad koja prva zabilježi tri pobjede, a prednost domaćeg terena u potencijalnoj majstorici imat će *Cedevita* zbog boljeg plasmana u A-1 Ligi za prvaka.

TENIS

Karlović i Čorić zaustavljeni u 3. kolu

Najstariji i najmlađi hrvatski predstavnik na Otvorenom prvenstvu Francuske u tenisu u Roland Garrosu završili su natjecanje u 3. kolu. **Ivo Karlović** je poražen od Škota **Andy Murraya** (1:6, 4:6, 6:7), dok je Španjolac **Bautista Agut** bio bolji od **Borne Čorića** (6:2, 6:3, 6:3).

RUKOMET

Četiri Hrvata prvaci Lige prvaka

Ivan Čupić, Manuel Štrlek, Marin Šego i ozlijeđeni **Denis Buntić** dali su svoj veliki doprinos poljskoj momčadi *Vive Tauron Kielce* koja je u fantastičnoj sezoni na kraju stigla do naslov pobjednika najjačeg klupskog natjecanja. U velikom finalu, nakon izvođenja sedmeraca, poražena je momčad mađarskog prvaka *Veszprema* (39:38).

NAMA JE DOVOLJNO
DA ZNATE ZA NAS

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karađorđev put 2,

- Telefon (danonoćno):

(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na

Internetu: www.funero.co.rs

e-mail: funero@funero.co.rs

Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Prodaje se trosoban stan od 73 m², dvije terase, renoviran, prijeko od Hrvatskog konzulata u naselju Tokio. Ima kablovsku, CG,... Cijena 50.000 eura. Tel.: 069 2052608.

Izdajem u najam 20 ari placa u progonu u centru Tavankuta, pogodno za plastenik ili organsku proizvodnju – ima bunar. Tel.: 064 5259245.

Prodajem kuću u Subotici, Beogradski put 30. Visoka prizemnica sa suhim ulazom. Građena početkom XX. stoljeća za veleposjednike. 4 sobe 114 m², dvorište 5 ari, pomoćne zgrade. Kišni i kopani bunar, štala za konje, podrum, tavan. Za tvrtke, atelje, umjetničke radionice i drugo. Cijena 80 tisuća eura. Tel.: 063 8765 071.

Mijenjam ili prodajem veće leandere u boji i limun, koturaljke, muške čakšire s prslukom, kožne čizme, koš, šešire, šubare, kaput i žensko bunjevačko ruvo (i sefiri), razne marame, sto i stolice, tepisi i ekskluzivna italijanska vjenčanica od čipke, muške košulje, sanduk za posteljinu, mesnate svinje 100-150 kg i 5,5 t soje (upotrebljiva i za sjeme). Tel.: 024 532570 ili 060 0532570.

Prodaju se koturaljke, stolovi i stolci, bunjevačka ruva – svila i sefiri, marame, pregače, ponjaviceevce, čaršavi, muške čakšire i prsluk, čizme, šeširi, nova el. kosilica, tepisi i staze. Tel.: 024 528 682.

Prodaje se dvosoban stan (51 m² + terasa) s odličnim rasporedom prostora na Proizivci. Stan se redovito održava i sačuvan je. Ima klimu, kablovsku i daljinsko grijanje. Cijena 28.000 eura (nije fiksno). Tel.: 064 2498244.

Izdajem (od 1. 9.) 2-soban namješten stan (3 kreveta+pomoćni ležaj, plinsko grijanje, blizina tramvaja) u Zagrebu, Folnegovićevo naselje. Cijena: 250 eura. Tel.: 063 8820654, 065 6081194. +385 92 1770196.

Hitno prodajem mali moto-kultivator, marke VALPADANO s frezerom, 10 KS. Tel.: 062 86 87964.

Potrebni radnici za rad u novoj tvornici u Slovačkoj. Tel.: 064 4109369

Prodajem veći 1 S, integralova zgrada, parketiran, s malim barom, IV. kat, 2 lifta, podrum, cg, adsl, kds tv i interfon. Tel.: 062 8900458.

Prodaje se apartman od 36 m² u Jadranovu, 5 km od Crikvenice. Tel.: 024-4527-499, 064-18-39-591.

Prodaje se muška kožna jakna vel: 56 braon boje, nova. Tel.: 064 4618006.

Prodajem perjani jastuk 80x120 s odgovarajućom novom ručno šivanom salvetskom krevetnom (dvije navlake za jastuk i dvije navlake za jorgan). Cijena po dogovoru. Tel.: 060 5402733.

Prodajem trodijelni orman – mahagonij, regal iz četiri dijela, dva garderobna i dvije vitrine, kauč, fotelju i dva taburea. Tel.: 024 4561752, 064 3051513.

Prodajem stroj šivanje marke *Bagat* s ormančićem, visoki sjaj, orahovina. Tel.: 069 2887213.

Prodajem ručno štrikaći stroj *Empisal* skoro nov – stolni. Katarina Turkal.

Prodajem poslovni prostor u centru grada cca, 350 m² na tri nivoa. Inf. 069 2887213.

Prodaje se drvena vaga s tegovima, ojačana željezom. Mjeri do 500 kg. U Subotici. Tel.: 064 3910112.

Tročlana obitelj prima na dvorbu stare osobe za mirovinu ili nekretninu. Tel.: 062 1941729.

U Somboru prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suterenom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG u centru grada. Tel.: 025 5449220; 064 2808432.

Starija kuća (4 sobe, ručiona, 2 kupaone, kuhinja, ostava) + sporedna zgrada (ljetna kuhinja, soba, kupaona) se prodaje ili mijenja za Zagreb (stan ili kuća) – centar. Tel.: 024 754760 ili 064 2394757.

Izdajem stan na Srednjacima, Zagreb, 25m², topla voda, centralno grijanje, interfon. Tel.: 063 596840 i 024 547204.

Izdajem apartman *Silver* u Zadru za 2 (+1) osobe s opremljenom kuhinjom i kupaonicom, klimatiziran, TV, Wi-fi. Na raspolaganju je vrt sa sjedećom garniturom i roštiljem. Osiguran parking. Mogućnost dodatnog ležaja ili kuniće. Udaljeno 5 min autom od plaže (Borik) te 10 min od centra grada. U neposrednoj blizini nalazi se nekoliko većih shopping centara. Cijena apartmana iznosi 40 eura/dan. Kontakt HR: Juraj 00385955110573, e-mail: phohnjec.ph@gmail.com, Kontakt SRB: Andrej 0641583637

Uzimam zemlju u zakup, Klisa, Stari i Novi Žednik, Mala Bosna, Subotica. Plaćam 12 metara po jutru. Tel.: 064-305-14-88

MAKARSKA: Iznajmljujem sobe sa balkonom, kupatilom, hladnjakom, kao i upotreba kuhinje za ljeto 2016. god. Cijena povoljna. Tel.: 060/6331910 za rezervu, Novi Sad.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz *Hrvatske riječi* VAŽI DO 10. 6. 2016.

- Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju *Hrvatske riječi*.
- Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Hrvatska likovna udruga *CroArt* prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

HKC *Bunjevačko kolo*, Likovni odjel, vrši prodaju slika svojih članova. Slike se mogu vidjeti u prostorijama Centra, ul. Preradovićeve 4. radnim danom od 8 do 14 sati. Tel: 024/556-898 ili 555-589.

AKCIJA!

SG

intarnat

već od

649 din

TIPPNET
SUBOTICA KARAOĐEV PUT 2
TEL: 024/555765
WWW.TIPPNET.RS

NOGOMET

Autsajder namučio Monoštorce

MONOŠTOR – Iako su u 24. kolu Međuopćinske lige Sombor – Apatin – Kula – Odžaci zabilježili pobjedu od 3:1 (0:1), nogometaši *Dunava* su svoje sve malobrojnije navijače razočarali igrom i zalaganjem u utakmici protiv autsajdera KFK-a iz Kule. Nakon prvog poluvremena borbeni Kuljani su zgoditkom u 28. minuti bili u prednosti. Poslije odmora Monoštorci su se trgli i zgodicama **Stankovića** u 47., **Kiša** u 67. i **Jankovića** u 81. minuti ipak zabilježili pobjedu. U narednom, pretposljednem, kolu *Dunav* će odigrati utakmicu protiv OFK *Metalca* u Somboru.

I. A.

Poigravali se s protivnikom

SONTA – U 24. kolu Međuopćinske nogometne lige Sombor – Apatin – Kula – Odžaci nogometaši sonćanskog *Dinama* su rezultatom 5:1 (1:0) svladali susjede, *Jedinstvo* iz Ribareva. Sama igra nije bila na najozbiljnijoj razini. U prvom poluvremenu dosta se griješilo, pojedinci su igrali za sebe, a ne za ekipu, nedostajalo je i požrtvornosti. Poslije odmora Sonćani su zaigrali puno ofenzivnije i kolektivnije, stvarajući sve ozbiljnije prigode, a gosti, očito zbog nedostatka snage potpuno padaju u igri. Zgodicama **Durakovića** u 21. i 65., **Đanića** u 55., **Klipe** u 88. i **Silađija** u 89. minuti Sonćani su realizirali samo dio stvorenih stopostotnih prigoda. U narednom kolu *Dinamo* će gostovati u Kuli, kod fenjeraša KFK-a.

I. A.

RUKOMET

Prvenstvo okončale pobjedom

BEŠKA – U 15. kolu TRLS, skupina *Srijem – Južna Bačka*, ŽRK *Sonta* je na teškom gostovanju kod ŽRK-a *Hajduk* zabilježila pobjedu od 21:20 (6:6). Sonćanke su i u ovoj utakmici igrale vrlo borbeno, pa su tako najiskusnije, **Miloš** i **Čonka** napustile igru prije završetka, zbog trećeg isključenja. Na vratima je briljirala **Marijana Gomboš** i bravuroznim obranama domaće igratičice dovodila do očaja. U polju je najbolje odigrala **Tanja Šegrt**, pritom je i 7 puta zatresla mrežu *Hajduka*. U listu strijelaca upisale su se i Čonka s 5, **Tančik** s 4, **Miloš** s 2, te **S. Kalanj**, **N. Kalanj** i **Janjanin** s po 1 zgoditkom. Tako je vrlo pomlađena ekipa ŽRK-a *Sonta* ovu prvenstvenu sezonu završila na najljepši mogući način.

I. A.

Porazom završili prvenstvo

SONTA – U utakmici 17. kola TRLS, skupina *Bačka*, RK *Sonta* je na domaćem parketu poražena od trećeplasiranog *Grafičara* iz Bezdana rezultatom 21:27 (12: 16). I pored vrlo borbene igre, Sonćani nisu uspjeli izvući ništa više od snošljivog poraza. U ovom meču zgoditke za *Sontu* postigli su kapetan **Fabijanov** (11) i **M. Mandić** (10). Ovo je oproštajna utakmica RK *Sonta* u ovoj sezoni, jer su u posljednjem kolu slobodni. Pred upravnim strukturama kluba je vruće ljeto. Potrebno je riješiti odnose unutar kluba, iznova okupiti ekipu, a prije svega riješiti pitanje trenera na dulji rok.

I. A.

STOLNI TENIS

Turnir u Hrvatskom domu

SOMBOR – U organizaciji sportske sekcije HKUD-a *Vladimir Nazor* održan je turnir u stolnom tenisu VI. Memorijal *Stipan Bakić*. Prvo mjesto osvojio je **Siniša Josić**, drugoplasirani je bio **Đurica Đurišić**, a treće mjesto osvojio je **Kristijan Tomasović**. Na turniru je sudjelovalo 26 natjecatelja. Najstariji sudionik bio je **Matija Kolar**, a najmlađi **Matej Božić**. Memorijal *Stipan Bakić* organizira se kao sjećanje na **Stipana Bakića**, pročelnika sportske sekcije HKUD-a *Vladimir Nazor*.

Z.V.

Pobjeda domaćina

BEZDAN – ŠK *Bezdan* pobijedio je rezultatom 4:2 šahiste ŠK-a *HASK Zrinski*. Za *Zrinjskog* pobjedu je izvojevao **János Farkas**, remizirali su **Antal Hegediš** i **Mirko Mlinko**, a poraženi su **Stipan Godar**, **Stipan Marjanušić** i **Zlatko Engi**. U nedjelju se igra posljednje kolo proljetnog dijela prvenstva ŠK-HASK *Zrinski* dočekuje ekipu *Panonije*.

Šahisti *Zrinjskog* su za vikend gostovali u Vinkovcima, a na poziv Građanskog društva *Moji Vinkovci*. Susret sa šahistima ŠK-a *Vinkovci* je protekao u prijateljskom duhu. Ovo je nastavak suradnje između udruga koja ja započela prije tri godine.

VESLANJE

Nazorovi veslači na Jarunu

ZAGREB – Veslačka ekipa HKUD-a *Vladimir Nazor* iz Sombora sudjelovala je na Lađarskoj utrci Grada Zagreba koja je na Jarunu održana 28. svibnja. Sudjelovalo je 14 lađarskih posada s tradicionalnog neretvanskog maratona, a među njima je bila i *Nazorova* ekipa *Salašari somborski*. Veslalo se na stazi dugoj 9,6 kilometara u neretvanskim lađama. Utrka je održana u povodu obilježavanja Dana grada Zagreba.

Organizatori utrke neretvanskih lađa su Grad Zagreb, Turistička zajednica grada Zagreba, Udruga lađara Neretve i Hrvatski zavod za transfuzijsku medicinu.

Za veslačku ekipu gostovanje u Zagrebu bio je početak nove sezone. Pripreme na kanalima u okolici Sombora počele su prije dva tjedna, a kao i prethodnih godina događaj sezone bit će Maraton lađa na Neretvi. Pročelnik sportske sekcije **Pavle Matarić** kaže da su Somborci bili zapaženi na Jarunu, pa nisu izostali ni pozivi za gostovanja u drugim dijelovima Hrvatske.

Z.V.

FILIP KRAJINOVIĆ, TENISAČ

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Do Wimbledona ću biti potpuno spreman

**Ozljeda zgloba
spriječila je mladog
Somborca da
zaigra u Parizu**

Trenutačno 102. igrač svjetske ranking ljestvice, Somborac **Filip Krajinović**, zbog ozljede ruke bio je primoran propustiti drugi Grand Slam sezone, Otvoreno prvenstvo Francuske. Nekoliko slobodnih dana odlučio je provesti u rodnom gradu, naravno uz odgovarajući nastavak treniniga prilagođen specifičnim okolnostima. O aktualnom trenutku njegove profesionalne karijere razgovarali smo uz terene TK ŽAK, gdje je naučio prve teniske korake i uvijek se rado vraća, kad god mu to sportske obveze dopuste.

»Nisam nastupio u kvalifikacijama za Roland Garros zbog ozljede zgloba koju sam prvo dobio na Challengeru u Rimu, gdje sam početkom svibnja igrao finale. Potom mi se na istom mjestu upalila i tetiva, te sam bio primoran odustati od nastupa u

Parizu. Žao mi je zbog toga, svaki Grand Slam turnir predstavlja najveću igračku inspiraciju u određenom dijelu natjecateljske sezone«, pojasnio je Krajinović razloge svog neigranja.

POVRATAK NA TEREN

Svaka ozljeda, ovisno o težini, primorava profesionalnog tenisača na određeno razdoblje izbjivanja s turnira, što u srcu sezone igranja na otvorenom i nije baš ugodno. Na naše pitanje kada očekuje povratak u natjecateljski turnus, Filip sliježe ramenima:

»Ne mogu još ništa sa sigurnošću kazati, sve ovisi kako bude prolazila sanacija ozljede. Prijavio sam nastup na turniru u Pragu, ali ne vjerujem da ću igrati Još dva do tri tjedna pauze, a možda i kraće, no očekujem kako ću do Wimbledona biti potpuno spreman.«

Pozicija na ATP ranking ljestvici trenutačno drži Krajinovića na šest mjesta od izravnog ulaska u najpoznatiji svjetski turnir.

»Na Wimbledonu uvijek ima dosta otkaza, pa vjerujem kako ću ipak imati mjesto u glavnom ždrijebu. U suprotnom, igrat ću kvalifikacije.«

MLADI DOLAZE

S dvadeset i četiri godine Krajinović još uvijek pripada kategoriji mlađih tenisača u najjačem razredu profesionalnog tenisa. Kako komentira nastupe svojih još mlađih kolega, koji sve više skreću pažnju svojim odličnim igrama.

»Jako je lijepo vidjeti neke nove igrače koji su svojim ovogodišnjim rezultatima, osobito protiv poznatijih i renomiranih tenisača, pokazali kako njihovo vrijeme dolazi. Osobno, vjerujem kako ću i ja u skorijoj budućnosti svojim rezultatima pokazati kako je i moje mjesto u gornjem domu svjetskog tenisa.«

Kada je svojevrmeno prvi puta ušao među 100 najboljih na svijetu, očekivalo se kako će ubrzo svoj ranking spustiti još niže. Nažalost, ozljede su ga spriječile u prodornijem napretku na svjetskoj ljestvici.

»Kada sam prvi puta probio granicu TOP 100 osjećaj je bio zbilja fantastičan, jer to je san svakog tenisača kada tek započinje igrati. Već dvije godine se vrtim oko te pozicije, čas gore čas dolje, no zbog pehova s ozljedama nisam uspio napredovati u rankingu. No, nadam se da će u budućnosti to sve biti iza mene i da ću moći nesmetano nastaviti sa svojom karijerom«, uzdahnuo je Filip.

GRAND SLAMOVI

Konac svibnja i početak lipnja vrijeme je Roland Garrosa, a

mjesec dana kasnije slijede dva tjedna Wimbledona. Kakav je osjećaj igrati na najvećim svjetskim turnirima, s obzirom na to da je naš sugovornik u dosadašnjoj karijeri nastupio na sva četiri Grand Slam turnira?

»Najveća je motivacija igrati na Grand Slam turniru i svaki igrač ima ogromnu inspiraciju kada je u prilici zaigrati na jednom od najvećih teniskih turnira. Organizacija je savršena, tereni najbolji na svijetu i naravno, tu je i najveći nagradni fond, što dodatno pojačava motivaciju.«

Tijekom vrlo uspješne juniorske karijere Krajinović je igrao i na juniorskim grand slamovima, a na pitanje da usporedi juniorsku i seniorsku konkurenciju, u kojoj danas igra protiv nekadašnjih rivala iz mlađih dana, rezolutno ističe:

»Velika je razlika. Juniorski tenis je tek uvod u profesionalni i dobri rezultati ne garantiraju uspjeh u seniorskoj konkurenciji. Moja juniorska generacija je bila zbilja kvalitetna i nekoliko igrača poput **Dimitrova, Tomića, Harrisona** su već postali dio vrhunskog tenisa. S mnogima od njih sam ostao u dobrim odnosima, a uvijek kada je to moguće i treniramo zajedno.«

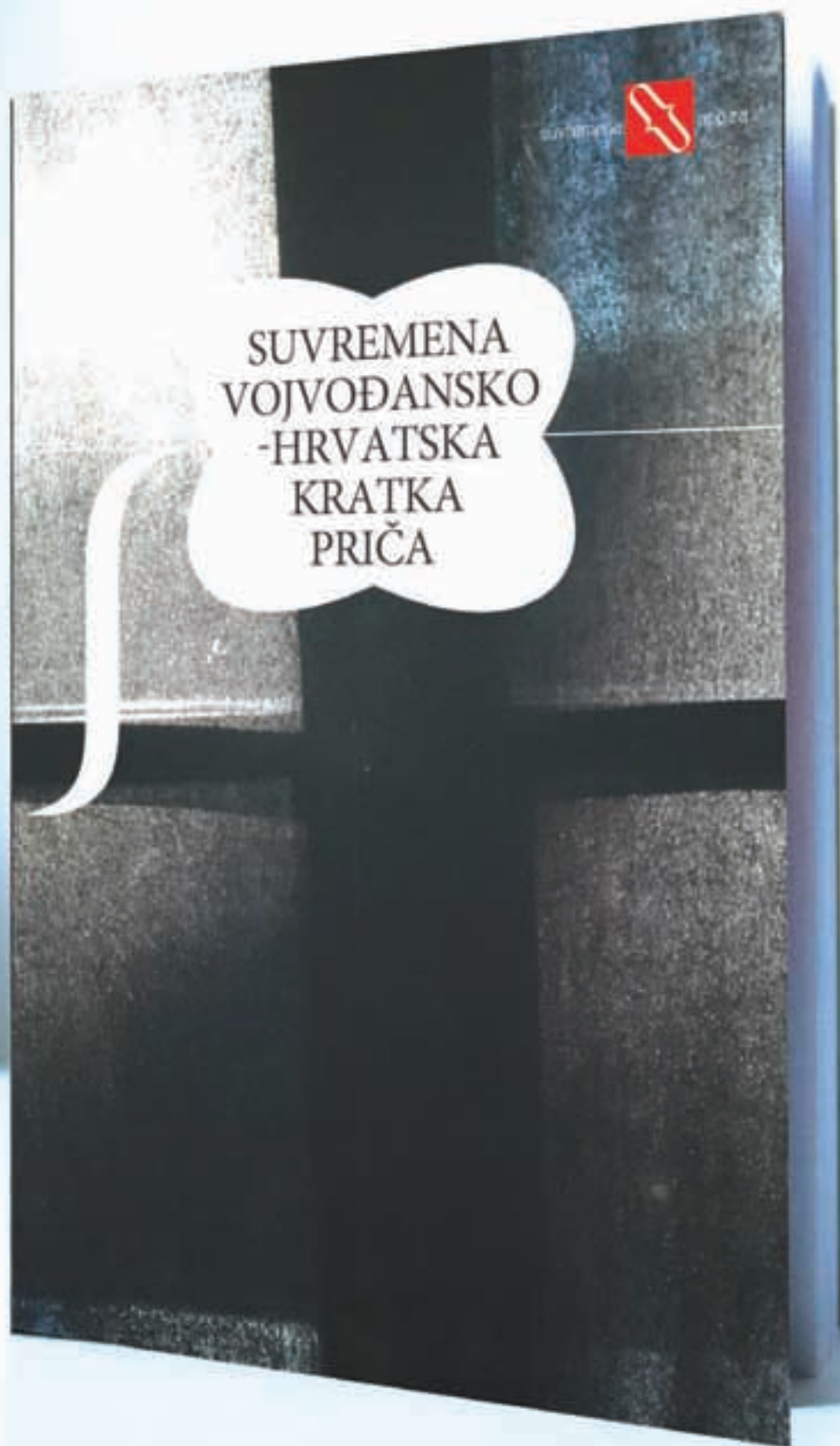
DAVIS CUP

Filip Krajinović je na popisu izbornika **Obradovića** za predstojeći susret Davis Cupa protiv Velike Britanije, koji će se sredinom srpnja igrati u Srbiji.

»Na reprezentativnom sam popisu i nadam se da ću biti spreman, a ukoliko dobijem priliku za igru nastojat ću je iskoristi na najbolji mogući način. Potom slijedi nastup na ATP turniru u Umagu koji se igra na mojoj omiljenoj zemljanoj podlozi i lijepo bi bilo napraviti dobar rezultat prije početka sezone igranja na tvrdim podlogama«, rekao je na kraju razgovora najbolji tenisač u povijesti Sombora.

***Lijepa lica dobre književnosti!
Nova knjiga u nakladi NIU »Hrvatska riječ«.***

Knjiga se može nabaviti u NIU »Hrvatska riječ« po cijeni od 400 dinara.